

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضائی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR
WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۴۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراءکننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۲	شورای اسلامی شهر مشهد	۱۴۰۰/۱۰/۲۸	رای شماره ۲۸۴۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: مصوبه شماره ۴۶۸۸/۹۶/۴/ش - ۱۳۹۶/۳/۲۹ شورای اسلامی شهر مشهد که متضمن اخذ سرانه از اراضی و املاک کمتر از ۵۰۰ مترمربع است، ابطال شد
۳	شورای اسلامی شهر اندیشه	۱۴۰۰/۱۰/۲۸	رای شماره ۲۸۴۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند ۱۱ تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی سال ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر اندیشه تحت عنوان بهای خدمات آلودگی زیست محیطی خودروهای حمل بار از تاریخ تصویب ابطال شد
۵	هیأت وزیران	۱۴۰۰/۱۰/۲۸	رای شماره‌های ۲۸۴۵ و ۲۸۴۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بندهای ۱، ۳ و ۴ تصویب‌نامه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۶۹۱۴ هـ - ۱۳۹۸/۸/۲۲ هیأت وزیران به تبعیت از نظریات فقهای شورای نگهبان خلاف شرع تشخیص داده شد و از تاریخ تصویب ابطال شد
۶	شورای اسلامی شهر مشهد	۱۴۰۰/۱۱/۵	رای شماره ۲۹۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: مصوبات شماره ۱۷۹۷/۹۸/۵/ش مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۰ و شماره ۱۷۲۹۶/۵/۹۸/ش مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد که مطابق با نظریه شورای نگهبان مخالف شرع تشخیص داده شده از تاریخ تصویب ابطال شد
۸	هیأت وزیران	۱۴۰۰/۱۱/۵	رای شماره ۲۹۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: با استناد به بند (ب) ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ضمن نقض رأی شماره ۱۰۹۰۷/۹۰۶۰۹۹۷۰۰-۱۴۰۰/۷/۲۵ هیأت تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری که در مقام تأیید تصویب‌نامه شماره ۶۳۱۵/ت/۵۸۵۷۲ هـ - ۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت وزیران صادر شده، تصویب‌نامه مذکور صرف نظر از ماهیت آن و صرفاً به دلیل عدم تصویب در بازه زمانی مقرر در قانون و اعلام فهرست موضوع آن برای سال تصویب، ابطال شد
۱۰	سازمان نظام مهندسی ساختمان	۱۴۰۰/۱۱/۵	رای شماره‌های ۲۹۱۴ الی ۲۹۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند (ج) ماده ۲۳ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که بر مبنای آن مقرر شده است که در صورت عدم توجه به ابلاغیه‌ها و اطلاعیه‌های قانونی وزارت مسکن و شهرسازی با تصمیم وزیر مسکن و شهرسازی پروانه اشتغال شخص حسب مورد فاقد اعتبار شناخته شده و یا اعتبار آن معلق یا اساساً ابطال خواهد شد، از حیث اعطای امکان تعلیق یا ابطال پروانه اشخاص متخلف به شخص وزیر از تاریخ تصویب ابطال شد
۱۲	وزارت جهاد کشاورزی	۱۴۰۰/۱۱/۵	رای شماره ۲۹۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: دستورالعمل شماره ۳۱۶۱۴/۰۲۰ - ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ وزیر جهاد کشاورزی در خصوص ابلاغ دستورالعمل نیروی انسانی متخصص مراکز و شرکتهای موضوع تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی ابطال شد
۱۲	شهرداری ارومیه	۱۴۰۰/۱۱/۵	رای شماره ۲۹۱۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند ۲ - ۲۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۷ و بند ۲ - ۲۵ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۸ شهرداری ارومیه هم در قالب عوارض شغلی و هم بر مبنای قبض باسکول بوده و از مصادیق عوارض مضاعف محسوب می‌شود، ابطال شد
۱۴	شورای اسلامی شهر اصفهان	۱۴۰۰/۱۱/۵	رای شماره‌های ۲۹۲۰ و ۲۹۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند ۲ مصوبه شماره ۳۹۸۰/۲۸/۹۸/۳۹۸۰ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ شورای اسلامی شهر اصفهان که تحت عنوان عوارض بهره‌برداری موقت انواع دکل‌های مخابراتی و ارتباطی از تاریخ تصویب ابطال شد
۱۷	شورای اسلامی شهر اراک	۱۴۰۰/۱۱/۵	رای شماره ۲۹۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ماده ۱۶ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری اراک در سال ۱۴۰۰ که تحت عنوان عوارض سالیان کسب با کاربرد مغایر از ساختمانها به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده از تاریخ تصویب ابطال شد

صفحه	دستگاه اجراء کننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۱۸	شورای اسلامی شهر سمنان	۱۴۰۰/۱۱/۵	رأی شماره ۲۹۲۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند (ج) ماده ۲۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری سمنان در سال ۱۴۰۰ که تحت عنوان عوارض بر ارزش افزوده ناشی از تبدیل یک به چند عرصه کمتر از ۵۰۰ مترمربع به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده از تاریخ تصویب ابطال شد
۱۸	شورای اسلامی شهرهای قم، گزبرخوار، خورزوق، کاشانی، دامنه، زرین شهر، ورنامخواست	۱۴۰۰/۱۱/۵	رأی شماره ۲۹۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: عوارض حذف پارکینگ در ماده ۲۰ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ شورای اسلامی شهر قم عوارض تأمین پارکینگ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر گزبرخوار تعرفه شماره ۷ سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر خورزوق تعرفه شماره ۱۱۱۳ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر کاشان تعرفه شماره ۱۰-۲ عوارض تأمین پارکینگ سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر دامنه تعرفه شماره ۱۱-۳ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر زرین شهر تعرفه شماره ۱۰ تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر ورنامخواست از تاریخ تصویب ابطال شد
۲۴	وزارت نفت	۱۴۰۰/۱۱/۵	رأی شماره ۲۹۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به رأی شماره ۵۸۱۱۴۴۳-۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۴۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (بند ۵ بخشنامه شماره ت ه م/۸۱۱۳۶-۱۳۹۸/۲/۲۸ وزارت نفت از تاریخ صدور آن ابطال شد)
۲۴	سازمان مسکن و شهرسازی استان اصفهان	۱۴۰۰/۱۱/۹	رأی شماره های ۲۹۲۲ و ۲۹۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: تبصره ۲ بند ۱۳-۱۱ از ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰ که در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۹ کمیسیون ماده ۵ استان اصفهان به تصویب رسیده و همچنین ماده ۲ و تبصره آن و ماده ۴ به استثنای تبصره ماده ۴ از طرح ساماندهی تأمین پارکینگهای خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان که بر مبنای ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰ وضع شده اند، به جهت تجویز غیرقانونی دریافت وجوهی از بابت تأمین پارکینگ از تاریخ تصویب ابطال شد
۲۷	سازمان زمین شهری	۱۴۰۰/۱۱/۹	رأی شماره ۲۹۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند ۱۰ بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲ مورخ ۱۳۷۰/۸/۱۵ سازمان زمین شهری از جهت آنکه منجر به تخصیص و محدود کردن حکم مقرر در قانون از واژه «قطعات» به «یک قطعه» شده و در عین حال اختیار مالکان اراضی در انتخاب یک یا چند قطعه زمین را که مطابق قانون به آنها اعطاء شده، سلب کرده است ابطال شد
۲۹	هیأت وزیران	۱۴۰۰/۱۱/۹	رأی شماره ۲۹۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ماده ۲ دستورالعمل موضوع ماده ۴ آیین نامه مستثنی شدن خدام و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه ها، تکابا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیر تولیدی از شمول موادی از قانون کار که مقرر داشته است که: «... کارگر حق مطالبه هرگونه وجهی را از خود اسقاط و سلب می نماید» ابطال شد
۲۹	سازمان امور مالیاتی کشور	۱۴۰۰/۱۱/۹	رأی شماره ۲۹۲۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: آن بخش از بخشنامه شماره ۲۱/۹۹/۲۱-۱۳۹۹/۲/۲۷ سازمان امور مالیاتی کشور که بر اساس آن مقرر شده است که در صورت انتقال داراییهای منقول با بهایی بیش از ارزش دفتری به شرکت موجود یا شرکت جدید کل مبلغ مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده می شود از تاریخ تصویب ابطال شد
۳۱	هیأت وزیران	۱۴۰۰/۱۱/۹	رأی شماره ۲۹۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بندهای ۸ و ۹ ماده ۱ تصویب نامه شماره ۷۹۷۹۵/۷/۵۶۶۱۰ هـ-۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران و بند «ز» بخش اول دفترچه راهنمای ثبت نام آزمون داخلی آموزشیاران و آموزش دهندگان مستمر (دو نفر و بالاتر) قبل از سال ۱۳۹۲ نهضت سوادآموزی (صادره در اسفندماه ۱۳۹۸) که رعایت قیود «همکاری مستمر با نهضت سوادآموزی و ادامه دار بودن همکاری تا زمان حاضر» و «دریافت حق الزحمه از محل اعتبارات دولتی» را الزامی اعلام کرده اند ابطال شد

قوانین و مقررات عمومی

شماره ۹۹۰۰۲۷۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۳/۲۹ مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۸ با موضوع: «مصوبه شماره ۴/۹۶/۴۶۸۸/ش - ۱۳۹۶/۳/۲۹ شورای اسلامی شهر مشهد که متضمن اخذ سرانه از اراضی و املاک کمتر از ۵۰۰ مترمربع است، ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۰/۲۸ شماره دادنامه: ۲۸۴۱ شماره پرونده: ۹۹۰۰۲۷۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای سیدابوتراب موسوی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال قسمت مربوط به تعیین میزان سرانه ها در خصوص اراضی و املاک زیر ۵۰۰ مترمربع از مصوبه شماره ۴/۹۶/۴۶۸۸/ش - ۱۳۹۶/۳/۲۹ شورای اسلامی شهر مشهد

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال مصوبه شماره ۴/۹۶/۴۶۸۸/ش - ۱۳۹۶/۳/۲۹ شورای اسلامی شهر مشهد و نامه شماره ۵/۹۸/۱۷۳۴۵/ش - ۱۳۹۸/۹/۱۳ شورای اسلامی شهر مشهد را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که: " به استحضار می رساند به تجویز تبصره ۴ قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح های دولتی و شهرداری ها مصوب ۱۳۶۷/۸/۲۹، مراجع قانونی در قبال موافقت با تقاضای صاحبان اراضی برای استفاده از مزایای ورود به محدوده شهر علاوه بر انجام تعهداتی، حداکثر می توانند ۲۰ درصد از اراضی مالکین را برای تأمین عوض اراضی واقع در طرح های نوسازی و بهسازی شهری به طور رایگان دریافت نمایند. متعاقب آن شورای اسلامی شهر مشهد طی مصوبه شماره ۴/۹۶/۴۶۸۸/ش - ۱۳۹۶/۳/۲۹ با انجام تغییرات اساسی و تحریف نص صریح قانون و صرفاً با توجه به مساحت عرصه املاک این مقدار را بدون وجود مستند قانونی تا سقف ۴۳/۷۵ درصد افزایش داده که پس از آن هیأت تخصصی دیوان عدالت اداری طی دادنامه شماره ۱۸۶ - ۱۳۹۴/۵/۱۷ این رقم را حداکثر ۲۰ درصد تعیین و اعلام نموده اند و متأسفانه پس از انجام این مهم مجدداً هیأت عمومی دیوان وفق بند (د) دادنامه شماره ۲۱۵ الی ۲۲۰ - ۱۳۹۶/۳/۱۶ مرقوم داشته اند در قبال موافقت از صاحبان اراضی برای استفاده از مزایای ورود به محدوده توسعه و عمران شهر و با توجه به اینکه هنگام ورود اراضی به محدوده شهری انجام تفکیک نیز صورت می گرد میزان ۴۳/۷۵ درصد از زمین را بابت سهم مزایای ورود به محدوده با رعایت جمیع شرایط مربوطه تعیین کرده اند و با این استدلال مصوبه معترض عنه را ابطال نموده اند و این مهم توأم با ایجاد هرج و مرج اداری و عسر و حرج برای شهروندان مشهد و اقدامات سلیقه ای

رسیدگی به تقاضای ابطال قسمت مربوط به تعیین میزان سرانه‌ها در خصوص اراضی و املاک تا ۵۰۰ مترمربع از مصوبه شماره ۱۳۹۶/۳/۲۹ ش - شورای اسلامی شهر مشهد در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۸ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

قانونگذار براساس ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری و تبصره ۳ ماده مذکور مصوب ۱۳۹۰/۱/۲۸ مقرر کرده است که در اراضی با مساحت بیشتر از ۵۰۰ مترمربع که دارای سند شش دانگ است، شهرداری برای تأمین سرانه فضای عمومی و خدماتی تا سقف بیست و پنج درصد و برای تأمین اراضی مورد نیاز احداث شوارع و معابر عمومی شهر در اثر تفکیک و افزاز این اراضی مطابق با طرح جامع و تفصیلی با توجه به ارزش افزوده ایجاد شده از عمل تفکیک برای مالک، تا بیست و پنج درصد از باقیمانده اراضی را دریافت می‌نماید و شهرداری مجاز است با توافق مالک قدرالسهم مذکور را براساس قیمت روز زمین طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری دریافت نماید. با توجه به حکم مقرر در ماده مذکور، مصوبه شماره ۱۳۹۶/۴/۶۸۸ ش - شورای اسلامی شهر مشهد که متضمن اخذ سرانه از اراضی و املاک کمتر از ۵۰۰ مترمربع است، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

مدیران شهری گردیده که بدین لحاظ مجدداً ضمن تبیین قوانین و ضوابط و آراء اصداری موجود در این خصوص تقاضای ابطال موارد خواسته شده در موضوع شکایت را به شرح ذیل اعلام می‌دارد.

هیأت تخصصی دیوان مستند به مقررات ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری مصوب ۱۳۹۰ سهم سرانه خدمات ورود به محدوده را حداکثر ۲۰ درصد تعیین نموده‌اند. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی آراء متعدد مصوبات مشابه را ابطال نموده است که به جهت اثبات ادعای خویش می‌توان به دادنامه شماره ۱۵۳ - ۱۳۹۳/۲/۳۰ هیأت عمومی دیوان در خصوص ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر تبریز اشاره نمود و با التفات به این مهم که قانونگذار حقوق قانونی و شهروندی و شرعی تمام ملت ایران را در کلیه نقاط کشور یکسان و محترم شمرده و هیچگونه تبعیضی برای قومیت‌های خاص اعمال ننموده است و بدین لحاظ به منظور ایجاد وحدت رویه یکسان و شفاف‌سازی موضوع مزایای ورود به محدوده و تفکیک اراضی می‌بایستی مجدداً از سوی هیأت عمومی بررسی و کنکاش قانونی به منظور جداسازی موضوع سرانه خدمات ورود به محدوده و اصل تفکیک یا افزاز در قالب رأی هیأت عمومی صورت پذیرد. با عنایت به مراتب معنونه فوق و مستند به مقررات ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری مصوب ۱۳۹۰ و نیز تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها مصوب ۱۳۶۷ از محضر قضات هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال همزمان مصوبه شماره ۱۳۹۶/۳/۲۹ ش - شورای اسلامی شهر مشهد در مبحث مزاد بر صراحت قانونی ۲۰ درصد و همچنین نامه غیرقانونی شماره ۱۷۳۴۵/۵/ش - ۱۳۹۸/۹/۱۳ رئیس شورای مذکور و احقاق حقوق مالکانه مردم مشهد را به منظور صدور رأی شایسته و ایجاد وحدت رویه در تمامی شهرهای ایران اسلامی دارد.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

" شهردار محترم مشهد مقدس

موضوع: اصلاح مصوبات شماره ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ و ۱۳۹۵/۲۰۳۸۲ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴

۱۳۹۵/۱۱/۱۴

سلام علیکم؛ با احترام، طرح شماره ۱۳۹۶/۳/۶ ش - ۱۳۹۶/۳/۶ با موضوع اصلاح مصوبه شماره ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ (بازنگری در ضوابط مربوط به حقوق شهرداری بابت اجرای ماده ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها) و مصوبه شماره ۱۳۹۵/۲۰۳۸۲ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ (بازنگری در نحوه محاسبه عوارض زیربنای مشمول تراکم ساختمانی) در جلسات رسمی مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۲ و ۱۳۹۶/۳/۲۸ شورای اسلامی شهر مشهد مقدس مطرح شد و به شرح زیر به تصویب رسید.

متن مصوبه: ماده واحده: مصوبات شماره ۱۳۹۵/۲۰۳۸۱ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ و ۱۳۹۵/۲۰۳۸۲ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ به شرح زیر اصلاح شد:

الف) مصوبه شماره ۱۳۹۵/۲۰۳۸۱ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ با موضوع بازنگری در ضوابط مربوط به حقوق شهرداری بابت اجرای ماده ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها به شرح بندها و تبصره‌های زیر اصلاح شد:

۱- سهم سرانه‌های مرتبط با سطوح لازم برای عمران و آماده‌سازی زمین (مغایر)، تأسیسات، تجهیزات و خدمات عمومی موضوع تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها، به شرح جدول زیر تعیین می‌شود. مالکینی که متقاضی بهره‌برداری از مزایای طرح‌های تفصیلی یا جامع شهر هستند، موظف به رعایت و واگذاری این سرانه‌ها به شهرداری مشهد می‌باشند.

جدول تعیین میزان سرانه‌ها

مساحت عرصه	سهم سرانه‌ها از مساحت عرضه
ارضی و املاک تا ۵۰۰ مترمربع	۱۰ درصد

علی‌رغم ابلاغ دادخواست و ضمائم آن به شورای اسلامی شهر مشهد، تا زمان رسیدگی به پرونده در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری پاسخی از سوی آن شورا واصل نشده است.

پرونده در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع شد و این هیأت به موجب دادنامه شماره ۱۱۰۹ - ۱۳۹۹/۸/۷، مصوبه شماره ۱۳۹۶/۴/۶۸۸ ش - ۱۳۹۶/۳/۲۹ و نامه شماره ۱۷۳۴۵/۵/ش - ۱۳۹۸/۹/۱۳ شورای اسلامی شهر مشهد به استثناء اراضی و املاک زیر ۵۰۰ مترمربع را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی ذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

شماره ۰۰۰۱۳۱۴

۱۴۰۰/۱۱/۲۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ (بازنگری در ضوابط مربوط به حقوق شهرداری بابت اجرای ماده ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها) و مصوبه شماره ۱۳۹۵/۲۰۳۸۲ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ (بازنگری در نحوه محاسبه عوارض زیربنای مشمول تراکم ساختمانی) در جلسات رسمی مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۲ و ۱۳۹۶/۳/۲۸ شورای اسلامی شهر مشهد مقدس مطرح شد و به شرح زیر به تصویب رسید.

متن مصوبه: ماده واحده: مصوبات شماره ۱۳۹۵/۲۰۳۸۱ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ و ۱۳۹۵/۲۰۳۸۲ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ به شرح زیر اصلاح شد:

الف) مصوبه شماره ۱۳۹۵/۲۰۳۸۱ ش - ۱۳۹۵/۱۱/۱۴ با موضوع بازنگری در ضوابط مربوط به حقوق شهرداری بابت اجرای ماده ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها به شرح بندها و تبصره‌های زیر اصلاح شد:

۱- سهم سرانه‌های مرتبط با سطوح لازم برای عمران و آماده‌سازی زمین (مغایر)، تأسیسات، تجهیزات و خدمات عمومی موضوع تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها، به شرح جدول زیر تعیین می‌شود. مالکینی که متقاضی بهره‌برداری از مزایای طرح‌های تفصیلی یا جامع شهر هستند، موظف به رعایت و واگذاری این سرانه‌ها به شهرداری مشهد می‌باشند.

جدول تعیین میزان سرانه‌ها

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال بند ۱۱ از تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی سال ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر مشهد مقدس را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" احتراماً اینجانب ایمان قوامی فرد مستنداً به قسمت اخیر اصل ۱۷۰ قانون اساسی و نیز تبصره ماده ۸۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری خاطر آن مقام و قضات دیوان عدالت اداری را مستحضر می‌دارم نظر به اینکه بند ۱۱ از مصوبه تعرفه بهای خدمات محلی مورد عمل برای سال ۱۴۰۰ شهرداری اندیشه مصوب شورای اسلامی شهر مشهد مقدس پیرامون «بهای خدمات آلودگی زیست محیطی خودروهای حمل بار» برخلاف قانون و خارج از حدود اختیار مرجع واضع تصویب گردیده است، بدینوسیله تقاضای ابطال آن را از تاریخ تصویب مشروحاً به تفصیل مرقوم ذیل ذکر می‌نمایم.

اولاً در خصوص خودروهای حمل بار جهت تقریب به ذهن و تشریح موضوع، همانگونه که در دادنامه شماره ۶۰۴ صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۸۹ درج گردیده است عوارض حمل بار، مشمول ملی بودن است و طبق ماده ۱ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی

کیفیت جبران آن را با توجه به اوضاع و احوال قضیه معین خواهد کرد. لذا تعیین خسارت از اختیارات دادگاه بوده و خارج از اختیارات شورای اسلامی شهر می‌باشد و اطلاق مصوبه مزبور سبب خواهد شد تا تحت این عنوان از کلیه وسایل حمل بار به صرف عبور این وجوه اخذ شود و حال آنکه ممکن است به واقع سبب آلودگی نشوند. شایان ذکر است در بند ۱۰ تعرفه بهای خدمات شهرداری اندیشه، بهای خدمات مرتبط با حمل بار به منظور جبران هزینه‌های انجام شده در خصوص ساماندهی و نظارت بر حمل بار مالکین خودروها پیش‌بینی و مصوب گردیده است که بند حاضر اضافه بر آن بوده و مضاعف می‌باشد.

مع هذا نظر به مراتب معنونه و مسطوره فوق‌الذکر و با امعان نظر به اینکه بهای خدمات معترض به، مغایر قانون و خارج از حدود اختیار مقام واضع وضع گردیده و با وضع و اعلان عمومی آن، اخذ هر مقدار وجوه از اشخاص با ابتناء بر آن فاقد وجهت و استغناهی حقوقی است و خارج از اختیارات واضع آن است و وفق مواد ۳۰۱ و ۳۰۳ قانون مدنی، مستوجب ضمان عین و منافع می‌باشد لذا ابطال مصوبه موضوعه معنونه شورای اسلامی شهر اندیشه از زمان تصویب مستنداً به مواد ۱۲، ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ مورد استدعاست.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

" ۱۱- نام عوارض:

بهای خدمات آلودگی زیست محیطی خودروهای حمل بار

در صورت تردد و عبور خودروهای حمل بار و آلوده کردن معابر شهری می‌بایست مبالغ ذیل را جهت رفع آلودگی پرداخت نمایند.

ردیف	شرح	مبلغ به ریال
۱	تریلر	۲/۰۰۰/۰۰۰
۲	کامیون و کامپرسی	۱/۵۰۰/۰۰۰
۳	نیسان و کامیونت	۱/۰۰۰/۰۰۰

مسئولیت خطرات ناشی از تصادفات (جانی، مالی) و ایمنی تردد به عهده مالک و راننده ماشین می‌باشد.

در پاسخ به شکایت مذکور، شورای اسلامی شهر اندیشه پاسخی ارسال نکرده است ولی سرپرست شهرداری شهر اندیشه به موجب لایحه شماره ۱۹۳۱۰ - ۱۴۰۰/۶/۷ توضیح داده است که:

" اساساً دعاوی مطروحه از سوی اشخاص و افراد مستلزم ذی سمت بودن آنها در موضوع دعوا و یا ورود خسارت از محل مصوبه به شخص طرف شکایت می‌باشد. آقای ایمان قوامی فرد که شغل وی در دادخواست مطروحه کارآموز و کالت درج گردیده است صرفاً برای سنجش حوصله محاکم دیوان عدالت اداری و به قصد بازیچه قرار دادن شورای اسلامی و شهر اندیشه چنین دعاوی را مطرح می‌نماید. زیرا اساساً نامبرده ساکن شهر ساوه بوده به عنوان شهروند شهر اندیشه محسوب نمی‌گردد. از طرفی نیز در این شهرداری هیچ پرونده ایی که مصوبه محل شکایت در آن تاثیر داشته و یا بر اساس آن حکمی صادر شده باشد نیز در این شهرداری ندارد. به نظر می‌رسد نامبرده به قصد کسب عناوین و با طرح شکایت واهی این نظر را دارد که مجموعه حقوقی شهر اندیشه اعم از شورا و شهرداری را مشغول به کارهای بسیار حاشیه ایی نموده و از طرفی برای خود عنوانی از محل آراء صادره کسب نماید که این موارد از مصادیق شکایت‌های واهی به قصد ورود خسارت به اموال عمومی است و قطعاً شهرداری اندیشه از وی به خاطر این جرم مرتکبه در مراجع کیفری طرح دعوا خواهد نمود.

از حیث موضوعات فنی نیز بازگشت به نامه شماره ۵/۱۸۱ - ۱۴۰۰/۳/۱۸ منضم به ابلاغیه شماره پرونده ۰۰۰۰۰۰۴۴ - ۱۴۰۰/۳/۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مربوط به دادخواست آقای ایمان قوامی فرد با موضوع ابطال بند ۱۷ تعرفه عوارض ۱۳۹۹ و ۱۶ تعرفه عوارض ۱۴۰۰ شهردار اندیشه به استحضار می‌رساند تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود طبق بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ و آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران از جمله وظایف و مسئولیت‌های شورای اسلامی شهر محسوب شده و همچنین برابر تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ وضع عوارض محلی بر عهده شوراهای اسلامی شهر و بخش بوده که موظفند موارد را حداکثر تا ۱۵ بهمن ماه هر سال برای اجرا در سال بعد تصویب و اعلام عمومی نمایند.

لذا با استناد به آراء شماره ۵۸۷ - ۱۳۸۳/۱۱/۲۵ و ۷۸۶ - ۱۳۹۶/۸/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله حقوق دیوانی بود و غیر از جرائم مربوط به کمیسیون‌های

ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، «از ابتدای سال ۱۳۸۲ برقراری و دریافت هر گونه وجوه از جمله مالیات و عوارض اعم از ملی و محلی از تولیدکنندگان کالاها، ارائه دهندگان خدمات و همچنین کالاهای وارداتی صرفاً به موجب این قانون صورت می‌پذیرد و کلیه قوانین و مقررات مربوط به برقراری، اختیار و یا اجازه برقراری و دریافت وجوه که توسط هیأت وزیران، مجامع، شوراها و سایر مراجع، وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی از جمله آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که شمول قوانین بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی صورت می‌پذیرد به استثناء قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن، قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷، قانون مقررات تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۲، عوارض آزاد راهها، عوارض موضوع ماده ۱۲ قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲ و عوارض موضوع بند (ب) ماده ۴۶، بند (ب) ماده ۱۳۰ و بندهای (الف) و (ب) ماده ۱۳۲ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ لغو می‌گردد.» همچنین وفق بند ه ماده ۳ قانون مزبور، «... آن دسته از محصولات صنایع آلوده‌کننده محیط زیست به تشخیص و اعلام سازمان محیط زیست یک درصد (۰/۱) قیمت فروش به عنوان عوارض می‌باشد.» از طرف دیگر وفق ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷، برقراری هر گونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات،... توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد. لهذا مبلغ تعرفه که علاوه بر عوارض مذکور جهت آلودگی زیست محیطی به موجب قانون، به بارهای تولیدی تعلق گرفته و توزیع و عرضه آنها جزئی از فرآیند تولید و خدمات مستقیم می‌باشد، مشمول عوارض مضاعف می‌باشد و اخذ آن جایز نمی‌باشد.

ثانیاً: نظر به اینکه طبق ماده ۱۶ قانون مدیریت پسماندها، نگهداری، خرید و فروش، حمل و نقل، جمع آوری، دفن و تخلیه نخاله و پسماندهای ساختمانی باید بر اساس آیین‌نامه اجرایی و مقررات انجام گیرد و در غیر این صورت، افراد متخلف با حکم مراجع قضایی به پرداخت جریمه نقدی محکوم خواهند شد. جریمه نقدی تخلفات در مورد پسماندهای عادی برای اولین بار پانصد هزار ریال تا یکصد میلیون ریال و برای پسماندهای دیگر از دو میلیون تا یکصد میلیون ریال خواهد بود. در صورت تکرار این تخلفات، هر بار مجازات به دو برابر میزان قبلی افزایش خواهد یافت. همچنین طبق ماده ۲۰ قانون مدیریت پسماند در صورتی که خودروها اقدام به تخلیه پسماند در مکان‌های غیر مجاز کنند، به مدت یک تا ده هفته توقیف خواهند شد. طبق تبصره ذیل آن، اقدام به تخلیه نخاله و پسماند در معابر شهری یا بین شهری مستلزم توقیف خودرو به حداکثر زمان توقیف علاوه بر مجازات قانونی می‌باشد. همچنین وفق ماده ۷ قانون ایمنی راهها، ریختن نخاله و مصالح ساختمانی در راهها، خطوط راه آهن و حریم قانونی آنها در داخل یا خارج از محدوده قانونی شهرها علاوه بر جبران خسارت، مستلزم سه ماه تا دو سال حبس تعزیری و اگر تخریبی صورت نگرفته باشد، مستلزم یک تا شش ماه حبس یا پرداخت جزای نقدی از پانصد هزار تا پنج میلیون ریال می‌باشد. همچنین طبق تبصره ۴ بند ۲ ماده ۵۵ قانون شهرداریها، شهرداری مکلف است محل‌های مخصوصی را برای تخلیه نخاله و زباله و فضولات ساختمانی و مواد رسوبی و فاضلاب و نظایر آن تعیین کند و با انتشار آگهی به اطلاع عموم برساند که خارج از محدوده شهر است.

با عنایت به اینکه اولاً: شهرداری مکلف به تعیین و اعلان محل خاصی برای تخلیه نخاله و فاضلاب و نظایر آن است و صرفاً در صورت عدم رعایت آن، فرد خاطی مستلزم جریمه و مجازات و جبران خسارت است و اطلاق عبارات به کار رفته در بند معترض به، مغایر قانون می‌باشد. همچنین در قوانین فوق‌الذکر تصریحی در خصوص تعلق عوارض یا بهای خدمات بر اعمال ارتکابی فوق وجود ندارد لذا اخذ هر وجهی در قبال آن، مضاعف بوده و خلاف قانون و خارج از اختیار شورای شهر می‌باشد. ثانیاً: نظر به اینکه طبق مواد مرقوم، در خصوص تخلف از قانون، جزای نقدی مقرر گردیده و ایضاً در خصوص پرداخت خسارت نیز تعیین تکلیف گردیده است، تصویب و اخذ هر وجهی تحت عنوان عوارض یا بهای خدمات با توجه به مواد قانونی و منع مطالبه عوارض مضاعف، فاقد توجیه می‌باشد. توجهاً به اینکه طبق ماده ۲ قانون مسئولیت مدنی در موردی که عمل واردکننده زیان موجب خسارت مادی یا معنوی زیان دیده شده باشد، دادگاه پس از رسیدگی و ثبوت امر، او را به جبران خسارت وارده محکوم می‌نماید و چنانچه عمل واردکننده زیان فقط موجب یکی از خسارات مزبور باشد، دادگاه او را به جبران همان نوع خسارتی که وارد نموده، محکوم می‌کند. همچنین طبق ماده ۳ قانون مارالاشاره، دادگاه میزان زیان و طریقه و

قانون کار حضور نماینده مقام عظمای ولایت فقیه را تجویز نموده لیکن مصوبه معترض عنه این حق را زائل و با حذف نماینده مذکور جایگاهی برای آن در نظر نگرفته است. از طرف دیگر فقهای معظم شورای نگهبان وفق نظریه شماره ۹۷/۱۰۲/۶۹۵۱ برای اعضای هیأت مدیره و بازرسان انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوطه، عدم ذکر شرایط ایمان، اسلام و وثاقت را خلاف شرع تشخیص دادند که مع الاسف هیأت دولت این شرایط را نیز برای مصوبه مذکور لحاظ ننموده است.

لازم به ذکر است تشکیل و عملکرد تمام انجمن‌های صنفی وفق آیین‌نامه شماره ۱۷۶۴۷۷/ت/۳۷۲۹۲ک - هیأت وزیران تدوین شده است، بنابراین تصویب آیین‌نامه مجزا برای مستثنی شدن قشری خاص (هنرمندان) جای سوال دارد و مثال معروف تافته جدا بافته را به ذهن متبادر می‌نماید و گر نه چه ضرورتی داشت این افراد را از شرایط عمومی مستثنی کنند و مصوبه‌ای خاص برای آنان انشاء کنند در حالی که تمام انجمن‌های صنفی دارای یک آیین‌نامه واحد می‌باشند. بر این اساس، نوازندگان و خوانندگان و سازندگان آلات موسیقی و خلاصه هر شخصی که هر هنری دارد می‌تواند انجمن صنفی سراسری، کشوری و کانون عالی تشکیل دهد و سپس در شورای عالی کار رفته و حداقل مزد ماهانه میلیون‌ها کارگر را در سراسر کشور تعیین نماید یا به عنوان نماینده ایران در مجامع بین‌المللی و سازمان جهانی کار حضور یابد، بدون آن که حداقل شرایط عمومی را دارا باشد. با توجه به مراتب فوق، تقاضای ابطال مواد ۱ و ۳ مصوبه معترض عنه را به دلیل مغایرت با سوال ۶۹ کتاب اجوبه الاستفتائات مقام معظم رهبری و مخالفت با نظریه شماره ۹۷/۱۰۲/۶۹۵۱ - ۱۳۹۷/۶/۲۲ فقهای معظم شورای نگهبان را مطرح نموده‌ام.

آقای رامین خوشوقتی نیز به موجب دادخواستی جداگانه ابطال بندهای ۱، ۳ و ۴ مصوبه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹هـ - هیأت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین موضوع اعلام کرده است که:

"ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام مواد ۱، ۳ و ۴ مصوبه مذکور، بدون اینکه به حداقل شرایط شرعی اکتفا نماید انشاء شده و از این حیث مغایر با حدیث نبوی اعتلا مرقوم شده با شماره ۴۲۶۴۰ در صفحه ۱۲۵ جلد ۲۶ کتاب وسائل الشیعه است و برخلاف آیه شریفه ۱۴۱ سوره مبارکه نساء می‌باشد. لذا تقاضای رسیدگی و ابطال مواد مذکور را دارم.

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است:

"وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۸/۱۹ به پیشنهاد شرکت شماره ۱۸۰۰۳۸ - ۱۳۹۸/۵/۱۶ وزارت فرهنگ و ارشاد

اسلامی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در راستای اهداف مندرج در بند (چ) ماده ۹۲ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵ و به منظور تأمین امنیت شغلی شاغلان مشاغل فرهنگی و هنری و رسانه‌ای و تسهیل فعالیت صنفی و حرفه‌ای در این حوزه، تصویب کرد:

۱- اشخاص حقیقی پدیدآورنده آثار فرهنگی و هنری و شاغلان بخش فرهنگ و هنر رسانه می‌توانند برای تأسیس انجمن صنفی سراسری در رشته تخصصی، درخواست خود را به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ارائه کنند.

.....

۳- کانون فراگیر سراسری انجمن صنفی فرهنگ و هنر و رسانه، متشکل از حداقل دوازده نماینده کانون‌های انجمن صنفی مربوط خواهد بود.

۴- در صورت بروز اختلاف نظر در ثبت انجمن‌های صنفی بخش فرهنگ، هنر و رسانه و تشخیص شمول یا عدم شمول متقاضیان، کمیسیونی با ترکیب زیر تا زمان تشکیل کانون فراگیر سراسری انجمن‌های صنفی فرهنگ و هنر و رسانه تشکیل می‌شود:

الف - نماینده وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

ب - نماینده وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

پ - هفت نفر از نمایندگان تشکلهای و انجمن‌های فرهنگی و هنری و رسانه‌ای که توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و پس از مشورت با نمایندگان تشکلهای بخش فرهنگ و هنر و رسانه انتخاب می‌شوند.... - معاون اول رئیس‌جمهور "

در پاسخ به ادعای خلاف شرع بودن مقررات موضوع شکایت، قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۱۰۲/۲۸۴۰۱ - ۱۴۰۰/۸/۲۹ علاوه بر بندهای ۱ و ۳ مصوبه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹هـ - هیأت وزیران در خصوص بند ۴ مصوبه مذکور بدین شرح اعلام نظر کرده است که:

ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها می‌باشد. مع الوصف بند ۱۷ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۹ و ۱۶ تعرفه عوارض سال ۱۴۰۰ با ملحوظ قرار دادن موارد مطروحه فوق تهیه و تدوین گردیده که توسط شورای اسلامی شهراندیشه تصویب و اعلام عمومی گردیده است. شایان ذکر می‌باشد این موضوع عوارض (مآزاد سطح اشغال) در هیچ مرجع صالحه قانونی من جمله هیأت عمومی و هیأت تخصصی دیوان عدالت اداری ابطال نگردیده است. نظر به مراتب فوق از آنجایی که خواهان در شهر اندیشه ساکن نبوده و شهروند شهر اندیشه تلقی نمی‌گردد از محل مصوبه خسارتی به ایشان وارد نشده است در شهرداری اندیشه پرونده‌ای ندارد با قصد بازگویی و طرح دعاوی واهی برای کسب عنوان در حرفه و شغل خود پرونده را مطرح نموده است. درخواست رد شکایت شاکی از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورد استدعا می‌باشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۸ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: براساس اصل سی و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد و تعیین بهای خدمات برای آلوده کردن هوا نوعی اعمال مجازات است که وضع آن در حیطه صلاحیت قانونگذار قرار دارد. ثانیاً: قانونگذار براساس بند «ب» ماده ۴۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی را تعیین کرده و بر مبنای ماده ۵۳ همین قانون، برقراری و دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض دیگر از مآخذ مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده ممنوع است. بنا به مراتب فوق، بند ۱۱ تعرفه بهای خدمات محلی سال ۱۴۰۰ شهرداری اندیشه که در مقام تعیین بهای خدمات آلودگی زیست محیطی خودروهای حمل بار وضع و به تصویب شورای اسلامی شهر اندیشه رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

۱۴۰۰/۱۱/۲۰

شماره ۹۹۰۲۰۹۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۸۴۶ و ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۸۴۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۸ با موضوع: «بندهای ۱، ۳ و ۴ تصویب‌نامه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹هـ - هیأت وزیران به تبعیت از نظریات فقهای شورای نگهبان خلاف شرع تشخیص داده شد و از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۰/۲۸ شماره دادنامه: ۲۸۴۶ - ۲۸۴۵

شماره پرونده: ۰۰۰۳۱۷۶ - ۹۹۰۲۰۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: آقایان مهدی امامی سلوط و آرمین خوشوقتی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بندهای ۱، ۳ و ۴ مصوبه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹هـ -

۱۳۹۸/۸/۲۲ هیأت وزیران

گردش کار: آقای مهدی امامی سلوط به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال بندهای ۱ و ۳ مصوبه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹هـ - هیأت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

"به استحضار می‌رساند: نهادهای که با عنوان انجمن صنفی یا کانون‌های آن در وزارت کار ثبت می‌گردد اختیارات متعددی را دارا می‌شود از جمله طبق تبصره ۳ ماده ۱۳۱ و ۱۳۶ قانون کار، انتخاب اعضای هیأت تشخیص و حل اختلاف و انتصاب افراد در شورای عالی کار، شورای عالی تأمین اجتماعی و حضور با عنوان نماینده ایران در سازمان جهانی کار و مجامع بین‌المللی.... از آنجا که این تشکلهای واجد اهمیت می‌باشند، لذا ماده ۱۳۸

" شورای اسلامی شهر مشهد به استناد مصوبات شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش و ۵/۹۸/۱۷۲۹۶/ش اقدام به اخذ عوارض مضاعف نموده که مصوبات در این شکواییه مورد اعتراض قرار گرفته تقاضای رسیدگی و صدور حکم بر ابطال موارد خلاف قانون و همچنین استرداد وجوه دریافتی از ناحیه شهرداری که برخلاف قانون و حق دریافت شده را مستنداً به تبصره ۱۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مبنی بر افزایش سالی یک مرتبه بر ارزش معاملات و همچنین بخشنامه ۱۹۰۹۵/۱۳/۳۴/۲ - ۱۳۷۶/۱۱/۱۹ که تخلفها را بر اساس ارزش معاملاتی زمان وقوع تخلف (سال ۹۳) تعیین نموده است و مصوبه ۴/۹۵/۲۲۵۳۸ - ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ که حداکثر میانگین افزایش سالانه عوارض را در هر سال به میزان تورم اعلامی بانک مرکزی تعیین نموده است و همچنین اصول ۵۱ و ۳۶ قانون اساسی، ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۳ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه که اخذ هرگونه مال، وجه، کالا و خدمات از شهروندان را تنها با تجویز قانونگذار تعیین نموده است و همچنین اصل قانونی بودن جرائم و مجازات آنها و ماده ۷۱ قانون تشکیلات و وظایف شوراهای صدور تصمیمات شایسته وفق خواسته و استرداد وجوه دریافتی خلاف حق و شرع و قانون را استدعا دارد. همچنین جهت اثبات حقانیت خواسته می‌توان به دادنامه‌های شماره ۲۹۰۰ - ۱۳۹۸/۱۰/۱۰ و ۲۸۱۴ - ۱۳۹۸/۱۰/۳ هیأت عمومی دیوان نیز اشاره نموده نکته جالب و حائز اهمیت آن است که شورای شهر مشهد در متن مصوبه ۹۸/۱۴۳۲۰ - ۱۳۹۸/۷/۳۰ اطلاع‌رسانی را در وظیفه شهرداری می‌داند و در مصوبه بعدی به علت عدم اطلاع‌رسانی مناسب و ناکافی مصوبه قبل را لغو می‌نماید و مصوبه جدید را تصویب می‌نماید که تاریخ اجرای آن را از ابتدای مهر ۹۸ به ابتدای آذر ۹۸ موکول می‌نماید ولی مشخص نمی‌کند که وظیفه اطلاع‌رسانی شهرداری با چه ابزاری باید انجام شود و معیار آن چیست؟ و مجدداً بدون اطلاع‌رسانی کافی اقدام به افزایش بهای خدمات و عوارض می‌نماید، امری که از اساس برخلاف قانون و شرع مقدس می‌باشد."

وکیل شاکی در پاسخ به اخطار رفع نقص به موجب لایحه تکمیلی که با شماره ۱۳۶ - ۹۹ - ۳ مورخ ۱۳۹۹/۵/۷ در دبیرخانه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به ثبت رسیده این گونه اعلام کرده است که:

" بدیهی است در شرع مقدس اسلام افزایش بها و مبلغ نسبت به وجه نقد اعم از دین، قرض و حتی تقاص نسبت به اموال جایز نمی‌باشد و فقهای عظام و مراجع تقلید آن را خلاف شرع دانسته‌اند، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز که برگرفته از همین نظرات است آن را حرام و غیرجایز دانسته است در این خصوص می‌توان به موارد ذیل توجه نمود. (قاعده اکل مال به باطل) نساء ۲۹ که تحصیل مال و درآمد از راههای ناصواب می‌باشد تصرفات ظالمانه و غیرمنصفانه در اموال دیگران از ناحیه هر شخص حقیقی یا حقوقی ناپسند می‌باشد و سبب هلاکت و نابودی مردم و از هم گسستگی جامعه اسلامی را فراهم می‌نماید که در سوره‌های مبارکه نساء، بقره به آن اشاره گردیده است. در آیات متعدد قرآن کریم به این مهم اشاره گردیده است با توجه به آن که باطل معدود و منحصر به موارد خاص نگردیده هرگونه تجاوز به حقوق مردم که برخلاف عدل و انصاف باشد را شامل می‌گردد.

احترام مال مسلمانان در حدیث نبوی (حرمة مال المؤمن کحرمة دمه) نشان دیگری است از احترام به اموال مومنین در جامعه اسلامی که قانونگذار را از تصویب مصوبات خودسرانه و فشار بر شهروندان و اموال ایشان برحذر داشته است. قاعده لاضرر نیز اشاره دیگری است بر آن که حکم فردی در اسلام وضع نشده و پذیرفته نیست. با توجه به آن که افزایش جریمه شرعاً جایز نبوده عقلاً نیز قابل انجام نیست (الممنوع شرعاً کالممتنع عقلاً) اخذ عوارض و وجوه در هر باب از شهروندان باید متناسب با تولید و درآمد و وضعیت معاش و زندگی ایشان باشد توجه به این مهم چنین بیان شده است (من طلب الخراج بغیراماره اخرج البلاد و اهلک العباد) افزایش جریمه‌ها و عوارض توسط شوراهای اسلامی و شهرداری‌ها خود علتی مهم بر ایجاد تورم و فشار بر اقشار مستضعف جامع می‌باشد که ایشان را در تنگنا قرار داده و این برخلاف هدف خلقت و آفرینش است که انسان را برای تعالی و بندگی آفریده است. تعیین و اخذ وجوه و عوارض باید به تجویز قانون باشد که به موجب ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی مصوب ۱۳۸۰ و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجم توسعه اخذ هرگونه وجه، کالا و خدمات توسط دستگاههای اجرایی را منوط به تجویز قانونگذار نموده این مهم به موجب نظر فقهای شورای نگهبان، دریافت وجه با تجویز آیین‌نامه و دستورالعمل را مغایر شرع دانسته (رأی شماره ۳۳۳ - ۱۳۹۰/۹/۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

به موجب ماده ۴ قانون مدنی و تبصره ماده ۱۴ آیین‌نامه نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای، (وضع عوارض جدید و افزایش عوارض قبلی عطف بماسبق نمی‌شود) این مهم در آیات و روایات نیز و همچنین در سیره عملی قابل بررسی و تأیید می‌باشد و بدیهی است خلاف آن خلاف شرع می‌باشد. همان طور که در متن مصوبات شورا مشهود

" موضوع مواد ۳ و ۱ مصوبه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹۱۴ - ۱۳۹۸/۸/۲۲ هیأت وزیران، در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۸/۲۶ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که به شرح ذیل اعلام نظر می‌گردد: با توجه به نقش کانون فراگیر سراسری انجمن‌های صنفی در اموری نظیر انتخاب بعضی اعضای شورای عالی کار و... و عدم اشتراط قیود شرعی در منتخبین، عدم ذکر شروط اسلام و ایمان و وثاقت برای اعضای انجمن‌های یادشده خلاف شرع شناخته شد. ضمناً عدم اشتراط شروط اسلام و ایمان و وثاقت در اعضای کمیسیون موضوع بند ۴ مصوبه مورد شکایت نیز خلاف شرع شناخته شد."

علی‌رغم اینکه آقای مهدی امامی سلوط به موجب لایحه مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۱، دادخواست خود را مسترد کرده و از رسیدگی به موضوع شکایت مذکور منصرف شده است، ولی با توجه به اینکه ادامه حیات حقوقی مقرراتی که از نظر فقهای شورای نگهبان غیر شرعی هستند، با موازین شرعی و مصالح دینی و اجتماعی انطباق و سازگاری ندارد و از طرفی شاکی دیگری نیز ابطال همان مقررات را درخواست کرده بود، بنابراین به دستور رئیس دیوان عدالت اداری، رسیدگی به تقاضای ابطال بندهای ۱، ۳ و ۴ مصوبه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹۱۴ - ۱۳۹۸/۸/۲۲ هیأت وزیران، از بُعد شرعی در دستورکار هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۸ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۱۰۲/۲۸۴۰۱ - ۱۴۰۰/۸/۲۹ در رابطه با جنبه شرعی بندهای ۱، ۳ و ۴ تصویب‌نامه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹۱۴ - ۱۳۹۸/۸/۲۲ هیأت وزیران اعلام کرده است که: «با توجه به نقش کانون فراگیر سراسری انجمن‌های صنفی در اموری نظیر انتخاب بعضی اعضای شورای عالی کار و... و عدم اشتراط قیود شرعی در منتخبین، عدم ذکر شروط اسلام و ایمان و وثاقت برای اعضای انجمن‌های یادشده خلاف شرع شناخته شد. ضمناً عدم اشتراط شروط اسلام و ایمان و وثاقت در اعضای کمیسیون موضوع بند ۴ مصوبه مورد شکایت نیز خلاف شرع شناخته شد»، بنابراین در اجرای احکام مقرر در تبصره ۲ ماده ۸۴ و ماده ۸۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مبنی بر لزوم تبعیت هیأت عمومی از نظریات فقهای شورای نگهبان، بندهای ۱، ۳ و ۴ تصویب‌نامه شماره ۱۰۵۵۶۹/ت/۵۵۶۹۱۴ - ۱۳۹۸/۸/۲۲ هیأت وزیران خلاف شرع تشخیص داده می‌شود و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳، ۸۴، ۸۷ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

شماره ۹۹۰۰۱۳۶

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۱۲ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «مصوبات شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۰ و شماره ۵/۹۸/۱۷۲۹۶/ش مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد که مطابق با نظریه شورای نگهبان مخالف شرع تشخیص داده شده از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی‌فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۱۲ شماره پرونده: ۹۹۰۰۱۳۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای غلامرضا تیموری با وکالت آقای محمدرضا تیموری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبات شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۰ و ۵/۹۸/۱۷۲۹۶/ش مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال مصوبات شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش -

۱۳۹۸/۲/۱۰ و ۵/۹۸/۱۷۲۹۶/ش - ۱۳۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد را خواستار

شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

ماده واحده: شهرداری مشهد مقدس مکلف است، ضمن اجرای مصوبه شماره ۱۳۹۸/۲/۱۰ ش/۵/۹۸/۱۷۹۷ شورای اسلامی شهر برای ساختمان‌های گروه (ج) و (د)، زمان اجرای مندرج در ماده واحده مصوبه یادشده را، تنها در خصوص ساختمان‌های گروه (الف) و (ب)، به ابتدای ۱۵ اسفند ماه سال ۱۳۹۸ موکول نماید.

تبصره ۱- در خصوص آن دسته از ساختمان‌های گروه (الف) و (ب) که بر مبنای مصوبه مذکور، نسبت به آنها رأی جریمه کمیسیون ماده ۱۰۰ به صورت ۵ک تا ۳ک صادر شده است. تا پایان ۱۴ اسفند ماه سال ۱۳۹۸، صرفاً مبلغ جریمه دریافت می‌گردد.

تبصره ۲- از تاریخ ابلاغ قانونی این مصوبه، مصوبه شماره ۱۳۹۸/۷/۳۰ ش/۵/۹۸/۱۴۳۲۰ شورای اسلامی شهر لغو می‌شود. بدیهی است آن مصوبه با رعایت قانون تشکیلات، ووظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران لازم‌الاجراست. - رئیس شورای اسلامی شهر مشهد "

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر مشهد و سرپرست اداره کل حقوقی شهرداری این شهر به موجب لایحه با متن مشابه به شماره ۵/۹۹/۳۵۱۴ ش/۵/۹۹/۳۵۱۴ - ۱۳۹۹/۳/۲۱ - شماره ۵۰/۱۵۲۶ ش/۵/۹۹/۳۵۱۴ توضیح داده‌اند که:

" شورای اسلامی شهر مشهد مقدس به استناد بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن، اختیار تصویب لایحه برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست‌های عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود را دارند، بنابراین شورای اسلامی شهر مشهد با تصویب مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷ ش/۵/۹۸/۱۷۹۷ - ۱۳۹۸/۲/۱۰ و مواد ۲۴ و ۲۵ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی (موضوع تبصره ۴۵ مصوبه شماره ۱۴/۳/۹۱/۶۰ ش/۳/۹۱/۶۰ - ۱۳۹۱/۱/۲۲) را مورد بازنگری قرار داد که بر اساس این مصوبه تخلفات ساختمانی که در بازه زمانی سال ۱۳۸۶ تا پایان ۱۳۹۳ به وقوع پیوسته علاوه بر جریمه کمیسیون ماده صد، عوارض زیربنای مربوط برابر تراکم مجاز مسکونی زمان پرداخت، محاسبه و دریافت می‌شود که در آرای اخیر دیوان عدالت اداری از جمله آراء شماره‌های ۳۶۷ الی ۳۸۱ - ۱۳۹۷/۳/۸ و شماره ۳۳۴ - ۱۳۹۶/۱۲/۵ هیأت تخصصی عمران، شهرسازی و اسناد دیوان عدالت اداری و رأی شماره ۵۸۷ - ۱۳۸۳/۱۱/۲۵ هیأت عمومی دیوان و رأی وحدت رویه شماره ۲۷۱۵ - ۱۳۹۸/۹/۱۹ دیوان بر صحت دریافت این عوارض (عوارض زیربنای مسکونی در کنار جریمه کمیسیون ماده صد) نیز تأکید نموده‌اند. حتی در صورت نبود این مصوبه نیز منعی برای دریافت عوارض زیربنای مسکونی به همراه رأی جریمه کمیسیون ماده صد وجود ندارد اما به منظور شفافیت و وحدت رویه شورای اسلامی شهر اقدام به تصویب مصوبه یاد شده نموده است. هیأت تخصصی دیوان عدالت اداری به شرح بند ۲ و ۳ از دادنامه شماره ۲۶۸ - ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ صراحتاً اعلام نمودند که تصویب ماده ۲۴ و ۲۵ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی دقیقاً در راستای اختیارات و وظایف شورای اسلامی شهر مشهد بوده و این مصوبه خلاف قانون تشخیص داده نشد که نتیجتاً چون یک بار این موضوع مورد رسیدگی قرار گرفته و منتهی به اتخاذ تصمیم قضایی گردیده است از این لحاظ موضوع مشمول امر مختومه نیز خواهد بود.

شاکي در مفاد دادخواست ارائه شده اعلام نموده‌اند که مصوبه شورای اسلامی شهر مشهد برخلاف و مغایر با مفاد ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجم توسعه می‌باشد و این در حالیست که مصوبات موضوع شکایت تمامی مراحل قانونی را طی نموده و توسط هیأت تطبیق فرمانداری تأیید و بر اساس ماده ۸۰ قانون تشکیلات شوراهای مشهد ابلاغ و این سازمان قانوناً مکلف به اجرا مفاد آن می‌باشد. بنابراین بدیهی است هیچ‌گونه مغایرتی با ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجم توسعه نخواهد داشت. در خصوص استناد شاکي پرونده به دادنامه ۲۹۰۰ - ۱۳۹۸/۱۰/۱۰ دیوان عدالت اداری در خصوص مصوبه شورای اسلامی شهر قم نیز به استحضار می‌رساند: در مصوبه شورای اسلامی شهر قم مبلغ جریمه تعیین شده توسط کمیسیون ماده صد برای زیربنای مازاد بر تراکم قانونی ملک (که بدون مجوز احداث شده‌اند) افزایش می‌یابد که این موضوع (تغییر مبلغ تعیین شده توسط کمیسیون) در هیچ یک از مصوبات شورای اسلامی شهر مشهد مصداق ندارد و همان گونه که بیان شد کمیسیون ماده صد جرایم ملک ایشان را برابر قانون و بر اساس نرخ زمان وقوع تخلف تعیین نموده است. توضیحاً اینکه به موجب قسمتی از بند ۲ دادخواست موضوع دادنامه ۲۹۹۰ مشخص گردیده است که «مستند به بند ۷-۲ [۷-۲] ماده ۲ مصوبه تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۶ شهرداری قم مورد تصویب شورای اسلامی شهر قم، مازاد بر جریمه تراکم، میزان ۴۰٪ هم خود رأساً در محاسبات جریمه مازاد بر جریمه رأی کمیسیون منظور می‌نماید و ضریب ۱/۴ را به مبلغ جریمه تراکم مازاد اعمال می‌نماید. ...» که این موضوع در مصوبه شهر مشهد وجود خارجی ندارد.

می‌باشد در مرتبه اول مصوبه به دلیل عدم اطلاع‌رسانی قابل اجرا نبوده است این مهم در مرتبه دوم نیز بدون اطلاع‌رسانی قابلیت اجرا یافته که خلاف تبصره ماده ۷۷ تشکیلات شوراهای و ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع عوارض و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد، چنان که تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده (عوارض تا حداکثر ۱۵ بهمن هر سال برای سال بعد باید مصوب گردد) رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۳۱۷ - ۱۳۹۵/۱۲/۱۰ در همین راستا این عوارض را خلاف شرع و قانون دانسته است."

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است:

الف - مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷ ش/۵/۹۸/۲/۱۰ شورای اسلامی شهر قم:

" عنوان مصوبه/قانون: بازنگری مواد ۲۴ و ۲۵ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی (موضوع تبصره ۴۵ مصوبه شماره ۱۴/۳/۹۱/۶۰ ش/۳/۹۱/۶۰ - ۱۳۹۱/۱/۲۲)

تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۲/۱۰

زمان اجرای این مصوبه برای ساختمان‌های گروه (الف) و (ب) طی مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۷۲۹۶ ش/۵/۹۸/۱۲/۹۸ اصلاح شد و به مصوبه مذکور، مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۴۳۲۰ ش/۵/۹۸/۱۴۳۲۰ - ۹۸/۷/۳۰ لغو شد

جدول بند یک طی مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۴۳۲۰ ش/۵/۹۸/۱۴۳۲۰ اصلاح شد و برای اجرا به مصوبه مذکور مراجعه شود.

شهردار محترم مشهد مقدس

موضوع: بازنگری مواد ۲۴ و ۲۵ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی (موضوع تبصره ۴۵ مصوبه شماره ۱۴/۳/۹۱/۶۰ ش/۳/۹۱/۶۰ - ۱۳۹۱/۱/۲۲)

لایحه شماره ۲۴۶۱۷۱/۲۱ - ۱۳۹۷/۱۲/۱۵ در ارتباط با بازنگری مواد ۲۴ و ۲۵ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی (موضوع تبصره ۴۵ مصوبه شماره ۱۴/۳/۹۱/۶۰ ش/۳/۹۱/۶۰ - ۱۳۹۱/۱/۲۲)، در جلسه علنی مورخ ۹۸/۲/۹ شورای اسلامی شهر مشهد مقدس مطرح شد و به شرح زیر به تصویب رسید.

ماده واحده: نحوه محاسبه مواد ۲۴ و ۲۵ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی (موضوع تبصره ۴۵ مصوبه شماره ۱۴/۳/۹۱/۶۰ ش/۳/۹۱/۶۰ - ۱۳۹۱/۱/۲۲)، از ابتدای مهرماه سال ۱۳۹۸ به شرح بندهای زیر بازنگری شد:

تبصره - شهرداری مشهد مقدس مکلف است به نحو مقتضی، نسبت به اطلاع‌رسانی عمومی این مصوبه، قبل از اجرای آن اقدام نماید.

۱- محاسبات ماده ۲۴ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی (موضوع تبصره ۴۵ مصوبه شماره ۱۴/۳/۹۱/۶۰ ش/۳/۹۱/۶۰ - ۱۳۹۱/۱/۲۲)، براساس ضرایبی از ارزش معاملاتی املاک (P) زمان پرداخت تعیین و به شرح جدول و تبصره اصلاحی زیر، بازنگری شد.

حوزه درآمدی	۱	۲	۳	۴	۵
ضریب P	۴۰	۳۰	۱۸	۷	۷

تبصره - از متقاضیان صدور پایانکار املاک دارای رأی جریمه موضوع تبصره ۴ ماده صد قانون شهرداری (K) بر حسب K سال وقوع تخلف، بهای خدمات ساختمانی براساس جدول فوق محاسبه و دریافت می‌شود، لیکن در خصوص تخلفات ساختمانی مسکونی که تا زمان اجرایی شدن این مصوبه، فاقد رأی قطعی کمیسیون ماده صد قانون شهرداری‌ها می‌باشند، ابتدا مطابق تبصره ۲ ماده صد قانون شهرداری (بر حسب K سال وقوع تخلف) به کمیسیون ماده صد ارسال و در صورت صدور رأی جریمه، علاوه بر اخذ جریمه مذکور، صرفاً عوارض زیربنای مربوطه برابر تراکم مجاز مسکونی زمان پرداخت، محاسبه و اخذ می‌شود.

۲- محاسبات ماده ۲۵ دفترچه ضوابط محاسبات درآمدی (موضوع تبصره ۴۵ مصوبه شماره ۱۴/۳/۹۱/۶۰ ش/۳/۹۱/۶۰ - ۱۳۹۱/۱/۲۲)، مطابق بند ۱ این مصوبه می‌باشد."

ب - مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۷۲۹۶ ش/۵/۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد:

" عنوان مصوبه/قانون: اصلاح زمان اجرای مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷ ش/۵/۹۸/۱۷۹۷ - ۱۳۹۸/۲/۱۰

تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۹/۱۲

شهردار محترم مشهد مقدس

موضوع: اصلاح زمان اجرای مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷ ش/۵/۹۸/۲/۱۰ - ۱۳۹۸/۲/۱۰

طرح شماره ۵/۹۸/۱۷۱۳۶ ش/۵/۹۸/۹/۱۰ با موضوع اصلاح زمان اجرای مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷ ش/۵/۹۸/۲/۱۰ - ۱۳۹۸/۲/۱۰، در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۱ مطرح شد و به شرح زیر به تصویب رسید.

قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ضمن نقض رأی شماره ۱۴۰۰/۷/۲۵ - ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۹۰۷ هیأت تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری که در مقام تأیید تصویب نامه شماره ۶۳۱۵/ت/۵۸۵۷۲-هـ - ۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت وزیران صادر شده، تصویب نامه مذکور صرف نظر از ماهیت آن و صرفاً به دلیل عدم تصویب در بازه زمانی مقرر در قانون و اعلام فهرست موضوع آن برای سال تصویب، ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

استناد شاکی به دادنامه ۲۸۱۴-۱۳۹۸/۱۰/۲۴ در خصوص مصوبه شورای اسلامی شهر اردبیل نیز فاقد وجهت و استدلال قانونی صحیح می باشد زیرا به موجب مصوبه ای که ابطال شده عوارض قانونی زیربناهایی که مشمول جریمه در کمیسیون ماده ۱۰۰ می شوند با ضرایب مضاعف محاسبه گردیده است در حالی که در مصوبات شورای اسلامی شهر مشهد، عوارض و بهای خدمات برای زیربناها با توجه به تراکم های مربوطه تعیین شده و این تعرفه ها در کلیه مراحل صدور پروانه، پایانکار، مساحت های متفاوت و ... ثابت است. خواهان در انتهای دادخواست به فتوای خویش مصوبات را مخالف شرع دانسته و بار دیگر به مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۴۳۲۰/ش - ۱۳۹۸/۷/۳۰ در خصوص ناکافی بودن اقدامات شهرداری برای اطلاع رسانی اشاره نموده است، در صورتی که ادعای ایشان ادعایی کذب و مغایر با واقعیت است چرا که در تبصره ذیل ماده واحده مصوبه ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش - ۱۳۹۸/۲/۱۰ شورای اسلامی شهر مشهد، شهرداری مشهد مکلف شده تا به نحو مقتضی نسبت به اطلاع رسانی عمومی مصوبه یاد شده اقدام نماید و شهرداری نیز اقدامات لازم را در این خصوص از طرق گوناگون انجام داد اما شورای اسلامی شهر مشهد اطلاع رسانی شهرداری در این خصوص را ناکافی دانسته و طی مصوبه شماره ۵/۹۸/۱۴۳۲۰/ش - ۱۳۹۸/۷/۳۰ مقرر گردید که زمان اجرای مصوبه ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش از ابتدای مهر ماه ۱۳۹۸ به ابتدای آذر ماه ۱۳۹۸ تغییر یابد و همچنین ضرایبی کاهشی نیز به منظور مساعدت مؤدیان مشمول در نظر گرفته شد، شهرداری مشهد نیز در راستای مصوبات یاد شده اقدام به اطلاع رسانی های گسترده از جمله اطلاع رسانی در روزنامه های شهر آرا و خراسان، ابلاغ دعوت نامه ها و اخطارهای کتبی به مؤدیان مشمول این مصوبه، ارسال پیامک به مؤدیان مشمول و نصب پوستر و بنر در ساختمان های شهرداری های مناطق و نواحی نمود تا مؤدیانی که مشمول مصوبه یاد شده بودند در فرصت باقی مانده تا اجرای مصوبه، برابر شرایط و ضوابط مصوبه قبلی تسویه حساب نمایند. "

قائم مقام دبیر شورای نگهبان نیز در پاسخ به ادعای شاکی مبنی بر خلاف شرع بودن مصوبات مورد شکایت به موجب نامه شماره ۱۰۲/۲۷۵۷۵-۱۴۰۰/۶/۲۴ اعلام کرده است که:

" موضوع مصوبه های شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش - ۱۳۹۸/۲/۱۰ و ۵/۹۸/۱۷۲۹۶/ش - ۱۳۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد در خصوص ضوابط محاسبات درآمدی، در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۶/۱۷ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که به شرح ذیل اعلام نظر می گردد: اطلاق مصوبات مورد شکایت از جهت چگونگی محاسبه عوارض ذریبط، ظهور در اجحاف نسبت به مؤدیان دارد و از این جهت خلاف شرع شناخته شد. "

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۱۰۲/۲۷۵۷۵-۱۴۰۰/۶/۲۴ در رابطه با جنبه شرعی مصوبات شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۰ و شماره ۵/۹۸/۱۷۲۹۶/ش مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد اعلام کرده است که: «اطلاق مصوبات مورد شکایت از جهت چگونگی محاسبه عوارض ذریبط، ظهور در اجحاف نسبت به مؤدیان دارد و از این جهت خلاف شرع شناخته شد»، بنابراین در اجرای احکام مقرر در تبصره ۲ ماده ۸۴ و ماده ۸۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مبنی بر لزوم تبعیت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از نظریه فقهای شورای نگهبان در خصوص جنبه شرعی مقررات اجرایی، مصوبات شماره ۵/۹۸/۱۷۹۷/ش مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۰ و شماره ۵/۹۸/۱۷۲۹۶/ش مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۲ شورای اسلامی شهر مشهد خلاف شرع تشخیص داده شده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می شوند.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۱۳ شماره پرونده: ۰۰۰۰۴۹۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای بهمن زبردست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تصویب نامه شماره ۶۳۱۵/ت/۵۸۵۷۲-هـ -

۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت وزیران

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال تصویب نامه شماره ۶۳۱۵/ت/۵۸۵۷۲-هـ

- ۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت وزیران را خواستار شده است و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" به استحضار می رساند وفق تبصره ماده ۲ قانون پایانه های فروشگاه و سامانه مؤدیان فهرست مؤدیانی که به دلیل ارائه کالا و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده و نیز ماهیت کسب و کار آنها، امکان عضویت در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی را ندارند. به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از تصویب هیأت وزیران حداکثر تا پایان دی ماه هر سال برای عملکرد سال بعد توسط سازمان اعلام خواهد شد. اما در متن تصویب نامه مورد اعتراض که به استناد همین تبصره صادر شده فهرست مؤدیانی تصویب شده «که در سال ۱۴۰۰ ملزم به ثبت نام در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی نمی باشند» لذا از آنجا که وفق تبصره ماده ۲ قانون صدرالذکر فهرست مؤدیانی که در تصویب نامه مورخ ۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت وزیران مصوب شده و حتی پیشنهاد آن توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۶ و بیش از یک ماه پس از پایان دی ماه ۱۳۹۹ بوده صرفاً برای عملکرد سال بعد یعنی ۱۴۰۱ معتبر خواهد بود. درخواست ابطال این مصوبه را داشته همچنین از آنجا که تصویب بدون رعایت قانون چنین فهرستی، موجبات تعلق جریمه مذکور در قانون پایانه های فروشگاه و سامانه مؤدیان به دیگر مؤدیان و تضییع احتمالی حقوق قانونی آنان را فراهم خواهد ساخت. درخواست اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و ابطال از زمان صدور را نیز دارم.

متن مقرر در مورد شکایت به شرح زیر است:

" وزارت امور اقتصادی و دارایی

هیأت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۱/۲۲ به پیشنهاد شماره ۲/۱۹۵۲۹۸-۲/۱۹۵۲۹۸

وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد تبصره ماده ۲ قانون پایانه های فروشگاه و سامانه مؤدیان مصوب ۱۳۹۸ تصویب کرد: فهرست گروه مؤدیانی که در سال ۱۴۰۰ ملزم به ثبت نام در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی نمی باشند به شرح زیر تعیین می شود:

۱- اشخاص حقیقی موضوع ماده ۸۱ قانون مالیات های مستقیم

۲- اشخاص حقیقی موضوع ماده ۱۴۲ قانون مالیات های مستقیم

۳- صاحبان مشاغل (اشخاص حقیقی) گروه سوم موضوع آیین نامه اجرایی ماده ۹۵ اصلاحی قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۹۴ که صرفاً فروشنده و ارائه کننده کالا و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ می باشند.

تبصره - مشاغل و حرفی که مشمول فراخوان شماره ۵/۲۶۸/۳۱۰۹۲-د/۱-۱۳۹۸/۷/۱ سازمان امور مالیاتی کشور موضوع تبصره ۲ ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم و جزء ۲ بند (ح) تبصره ۶ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور شده اند، مشمول تبصره ماده ۲ قانون پایانه فروشگاه و سامانه مؤدیان مصوب ۱۳۹۸ نمی شوند. - معاون اول رئیس جمهور

علی رغم ابلاغ داخواست و ضمائم آن به امور حقوقی دولت (هیأت وزیران) تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی، پاسخی از آن مرجع واصل نشده است. در راستای اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری پرونده به هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری ارجاع و این هیأت به موجب دادنامه ۰۹۰۷-۱۴۰۰/۷/۲۵ به شرح زیر به رد شکایت و عدم ابطال تصویب نامه شماره ۶۳۱۵/ت/۵۸۵۷۲-هـ - ۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت وزیران رأی صادر کرد:

" با لحاظ اینکه تصویب نامه مورد شکایت به شماره ۶۳۱۵/ت/۵۸۵۷۲-هـ - ۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت وزیران، به استناد تبصره ماده ۲ قانون پایانه های فروشگاه و سامانه مؤدیان مصوب

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

شماره ۰۰۰۰۴۹۲

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۱۳ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «با استناد به بند (ب) ماده ۸۴

افزوده باید عوارض محلی جدید را حداکثر تا ۱۵ بهمن هر سال برای اجرا در سال بعد تصویب کنند، حکم به ابطال مصوبات شوراهای اسلامی که خارج از موعد فوق برای سال بعد تصویب شده‌اند، صادر کرده است.

در پرونده حاضر نیز هیأت تخصصی در رأی صادره با ذکر عبارت «... اگرچه به موجب قانون موصوف الذکر، مراجع قانونی می‌بایست تا دی ماه سال ۱۳۹۹ راجع به فهرست افراد غیرمشمول (موضوع تبصره ماده ۲) تعیین تکلیف می‌نمودند و این تأخیر در وضع تصویب‌نامه از حیث اداری دارای تبعات می‌باشد...» به وارد بودن ایراد شاکی به طور ضمنی اذعان کرده، ولی ظاهراً با توجه به تبعات اجرایی ابطال تصویب‌نامه فوق، از صدور حکم ابطال آن خودداری کرده است. با این وجود و علی‌رغم توجه به اهمیت ملاحظات اجرایی در این زمینه، واقعیت این است که رأی صادره از سوی هیأت تخصصی عملاً می‌تواند به مستندی برای دستگاه‌های اجرایی تبدیل شود تا در موارد مشابه به آن استناد نمایند و برای تضمین اصل حاکمیت قانون و جلوگیری از ایجاد این وضعیت و در عین حال برای جلوگیری از حدوث تبعات اجرایی صدور حکم ابطال تصویب‌نامه فوق پیشنهاد می‌گردد که ضمن اعتراض نسبت به رأی شماره ۱۴۰۰/۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۹۰۷-۱۴۰۰/۷/۲۵ هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری موعود طرح این موضوع در هیأت عمومی در یکی از جلسات اسفند ماه هیأت عمومی در سال جاری تعیین شود تا با توجه به اینکه اجرای تصویب‌نامه مورد اعتراض عملاً تا پایان سال ۱۴۰۰ اعتبار دارد، در صورت ابطال احتمالی آن عملاً خللی به روند اجرایی امور وارد نشود و در عین حال، جنبه نظارتی دیوان عدالت اداری بر اقدامات خلاف قانون (از جمله وضع تصویب‌نامه مورد شکایت) به دلیل توجه به ملاحظات و مسائل اجرایی خدشه‌دار نگردد.

در اجرای بند (ب) ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، اعتراض رئیس دیوان عدالت اداری در هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری مورد بررسی و پس از اظهار نظر آن هیأت، به دستور رئیس دیوان عدالت اداری در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

قانونگذار براساس ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان مصوب ۱۳۹۸/۷/۲۱، کلیه اشخاص مشمول این قانون را مکلف به ثبت‌نام در سامانه مؤدیان کرده و به موجب تبصره همین ماده مقرر نموده است که: «فهرست مؤدیانی که به دلیل ارائه کالا و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده و نیز ماهیت کسب و کار آنها، امکان عضویت در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی را ندارند، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از تصویب هیأت وزیران، حداکثر تا پایان دی ماه هر سال برای عملکرد سال بعد توسط سازمان اعلام خواهد شد.» نظر به اینکه بر مبنای تصویب‌نامه شماره ۱۴۰۰/۱/۲۴-۵۸۵۷۲/۶۳۱۵ هیأت وزیران اعلام شده است که فهرست گروه مؤدیانی که در سال ۱۴۰۰ ملزم به ثبت‌نام در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی نمی‌باشند، تعیین می‌شود و تصویب این فهرست در تاریخ ۱۴۰۰/۱/۲۴ و برای اجرا در سال ۱۴۰۰، هم خارج از مهلت مقرر در قانون (حداکثر تا پایان دی ماه هر سال) بوده و هم از جهت آنکه به جای عملکرد سال بعد برای عملکرد همان سال اعلام فهرست صورت گرفته، مغایر با حکم مقرر در تبصره ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان و خارج از حدود اختیار هیأت وزیران و به منزله تخلف در اجرای قوانین و مقررات و خودداری از انجام وظایف قانونی دولت است که در بند ۱ ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به عنوان جهات ابطال مقررات اجرایی احصاء شده‌اند. بر همین اساس و با استناد به بند (ب) ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ضمن نقض رأی شماره ۱۴۰۰/۷/۲۵-۱۴۰۰/۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۹۰۷-۱۴۰۰/۷/۲۵ هیأت تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری که در مقام تأیید تصویب‌نامه شماره ۱۴۰۰/۱/۲۴-۵۸۵۷۲/۶۳۱۵ هیأت وزیران صادر شده، تصویب‌نامه مذکور صرف نظر از ماهیت آن و صرفاً به دلیل عدم تصویب در بازه زمانی مقرر در قانون و اعلام فهرست موضوع آن برای سال تصویب، مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

۱۳۹۸، وضع شده است که قانون یاد شده مقرر می‌دارد «فهرست مؤدیانی که به دلیل ارائه کالا و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده و نیز ماهیت کسب و کار آنها امکان عضویت در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی را ندارند، به پیشنهاد وزارت امور اقتصاد و دارایی و پس از تصویب هیأت وزیران، حداکثر تا پایان دی ماه هر سال برای عملکرد سال بعد توسط سازمان، اعلام خواهد شد و با توجه به اینکه حسب مفاد مصوبه معترض‌عنه این فهرست برای سال ۱۴۰۰ تدوین شده است و اگرچه به موجب قانون موصوف الذکر، مراجع قانونی می‌بایست تا دی ماه سال ۱۳۹۹ راجع به فهرست اشخاص غیرمشمول (موضوع تبصره ماده ۲) تعیین تکلیف می‌نمودند و این تأخیر در وضع تصویب‌نامه از حیث اداری، دارای تبعات می‌باشد، لیکن با لحاظ اینکه لسان قانونگذار در اینجا لسان عدم تکلیف است یعنی در صدد بیان تکلیف برای مؤدیان نمی‌باشد تا عدم وضع مصوبه در مهلت قانونی برای آنها برخلاف مسلمات قانونی و فقهی و قاعده بیان باشد، بلکه در واقع یک تکلیف را که قانوناً می‌بایست اشخاص انجام دهند و در سامانه مؤدیان ثبت‌نام نمایند از برخی افراد برداشته و آنها را مستثنی نموده و از تأخیر در بیان استثناء خللی به حقوق آنها وارد نمی‌نماید و برعکس ابطال این مصوبه ارفاقی، موجب بروز مشکلاتی خواهد شد و مستثنیات قانون بدون بیان خواهند ماند، لذا مجموعاً تصویب‌نامه مورد شکایت (هرچند در زمان قانونی تصویب نشده است) در حدود مقررات بوده و موجبی برای ابطال آن وجود نداشته به استناد بند (ب) ماده ۸۴ از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ رأی به رد شکایت صادر می‌نماید. رأی صادره ظرف بیست روز پس از صدور قابل اعتراض از ناحیه ریاست دیوان یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری می‌باشد.

متعاقب صدور رأی مذکور رئیس دیوان عدالت اداری با استدلال مصرح در گزارش مورخ ۱۴۰۰/۸/۸ معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، در مهلت مقرر در ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به رأی هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی اعتراض کرد. استدلال مصرح در گزارش مذکور به شرح ذیل است:

«هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری در مقام رسیدگی به شکایت مطروحه به خواسته ابطال تصویب‌نامه شماره ۱۴۰۰/۱/۲۴-۵۸۵۷۲/۶۳۱۵ هیأت وزیران به موجب رأی شماره ۱۴۰۰/۷/۲۵-۱۴۰۰/۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۹۰۷ اتخاذ تصمیم کرده و با استناد به برخی ملاحظات عملی و اجرایی حکم به رد شکایت صادر نموده است. با این حال با بررسی شکایت مطروحه به نظر می‌رسد که رأی صادره واجد ایراد است و در این قسمت به ایراد قانونی وارد بر آن اشاره می‌شود: قانونگذار بر اساس ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان مصوب ۱۳۹۸/۷/۲۱ کلیه اشخاص مشمول این قانون را مکلف به ثبت‌نام در سامانه مؤدیان کرده است و به موجب تبصره همین ماده مقرر نموده است که: «فهرست مؤدیانی که به دلیل ارائه کالا و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده و نیز ماهیت کسب و کار آنها، امکان عضویت در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی را ندارند، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از تصویب هیأت وزیران حداکثر تا پایان دی ماه هر سال برای عملکرد سال بعد توسط سازمان اعلام خواهد شد.» هیأت وزیران با استناد به تبصره مذکور به وضع تصویب‌نامه شماره ۱۴۰۰/۱/۲۴-۵۸۵۷۲/۶۳۱۵ اقدام کرده و بر مبنای این تصویب‌نامه فهرست مؤدیانی را که در سال ۱۴۰۰ ملزم به ثبت‌نام در سامانه مؤدیان نمی‌باشند، اعلام کرده است.

شاکی در شکایت خود اعلام کرده است که هر چند صرف تأخیر در اعلام فهرست مزبور و اعلام آن در بازه زمانی پس از دی ماه ۱۳۹۹ فی نفسه واجد ایراد قانونی نیست، ولی با توجه به اینکه در تبصره ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان صراحتاً اعلام شده است که فهرست فوق برای عملکرد سال بعد اعلام خواهد شد. حکم مقرر در تصویب‌نامه مورد شکایت که فهرست اعلامی خود را برای سال ۱۴۰۰ قابل اجرا اعلام داشته، خلاف قانون است. زیرا تصویب‌نامه یاد شده در سال ۱۴۰۰ وضع شده و با توجه به عبارت «سال بعد» در تبصره ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان این تصویب‌نامه نمی‌تواند در همان سال تصویب یعنی سال ۱۴۰۰ قابل اجرا باشد و حکم به اجرای آن در سال ۱۴۰۰ که سال وضع تصویب‌نامه است، با حکم مقرر در تبصره ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان که اجرای تصویب‌نامه‌های موضوع این تبصره را برای عملکرد سال بعد از وضع آنها معتبر می‌داند مغایرت دارد. به نظر می‌رسد که استدلال شاکی از این جهت صحیح است و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز در موارد مشابه از جمله به موجب رأی شماره ۱۶۸۱ الی ۱۷۳۵ - ۱۳۹۳/۱۰/۸ و با این استدلال که شوراهای اسلامی شهر بر اساس تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش

شماره ۰۰۲۴۱۰

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰/۱۱/۵ الی ۱۴۰۰/۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۱۶ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «بند (ج) ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که بر مبنای آن مقرر شده است که در صورت عدم توجه به ابلاغیه‌ها و اطلاعیه‌های قانونی وزارت مسکن و شهرسازی با تصمیم وزیر مسکن و شهرسازی پروانه اشتغال شخص حسب مورد فاقد اعتبار شناخته شده و یا اعتبار آن معلق یا اساساً ابطال خواهد شد، از حیث اعطای امکان تعلیق یا ابطال پروانه اشخاص متخلف به شخص وزیر از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۱۶ - ۲۹۱۵ - ۲۹۱۴

شماره پرونده: ۰۰۰۲۶۶۳ - ۰۰۰۲۴۱۳ - ۰۰۰۲۴۱۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: آقای مصطفی استعلامی و آقایان طاهر کیافر، توحید شفیعی، اسماعیل امامی، جعفر لطفی، اردشیر آرش، حمید شیرمحمدی، فاروق شعفری، سیدفتح اله فوادمرعشی، غلامحسین عسگری، احمدرضا طاهری اصل، ابوذر مجلسی کویایی، سعید رحیمی، جلیل عمادی، شهرزاد قنبری، مرتضی ذوالفقاری دهکردی، حسین عباسی، علی کریمدادی، سیدرضا سرفرازی، حسن جامی الاحمدی، سیدمرتضی سیف زاده، سیدمحسن مرشدی، امیرحسین خیام باشی، سیدکاظم مجابی، علی اصغر بهرام، یداله کاظمی، علی ارباب، غلامرضا رشادت، کریم قادرمزی، جمال قناعت، وریا ژولیده، هیوا سیدیونسی، داریوش رضائی، مجتبی سلیمانی، ابراهیم مهرجو، مجتبی احمدزاده ذوالپیرانی، ساعد دست پیمان، علی اصغر صارمیان، محسن قربانی، فرشیدرضا حقیقی، علی محمدنیا اطاقسرا، حسین نعمتیان جلودار، مهران فرصت، محمد فیروزیان، احمدرضا گران، مجتبی کمالی، علی محبوب، حسن فرهنگدپور، مجید ثاقبی، مجید جمشیدی، محمد خسرو کندی، ابوالفضل حسن زاده مقدم، محمدرضا ضیغمی، مهدی رضائی سردره، محمدرضا انوری، سهراب روستایی، جهانگیر کنعان پور، رضا کغمی، فرید صالحی عالی، مجید تابش، رضا نیکنام، یونس بقائی اسکویی، شاهین خدا مراد زاده پبله رود، علی طوماری، خانمها: سیده بنفشه میرکاظمی، سودابه مهری همگی با وکالت آقایان سیدمحمدعلیزاده طباطبائی و سیدحسن علیزاده طباطبائی]

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند (ج) از ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون

نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۱۷

گردش کار: الف - آقای مصطفی استعلامی به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال بند (ج) از ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۱۷ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

"به استحضار می‌رساند: مستند به اصل ۳۶ قانون اساسی حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد که در خصوص عملکرد حرفه‌ای اعضای نظام مهندسی فرآیند تحقق این موضوع در ماده ۱۷ قانون نظام مهندسی لحاظ شده است که اشعار دارد: «ماده ۱۷- هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوقدان به معرفی رئیس دادگستری استان و دو یا چهار نفر مهندس خوشنام که به معرفی هیأت مدیره و با حکم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسان ساختمان برای مدت سه سال منصوب می‌شوند، خواهد بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است. رسیدگی بدوی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه‌ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردان‌های فنی به عهده شورای یاد شده است. چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازات‌های انضباطی و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی نظام مهندسی در آیین نامه اجرایی تعیین می‌شود.

تبصره - مراجع قضایی برای رسیدگی به شکایات و دعاوی مطروحه علیه اعضای سازمان استان که منشاء آنها امور حرفه‌ای باشد بنا به درخواست مشتکی عنه یا خوانده می‌توانند نظر کارشناسی سازمان استان محل را نیز خواستار شوند.

لذا در فراز پایانی ماده ۴ قانون نظام مهندسی بیان می‌دارد: «شرایط و ترتیب صدور، تمدید، ابطال و تغییر مدارک صلاحیت حرفه‌ای موضوع این ماده و چگونگی تعیین، حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال دارندگان آنها در آیین نامه اجرایی این قانون معین می‌شود.»

قطعاً مفهوم و روح قانون مذکور بر آن است که ابطال صلاحیت حرفه‌ای بر اساس قوانین و حکم مراجع صالحه نظیر مرجع ذیصلاح قضایی یا درجه‌ای از احکام شورای انتظامی نظام مهندسی باشد و نه آنچه در مقرره مورد شکایت ذکر شده که با اختیار ویژه شخص وزیر و صرفاً با بهانه عدم توجه به ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی و بدون حکم محکمه ذیصلاح مستند به اصل ۱۳۸ قانون اساسی مفاد آیین نامه‌ها نه تنها با متن بلکه با روح قوانین نباید مخالف باشد و در مقرره مورد شکایت این موضوع نقض شده است.

مستند به اصل ۲۲ قانون اساسی شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند مقرره مورد شکایت موجب تعرض به شغل افراد و خارج از حدود اختیارات است. زیرا قانون نظام مهندسی در ماده ۴ و سایر موارد به دنبال ویژه نگری جهت مخیر نمودن شخص وزیر راه و شهرسازی برای ابطال یا تعلیق صلاحیت حرفه‌ای صرف عدم توجه به ابلاغیه و بدون رأی مراجع قانونی نبوده است و این موضوع باید با مصادیق قانونی مانند قانون مدنی (نظیر وقوع حجر یا فوت دارنده پروانه) یا حکم شورای انتظامی نظام مهندسی (مستند به ماده ۱۷ قانون نظام مهندسی) محقق شود.

مستند به بند ۶ از اصل ۳ قانون اساسی محو هرگونه استبداد و خودکامگی از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران تعیین شده است و لذا مقرره مورد شکایت که صرفاً با بهانه عدم توجه به یک ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی (که خود از عوامل پیشنهاددهنده و تصویب مقرره است) و البته با قضاوت خود آن وزارت این اختیار ویژه را بدون حکم مرجع قانونی قضایی یا شبه قضایی به وزیر راه و شهرسازی می‌دهد فاقد وجهت قانونی است.

مستند به اصل ۴۰ قانون اساسی هیچ کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر قرار دهد. پروانه اشتغال حرفه‌ای ممر درآمد مهندسان است و مقرره مورد شکایت اختیار ویژه فراقانونی برای وزیر راه و شهرسازی اشتغال حرفه‌ای ممر درآمد مهندسان است و مقرره مورد شکایت اختیار ویژه فراقانونی برای وزیر راه و شهرسازی با قضاوت خودش در تشخیص مصداق عدم توجه به ابلاغیه آن وزارت (که خود از عوامل پیشنهاددهنده و تصویب کننده مقرره بوده) فراهم و لذا ابطال یا تعلیق پروانه و اضرار را بدون محکمه صالح رقم می‌زند.

مستند به اصل ۴۶ هر کس مالک حاصل کسب و کار مشروع خویش است و هیچ کس نمی‌تواند امکان کسب و کار دیگری را سلب کند. چون که پروانه اشتغال حرفه‌ای موجب کسب و کار مهندسان است لذا اختیار ویژه وزیر در مقرره مورد شکایت با دلیل عدم توجه به ابلاغیه آن وزارت و بدون محکمه صالحه موجب سلب حق کسب و کار و خارج از حدود اختیارات هیأت وزیران است و فاقد وجهت قانونی است.

مستند به اصل ۷۳ شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است و لذا شرایط ابطال یا تعلیق پروانه اشتغال در مقرره مورد شکایت تفسیر به رأی از ماده ۴ قانون است که خود نوعی قانونگذاری است در صلاحیت هیأت وزیران و وزارتخانه نیست و خارج از حدود اختیارات است.

مستند به ماده ۹۵۹ قانون مدنی که هیچ کس نمی‌تواند به طور کلی حق تمتع و یا حق اجراء تمام یا قسمتی از حقوق مدنی را از خود سلب کند. چگونه یک وزارتخانه می‌تواند بدون استناد به رأی محکمه صالحه و بر اساس مقررهای که خود از عوامل تصویب آن بوده و با نظر شخصی وزیر نسبت به ابطال یا تعلیق پروانه اشتغال و سلب حقوق مدنی مهندسان حکم کند

مستند به متن صریح فراز پایانی ماده ۴ قانون نظام مهندسی که اشعار دارد شرایط و ترتیب صدور، تمدید، ابطال و تغییر مدارک صلاحیت حرفه‌ای موضوع این ماده و چگونگی تعیین، حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال دارندگان آنها در آیین نامه اجرایی این قانون معین می‌شود نه در منطوق و نه در مفهوم از «تعلیق» مدارک صلاحیت حرفه‌ای سخنی القا نمی‌کند در حالی که در مقرره مورد شکایت اختیار تعلیق به طور ویژه خارج از حدود اختیارات به شخص وزیر اعطاء شده است و موجبات تضییع حق شده و لذا فاقد وجهت قانونی و خارج از حدود اختیارات است.

مستند به اصل ۵۷ قانون اساسی اصل تفکیک قوا پذیرفته شده و این مفهوم باید در شئون حاکم بر محاکم حرفه‌ای نیز مورد عنایت باشد. لذا یک وزارتخانه نمی‌تواند خود از عوامل پیشنهاددهنده تصویب کننده مقرره مورد شکایت و خود شاکی و خود قاضی و خود مجری حکم تنبیهی آن باشد. نظر به ادله فوق ابطال بند (ج) ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب بهمن ۱۳۷۵ اصلاحی ۱۳۹۴ به شرح ذیل: ماده ۲۳- در موارد زیر پروانه اشتغال حسب مورد فاقد اعتبار شناخته شده و یا اعتبار آن معلق یا اساساً ابطال خواهد شد.

تصمیم وزیر مسکن و شهرسازی در صورت عدم توجه به ابلاغیه‌ها و اطلاعیه‌های قانونی وزارت مسکن و شهرسازی را از زمان تصویب مصوبه خواستارم.

شهرسازی اعطا نکرده و تنها مرجع صالح برای رسیدگی به تخلف در قانون شوراهای انتظامی هستند. خامساً: تعیین مجازات توسط وزیر راه و شهرسازی و اعمال آن بدون رعایت ترتیبات و تشریفات، حق دفاع از تخلف احتمالی، حفظ حقوق و تجدیدنظر خواهی مشتکی عنه خلاف اصول مسلم دادرسی عادلانه است.

لذا از آنجا که تعلیق پروانه اشتغال به کار مهندسی که از حقوق مکتسبه اشخاص بوده و امری قضایی است که این امر فقط باید توسط دادگاه صالح یا شورای انتظامی که مرجع شبه قضایی صالح است انجام گردد و مستلزم رعایت ترتیبات و تشریفات دادرسی است و اعمال آن توسط وزیر راه و شهرسازی که مصداق تعرض به حقوق دارندگان پروانه اشتغال است. علاوه بر اینکه مغایر قانون اساسی است مغایر با قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان نیز است، بدین سبب در اجرای عدالت و تحقق حاکمیت قانون و اصل ۱۷۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۵ ابطال بند (ج) ماده ۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵» مورد استدعاست. نظر به اینکه وزیر راه و شهرسازی در مهرماه سال جاری پروانه اشتغال به کار مهندسی ۵۶ نفر از اعضای هیأت مدیره سازمانهای نظام مهندسی ساختمان استانها را بدون دلیل موجه و ذکر مدت تعلیق کرده که قطعاً موجب ورود ضرر یا خسارت غیرقابل جبران یا متعسر از جبران در آتیه برای ذینفعان خواهد شد.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

” آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۷ ماده ۲۳- در موارد زیر اشتغال حسب مورد فاقد اعتبار شناخته شده و یا اخذ آن معلق یا اساساً ابطال خواهد شد:

.....

ج - تصمیم وزیر مسکن و شهرسازی در صورت عدم توجه به ابلاغیه‌ها و اطلاعیه‌های قانونی وزارت مسکن و شهرسازی.

علی‌رغم ابلاغ دادخواست و ضمانت آن به امور حقوقی دولت (حوزه معاونت حقوقی رئیس‌جمهور) تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی، پاسخی از آن مرجع واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: براساس ماده ۱۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲، رسیدگی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه‌ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردانه‌های فنی برعهده شورای انتظامی موضوع این ماده است و بر مبنای قسمت اخیر ماده مذکور: «چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازاتهای انضباطی و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی نظام مهندسی در آیین نامه اجرایی تعیین می‌شود.» ثانیاً: آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در تاریخ ۱۳۷۵/۱۱/۱۷ به تصویب هیأت وزیران رسیده است و بر مبنای جزء ۶ بند «ب» ماده ۹۱ آیین نامه اجرایی مزبور، بی توجهی به مفاد شیوه نامه‌ها، بخشنامه‌ها، اطلاعیه‌ها و اخطارنامه‌های قانونی و مانند آنها که از سوی مراجع ذیربط قانونی ابلاغ شده و مخاطبان مکلف به رعایت آنها بوده‌اند، از مصادیق تخلفات انضباطی به شمار می‌رود. بنا به مراتب فوق و صرف نظر از اینکه در جزء ۶ بند «ب» ماده ۹۱ آیین نامه اجرایی مذکور درباره تخلف بی توجهی به شیوه نامه‌ها، بخشنامه‌ها، اطلاعیه‌ها و اخطارنامه‌های قانونی و مانند آنها که از سوی مراجع ذیربط قانونی ابلاغ شده، اقدام به تعیین تکلیف شده است، بند «ج» ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که بر مبنای آن مقرر شده است که در صورت عدم توجه به ابلاغیه‌ها و اطلاعیه‌های قانونی وزارت مسکن و شهرسازی با تصمیم وزیر مسکن و شهرسازی پروانه اشتغال شخص حسب مورد فاقد اعتبار شناخته شده و یا اعتبار آن معلق یا اساساً ابطال خواهد شد، از حیث اعطای امکان تعلیق یا ابطال پروانه اشخاص متخلف به شخص وزیر با بند ۶ اصل سوم و اصول بیست و دوم و سی و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مغایرت دارد و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

ب - آقایان سید محمود علیزاده طباطبائی و سیدحسن علیزاده طباطبائی به وکالت از شاکیان به شرح ستون خواسته ابطال بند (ج) از ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۱۷ را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده‌اند که:

” به استحضار می‌رساند: ۱- اصل ۲۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به عنوان میثاق بین دولت و ملت مقرر داشته: «حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند.»

۲- اصل ۳۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز مقرر می‌دارد: «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.»

۳- پروانه اشتغال به کار مهندسی از حقوقی است که قانونگذار مطابق ماده ۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به اشخاص اعطاء شده از حقوق مسلم و مکتسبه دارندگان آن بوده و سلب این حق بدون اذن و اجازه قانونگذار فاقد وجهت و اعتبار است.

۴- ماده ۱۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴ مقرر می‌دارد:

«ماده ۱۷- هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوقدان به معرفی رئیس دادگستری استان و دو تا چهار نفر مهندس خوشنام که به معرفی هیأت مدیره و یا حکم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسان ساختمان برای مدت سه سال منصوب می‌شوند خواهد بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است. رسیدگی بدوی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه‌ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردانه‌های فنی به عهده شورای یاد شده است. چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازاتهای انضباطی و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی نظام مهندسی در آیین نامه اجرایی تعیین می‌شود.» سازمان و یک حقوقدان با معرفی ریاست قوه قضاییه تشکیل می‌شود. نظرات «شورای انتظامی نظام مهندسی» با اکثریت سه رأی موافق قطعی و لازم‌الاجراست.»

لذا مطابق مواد ۱۷ و ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، رسیدگی بدوی به تخلفات حرفه‌ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردانه‌های فنی به عهده شوراهای انتظامی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان بوده و مرجع تجدیدنظر نیز شورای انتظامی نظام مهندسی است. قانونگذار به دلیل اهمیت و حفظ حقوق اشخاص اعم از شاکای و مشتکی عنه یکی از اعضای شورای انتظامی استان را از حقوقدانان به معرفی رئیس دادگستری استان و برای مرجع تجدیدنظر یکی از اعضای شورای انتظامی کشور را یک حقوقدان به معرفی رئیس قوه قضاییه تعیین کرده است. از طرفی قانونگذار چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازاتهای انضباطی در شورای انتظامی استان و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی نظام مهندسی را به تصویب در آیین نامه اجرایی قانون محول کرده است.

۵- ماده ۸۲ مکرر الی ماده ۱۰۱ در آیین نامه اجرایی قانون در خصوص شورای انتظامی استان و شورای کشور بیان شده است هیأت وزیران ماذون از ماده ۱۷ قانون در ماده ۹۰ مجازاتهای انتظامی و در ماده ۹۱ نیز تخلفات را در دو بخش الف - تخلفات حرفه‌ای و ب - تخلفات انضباطی تعیین کرده است. بند ۶ از بخش (ب) ماده ۹۱ نیز بیان داشته «بی توجهی به مفاد شیوه نامه‌ها، بخشنامه‌ها، اطلاعیه‌ها و اخطارنامه‌های قانونی و مانند آنها، ابلاغی مراجع ذی ربط قانونی که مکلف به رعایت آنها بوده یا مبادرت به انجام کارهایی که در مقررات کاری از آن منع شده به مجازات انتظامی از درجه یک تا درجه ۴.»

۶- ماده ۲۶ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، انحلال هر یک از سازمان‌های استانها مستلزم ارائه پیشنهاد توسط وزارت راه و شهرسازی و طرح در هیأتی مرکب از وزیر راه و شهرسازی، وزیر دادگستری و رئیس سازمان دانسته و تصمیم هیأت را با دو رأی موافق لازم‌الاجرا می‌داند، این در حالی است که با اختیار تعیین شده برای وزیر راه و شهرسازی در بند (ج) ماده ۲۳ آیین نامه وزیر راه و شهرسازی بدون رعایت ترتیبات و تشریفات مذکور در ماده ۲۶ آیین نامه می‌تواند همه سازمانهای استانها را محل نماید.

۷- شورای نگهبان قانون اساسی طی نامه شماره ۱۷۵۱- ۱۳۶۳/۷/۱۸ اعلام داشته است که تصمیمات قضایی شرعاً با مقامات صالح قضایی است. نهایتاً: اولاً: مطابق اصل ۲۲ قانون اساسی حقوق اشخاص از تعرض مصون است. مگر در مواردی که قانون تجویز کند. ثانیاً: مطابق اصل ۳۶ قانون اساسی «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد. ثالثاً: پروانه اشتغال به کار مهندسی مطابق ماده ۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان از حقوق مسلم و مکتسبه دارندگان آن است. رابعاً: ماده ۱۷ و ۲۴ قانون شورای انتظامی استان را تنها مرجع بدوی و شورای انتظامی کشور را تنها مرجع تجدیدنظر برای رسیدگی به تخلفات مهندسان تعیین کرده و نحوه رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی به آیین نامه اجرایی محول کرده است و قانونگذار هیچ اذن و اختیاری برای تعیین مجازات و اعمال آن برای سایر اشخاص از جمله توسط وزیر راه و

شماره ۰۰۰۰۹۷۰

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۱۲/۲۷-۳۱۶۱۴/۰۲۰ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «دستورالعمل شماره ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ وزیر جهاد کشاورزی در خصوص ابلاغ دستورالعمل نیروی انسانی متخصص مراکز و شرکتهای موضوع تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۱۷ شماره پرونده: ۰۰۰۰۹۷۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای امیر رحیمی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال دستورالعمل شماره ۰۲۰/۳۱۶۱۲-۱۳۹۹/۱۲/۲۷ وزیر جهاد کشاورزی در خصوص ابلاغ دستورالعمل نیروی انسانی متخصص مراکز و شرکتهای موضوع تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی

گردش کار: شاکلی به موجب دادخواستی ابطال دستورالعمل شماره ۰۲۰/۳۱۶۱۲-۱۳۹۹/۱۲/۲۷ وزیر جهاد کشاورزی در خصوص ابلاغ دستورالعمل نیروی انسانی متخصص مراکز و شرکتهای موضوع تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" احتراماً همان گونه که مستحضرید بر اساس تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی مصوب ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی «تعداد نیروی انسانی متخصص مراکز موضوع این ماده متناسب با مناطق مختلف کشور و نوع فعالیت و سطح‌بندی خدمات بر اساس دستورالعمل خواهد بود که حداکثر ۳ ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و سازمان‌های نظام مهندسی و منابع طبیعی و نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران در کمیسیون‌های کشاورزی اتاق‌های بازرگانی و صنایع و معادن تهیه و توسط وزیر جهاد کشاورزی تأیید و ابلاغ می‌گردد. همان گونه که در متن صریح قانون به صورت شفاف بیان گردیده است هدف قانونگذار تهیه دستورالعمل مشترکی، پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و سازمان نظام مهندسی و منابع طبیعی و نظام دامپزشکی و کمیسیون‌های کشاورزی مربوطه بوده است. متأسفانه وزیر جهاد کشاورزی در اقدامی خلاف قانون فوق و در روزهای پایانی سال ۱۳۹۹ به صورت یک جانبه و بدون مشارکت دیگر سازمان‌های ذینفع و بدون در نظر گرفتن ضوابط قانونی اقدام به صدور دستورالعمل فوق و ابلاغ آن به سازمان دامپزشکی کشور و دیگر سازمانها نموده است که باعث ایجاد مخاطرات شغلی برای تمامی فعالان در این زمینه‌ها گردیده و جای بسی تعجب است. لذا از آنجا که گردش کار قانونی در خصوص تهیه و ابلاغ دستورالعمل مذکور قانوناً رعایت نگردیده و عمداً نادیده گرفته شده است و عمل فوق برخلاف نص صریح تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی می‌باشد این اقدام وزیر موجب نقض حقوق قانونی آشکار فعالیت این بخش را فراهم آورده به طور مثال با حذف نمودن چندین مرکز موجب تعطیلی دهها شرکت تأسیس شده به موجب دستورالعمل قبلی و بیکاری و ضرر و زیان نیروهای متخصص خواهد گردید و مراکز موجود را در خطر مخاطرات جدی و تعطیلی قرار خواهد داد. لذا با توجه به موارد فوق ابطال دستورالعمل مورد شکایت به شرح ستون خواسته و با توجه به مغایرت دستورالعمل فوق با نص صریح قانون مورد تقاضاست. در ضمن بدو استدعای صدور قرار توقف اجرای دستورالعمل فوق به جهت تضییع غیرقابل جبران حقوق شاغلان مربوطه مورد درخواست می‌باشد."

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

" جناب آقای ماکنعلی

رئیس محترم سازمان دامپزشکی کشور

جناب آقای صفری

رئیس محترم سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران

سلام علیکم

در اجرای قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی، به پیوست «دستورالعمل نیروی انسانی متخصص مراکز و شرکتهای موضوع تبصره ۲ ماده ۲ قانون مذکور در حوزه دامپزشکی کشور» با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط جهت اجرا ابلاغ می‌گردد. - وزیر جهاد کشاورزی "

علی‌رغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامناً آن برای طرف شکایت تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ پاسخی واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه مطابق تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳: «تعداد نیروی انسانی متخصص مراکز موضوع این ماده متناسب با مناطق مختلف کشور و نوع فعالیت و سطح‌بندی خدمات، براساس دستورالعملی خواهد بود که حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و سازمان‌های نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران و کمیسیون‌های کشاورزی اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن و تعاون تهیه و توسط وزیر جهاد کشاورزی تأیید و ابلاغ می‌شود» و تشریفات و ترتیبات مندرج در ماده قانونی مذکور در خصوص دستورالعمل شماره ۰۲۰/۳۱۶۱۲-۱۳۹۹/۱۲/۲۷ وزیر جهاد کشاورزی در خصوص ابلاغ دستورالعمل نیروی انسانی متخصص مراکز و شرکتهای موضوع تبصره ۲ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی رعایت نشده است، بنابراین دستورالعمل مزبور خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

شماره ۹۸۰۱۸۹۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۱۲/۲۷-۳۱۶۱۴/۰۲۰ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «بند ۲-۲۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۷ و بند ۲-۲۵ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۸ شهرداری ارومیه هم در قالب عوارض شغلی و هم بر مبنای قبض باسکول بوده و از مصادیق عوارض مضاعف محسوب می‌شود، ابطال شد. « جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۱۹ شماره پرونده: ۹۸۰۱۸۹۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای مجید باکری با وکالت آقای سیدمجید روحانی

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال بند ۲-۲۷ از تعرفه عوارض و بهای خدمات

محللی سال ۱۳۹۷ مصوب شورای اسلامی شهر ارومیه

۲- ابطال بند ۲-۲۵ از تعرفه عوارض و بهای خدمات محللی سال ۱۳۹۸ مصوب

شورای اسلامی شهر ارومیه

گردش کار: آقای سیدمجید روحانی به وکالت از آقای مجید باکری به موجب

دادخواستی ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر ارومیه در مورد عوارض بر باسکول میدان میوه و تره‌بار برای سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، ابطال بندهای ۳-۱۳ و ۴-۱۳ عوارض بر باسکول میدان تره‌بار از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری ارومیه سال ۱۳۹۶ و بند ۲-۲۷ هزینه باسکول میدان تره‌بار از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری ارومیه سال ۱۳۹۷ و بند ۲-۲۵ هزینه باسکول میدان تره‌بار از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری ارومیه سال ۱۳۹۸ مصوب شورای اسلامی شهر ارومیه را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" ۱- موکل اینجانب برابر قرارداد مبیعه‌نامه مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰ با شهرداری و سازمان میادین میوه و تره‌بار ارومیه مبادرت به خرید سرفقلی باسکول ۶۰ تنی واقع در میدان میوه و تره‌بار ارومیه نمود و با ایجاد برقراری رابطه مالک و مستاجر با پرداخت مال الاجاره ماهانه به اضافه ۲٪ عوارض باسکول و پرداخت عوارض پروانه کسب سالانه به صنف باسکول در حق شهرداری را قبول و ارائه خدمات به مشتریان میدان از سوی موکلم تعهد گردید.

۲- در زمان خرید سرفقلی در سال ۱۳۸۱ موکل نسبت به احداث، تکمیل و

راهاندازی باسکول مدرن تمام اتوماتیک و به طور شبانه روزی اقدام نمود به نحوی که

وضعیت باسکول بسیار نامطلوب تلقی می‌شود. در ارتباط با عوارض بر باسکول در اجرای بند ۱ ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی شهر مصوب ۱۳۶۱/۹/۱ و اصلاحات بعدی طبق تعرفه یکسان و متحدالشکل ۱۳۶۶ مصوب وزارت کشور و مورد تنفیذ نماینده ولی امر مسلمین (مرحوم آیت‌اله موسوی اردبیلی) برای تمامی شهرداریهای کشور معروف به تعرفه ۳۷ برگی عوارض باسکول برای میادین متعلق به شهرداریها به میزان ۲٪ برای هر قبض باسکول صادره به عنوان عوارض تعیین شد. که هم اینک کما فی السابق و حسب اظهار موکل در تمامی شهرداریهای سراسر کشور اجرا می‌شود.

۳- در سال ۱۳۷۵ آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر و بخش و روستا موضوع قانون تشکیلات و وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ به پیشنهاد وزیر کشور مصوب هیأت وزیران برای وضع عوارض از سوی شوراهای اسلامی مورد تصویب قرار گرفت که بر اساس مواد ۱ و ۳ آن شهرداریها و شوراهای اسلامی می‌بایست با رعایت ضوابط، ترتیبات و سیاستهای موضوع این آیین‌نامه برای اماکن، واحدهای تولیدی، خدماتی و صنعتی عوارض وضع نمایند. مشروط بر اینکه با رعایت ماده ۱۴ آیین‌نامه مذکور و لحاظ شرایط ۱۶ گانه (از بند الف تا ش) را مشخص تا متناسب با اوضاع و احوال هر محل و نیز تولیدات و درآمدهای اهالی، خصوصاً اصل توجه به اثرات تبعی وضع عوارض بر اقتصاد محل و با ایجاد هماهنگی و وحدت رویه در نظام عوارض خصوصاً در بند (ش) از ماده ۱۴ مذکور وضع عوارض بدون تبعیض بر اساس اصل ۱۳ قانون اساسی مورد اقدام و تأکید قرار گیرد.

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است
 " (۲- ۲۷) هزینه باسکول (سال ۹۷)

هزینه باسکول محوطه میدان تره‌بار و سایر میدانهای شهرداری که به امر ارائه خدمات توزین به مشتریان مبادرت می‌نمایند از هر قبض باسکول صادره ۱۰٪ بعنوان سهم شهرداری به حساب شهرداری (سازمان مزبور) واریز خواهند کرد.

تبصره: شهرداری سالانه باسکول را به اجاره یا به سرقفلی واگذار می‌نماید که رابط مالک و مستأجر و مال الاجاره حاکم است ولی عوارض بر باسکول صرفاً به عنوان شغل و کسب و کار مطرح است که ۱۰٪ بارنامه به عنوان عوارض شهرداری از هر بارنامه به سازمان پرداخت می‌شود.

(۲- ۲۵) هزینه باسکول (سال ۹۸)

هزینه باسکول محوطه میدان تره‌بار و سایر میدانهای شهرداری که به امر ارائه خدمات توزین به مشتریان مبادرت می‌نمایند از هر قبض باسکول صادره ۲۰٪ بعنوان سهم شهرداری به حساب شهرداری (سازمان مزبور) واریز خواهند کرد.

تبصره ۱: شهرداری سالانه باسکول را به اجاره یا به سرقفلی واگذار می‌نماید که رابط مالک و مستأجر و مال الاجاره حاکم است ولی عوارض بر باسکول صرفاً به عنوان شغل و کسب و کار مطرح است که ۲۰٪ بارنامه بعنوان شهرداری از هر بارنامه به سازمان پرداخت می‌شود.

تبصره ۲: باسکول جلوی میدان بایستی نسبت به الکترونیکی نمودن اخذ عوارض زیر نظر سازمان ساماندهی مشاغل شهری اقدام نماید.

"در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر ارومیه به موجب لایحه شماره ۹۸/۲۳۴۴ - ۹۸/۱۳۹۸/۷/۶ توضیح داده است که:

" اولاً: با تامل و دقت نظر در مندرجات دادخواست تنظیمی و لایحه منضم به آن شکای نسبت به مورد ادعا و خروج شورای اسلامی از وحدت رویه مورد اشاره اولیه در زمان تنظیم قرارداد اجاره و فروش سرقفلی باسکول و تعیین اجاره بهاء معینه ظاهراً در محدوده قانون مصوب ۱۳۷۶ فی نفسه ذاته، ادنی دلیلی دال بر نقض قوانین موضوعه حاکم و جاریه و خروج شورای اسلامی از ضوابط جاریه و مقرر در مارالذکر ارائه نشده است از این نظر این ادعا عاری از واقعیت امر و منضعات و مندرجات و قیودات قرارداد اجاره منعقد اولیه ۱۳۸۱/۵/۱۰ و توافق و تراضی حاصله در سالهای آتی انجام یافته و متکی و مقرون بادی دلیل مثبت و قانونی نمی‌باشد.

ثانیاً: با تدقیق در آیین‌نامه اجرایی سالهای ۱۳۷۵ و قانون تشکیلات و وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ به پیشنهاد وزیر کشور و هیأت وزیران نحوه وضع و تعیین و وصول عوارض به عهده شورای اسلامی تفویض گردیده بنابراین وضع و تعیین میزان عوارض با مرعی داشتن میزان فروش و ارائه خدمات توزین بار و میوه و تره‌بار از جمله وظایف شورای اسلامی شهر می‌باشد و لاغیر.

ثالثاً: برابر سوابق موجود در سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی شهرداری و گزارش ۹۸/م/۳۹۳۸ - ۱۳۹۸/۶/۹ مدیریت سازمان یاد شده قرارداد اجاره واگذاری سرقفلی باسکول متعاقب بر انجام تمديدات بر اساس تراضی حاصله با اتمام دوره‌های پایانی مصرحه در قراردادهای تنظیمی فی‌مابین و تعدیل و افزایش عوارض سالانه ناشی از درآمد، به دلالت بند ۶ گزارش ارسالی اعتبار قرارداد واگذاری سرقفلی برای مدت سه سال از تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۷ شروع و در مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۷ خاتمه یافته و در پایان با درخواست مستأجر مالک سرقفلی برای مدت سه سال دیگر تمدید می‌گردد از این رو با پایان پذیرفتن دوره مقید و مدت یاد شده علی‌القاعده اجور ماهیانه برای هر دوره از قرارداد مطابق نظریه کارشناسی و ارزیابان تعیین واحد می‌شود.

رابعاً: با وصف مزبور مبنای تعیین عوارض هر باسکول مطابق مصوبه شورای اسلامی برای هر قبض صادره ۲ درصد بوده که مطابق مصوبات دیگر شورای اسلامی برابر بند ۷ گزارش مبحث عنه از سال ۹۱ به ۴٪ و از ابتدای سال ۹۷ از ۴٪ به ۱۰٪ و در سال ۹۸ از ۱۰٪ به ۲۰٪ افزایش با مرعی داشتن تورم حاصله از نرخ و بازار اقتصادی قبل وصول و دریافت می‌باشد که شایان ذکر است از سال ۸۹ الی ۹۷ عوارض مذکور مطابق مصوبات شورای اسلامی شهر توسط مستأجر یاد شده تادیه گردیده و لیکن نامبرده از ابتدای سال ۹۸ از پرداخت عوارض معینه و مصوبه نسبت به هر قبض صادره، باسکول امتناع دارد.

۴- به استناد تبصره ذیل ماده ۱۵ آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران عوارض وصولی در هر محل با رعایت ماده ۲ این آیین‌نامه نباید در موارد درآمدها بیش از حداکثر ۲٪ درآمد سالیانه و در مورد فروش کالاها و خدمات نباید بیش از حداکثر ۲٪ قیمت فروش و خدمات وضع شود.

۵- به استناد ماده ۳۰ آیین‌نامه مالی و معاملاتی شهرداریها، وزارت کشور برابر طرز تنظیم تعرفه و نیز چگونگی وضع تشخیص و وصول انواع عوارض، دستورالعمل جامعی را به شهرداریها ابلاغ می‌نماید که همان تعرفه معروف به تعرفه ۲۷ برگی مصوب ۱۳۶۶ با تنفیذ نماینده ولی امر می‌باشد که جامع ترین تعرفه را استخراج و در سرتاسر شهرداریها کمافی السابق اجرایی می‌شود که از جمله عوارض باسکول به میزان ۲٪ معین شده است.

متأسفانه شهرداری ارومیه در باب پیشنهاد و تغییر در عوارض باسکول و شورای اسلامی شهر ارومیه در تصویب نرخ تعرفه عوارض بر باسکول از قانون و مقررات حاکم بر کشور و شهرداریها خارج شده و در سال ۱۳۹۵ با نادیده گرفتن ۲٪ عوارض نرخ تعرفه باسکول که از رویه واحد تبعیت می‌کرده عدول می‌نماید و در ادامه در بند ۴- ۱۳ از قانون مربوط به تعرفه سالانه سازمان میادین میوه و تره‌بار بدون دلیل منطقی و موجه قانونی عوارض ۲٪ باسکول را به ۴٪ افزایش داد که علیرغم اعتراض شدید موکل اینجانب، شهرداری و شورای اسلامی شهر ارومیه عوارض ۴٪ باسکول را در سال ۱۳۹۶ ثابت نگهداشته و مجدداً در سال ۱۳۹۷ نرخ عوارض باسکول را از مبنای ۲٪ به ۱۰٪ افزایش می‌دهد و هم اینک در سال ۱۳۹۸ نرخ عوارض فوق‌الذکر را از ۱۰٪ به ۲۰٪ تغییر و افزایش نرخ عوارض را وضع نمود. استناد شهرداری و شورای اسلامی شهر ارومیه به تبصره ۱ از ماده ۵۰ قانون ارزش افزوده و تأیید هیأت تطبیق مصوبات شورا با قوانین می‌باشد که البته لازم به ذکر است که هیأت تطبیق تا ۱۰٪ افزایش در کلیات دفترچه تعرفه را مصوب کرده نه افزایش ۱۰ برابری را مضافاً آن که قانونگذار برابر تبصره مذکور (تبصره ۱ از ماده ۵۰ قانون ارزش افزوده) چنین اختیاری برای افزایش عوارض از ۲٪ به بالا تا ۲۰٪ برای شهرداریها و شورای اسلامی و هیأت تطبیق قرار نداده است که تورم را به ۱۰ برابر برسانند؟

بنابراین مصوبات شورای اسلامی شهر ارومیه در خصوص تعیین عوارض به دلایل فوق فراتر از قانون بوده خصوصاً آن که آیین‌نامه وضع عوارض توسط شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ و عوارض تنفیذ شده توسط نماینده ولی امر در سال ۱۳۶۶ برای تمامی شهرداریها با یک رویه یکسان و یک نرخ حاکم مینا بوده و می‌باشد. مضافاً آن که حسب اظهار موکل غیر از شهرداری و شورای اسلامی شهر ارومیه تاکنون در سایر شهرداریهای کشور چنین تبعیضی به هیچ شخص و واحد یا کسبه‌ای روا داشته نشده است و شهرداری و شورای اسلامی شهر ارومیه چون با توجه به قرارداد مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰ مبنی بر فروش سرقفلی باسکول خود را مالک میدان میوه و تره‌بار می‌داند، نمی‌تواند یک جانبه عوارض باسکول را به ۲ یا ۵ یا ۱۰ برابر سابق مطالبه کند. بنابراین به نظر می‌رسد شهرداری و شورای اسلامی شهر ارومیه سیاستهای اقتصادی و اجتماعی عمومی دولت را زیر پا گذاشته و بررسی اوضاع و احوال اجتماعی و اقتصادی که در تعیین و وضع عوارض منظور نظر قانونگذار بوده مغفول مانده است. زیرا وضع هرگونه عوارضی در هر منطقه از کشور ارتباط مستقیم با وضعیت اقتصادی آن محل داشته و دارد و بدین علت است که

سال ۱۳۹۸ شهرداری ارومیه هم در قالب عوارض شغلی و هم بر مبنای قبض باسکول بوده و از مصادیق عوارض مضاعف محسوب می‌شود، بنابراین خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۹۹۰۳۲۹۲

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۲۰ و ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۲۱ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «بند ۲ مصوبه شماره ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ شورای اسلامی شهر اصفهان که تحت عنوان عوارض بهره‌برداری موقت انواع دکل‌های مخابراتی و ارتباطی از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی‌فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۲۱-۲۹۲۰

شماره پرونده: ۹۹۰۳۲۹۲ - ۰۰۰۰۵۰۱

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: ۱- آقایان علی ناظریان جزئی و علیرضا طغیانی خوراسگانی ۲- شرکت خدمات ارتباطی ایرنسل با وکالت آقایان محمدحسین نوریان و کامبیز فاطمی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۲ مصوبه شماره ۲۸/۹۸/۳۹۸۰ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ شورای اسلامی شهر اصفهان تحت عنوان عوارض بهره‌برداری موقت انواع دکل‌های مخابراتی و ارتباطی

گردش کار: الف - آقایان علی ناظریان جزئی و علیرضا طغیانی خوراسگانی به موجب دادخواستی واحد ابطال بند ۲ و تبصره‌های ۴، ۵ و ۸ از مصوبه شماره ۲۸/۹۸/۳۹۸۰ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ شورای اسلامی شهر اصفهان تحت عنوان عوارض بهره‌برداری موقت انواع دکل‌های مخابراتی و ارتباطی را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده‌اند که: "طبق ماده ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری به منظور جلوگیری از تضییع حقوق اشخاص و جهت رسیدگی خارج از نوبت و بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری ابطال بند ۲ و تبصره‌های ۴، ۵ و ۸ مصوبه عوارض نصب و بهره‌برداری از دکل‌ها و ایستگاه‌های مخابراتی شهر اصفهان تحت عنوان عوارض بهره‌برداری موقت، موضوع پیوست شماره ۱ بند ۲ مصوبه شورای اسلامی شهر اصفهان به شماره ۲۸/۹۸/۳۹۸۰ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ را به لحاظ مغایرت با مواد قانونی مذکور ذیل و خارج از حدود اختیارات قانونی بودن طرف شکایت از تاریخ تصویب درخواست می‌نماییم (در تبصره ۸ مصوبه مورد درخواست ابطال صرفاً ابطال عوارض بهره‌برداری موقت مورد درخواست موضوع خواسته شکایت می‌باشد):

۱- هرچند شوراهای اسلامی شهر بر اساس حکم کلی مقرر در بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران از صلاحیت وضع عوارض شهری برخوردارند، ولی این صلاحیت را صرفاً می‌توانند در خصوص فعالیت‌هایی که در ازای آنها خدمتی به طور مستقیم از سوی شهرداری ارائه می‌شود، اعمال کنند که این ضابطه بر عوارض یا بهای خدمات بهره‌برداری موقت ماهانه یا سالانه مربوط به دکل‌ها و آنتن‌های مخابراتی منطبق نیست، زیرا شهرداری‌ها در موضوع دکل‌ها و آنتن‌های مخابراتی ارائه‌دهنده خدماتی به اپراتورها و شرکت‌های مخابراتی نیستند تا در ازای آن حق دریافت عوارض یا بهای خدمات بهره‌برداری موقت ماهانه یا سالانه را داشته باشند. دکل‌ها و آنتن‌های مخابراتی یا در ملک متعلق به مخابرات و اپراتورهای مخابراتی احداث می‌شوند و یا در ملک اشخاص خصوصی و یا شهرداری قرار می‌گیرند که در هر حال بها و اجاره ملک به مالکین پرداخت می‌شود. از سوی دیگر شهرداری‌ها در راستای اجرای بندهای ۱۴، ۲۰ و ۲۷ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها، مبلغی را نیز به عنوان حق صدور مجوز و پروانه تأسیس دکل‌ها و تأسیسات مخابراتی دریافت می‌کنند که این حق به موجب دادنامه‌های شماره ۲۴۰۳ و ۲۴۰۴ - ۱۳۹۸/۸/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تأیید شده است. در عین حال چنانچه احداث دکل‌ها و آنتن‌های مخابراتی موجب ورود زیان و خسارت به معابر عمومی و ... نیز شود، شهرداری‌ها در چارچوب مقررات ماده ۱۰۳ قانون شهرداری‌ها حق دریافت زیان وارده را دارند. از این رو بدیهی است که شهرداری‌ها پس از دریافت مبالغ فوق شامل بها یا اجاره محل استقرار دکل،

خامساً: لازم به ذکر است با استنکاف مستاجر از تادیه عوارض مصوبه و معینه و نیز سرپیچی از ارائه قبوض تعرفه عوارض و بهای خدمات و عدم تمکین از ضوابط و الکترونیکی نمودن اخذ عوارض باسکول به رغم حضور و هماهنگی سازمان آمار و فناوری اطلاعات شهرداری و عدم وجود حافظه ثبت کارکرد امکان استخراج رقم دقیق میزان کارکرد مقدور نبوده و به علاوه به لحاظ اتمام دوره و مدت قرارداد تنظیمی با پایان یافتن دوره‌های تمدیدی مدت قرارداد منقضی گردیده است و بر این اساس نیز میزان اجاره بها، معینه در آن مطابق نظر کارشناسان تعیین و به نامبرده اعلام می‌گردد و ظاهراً نامبرده با عدم تمکین از دستورالعمل‌های صادره حاضر به همکاری نیست و سازمان متبوعه نیز به ناچار در صدد اقدام عاجل قانونی است.

بنا به مراتب منعکسه در فوق ادعای معنون شاکی بر عدول از مقررات و ضوابط جاریه و وحدت رویه تعیین عوارض متعلقه واهی و بلاذلیل بوده بنابراین استدعای بذل عنایت و رد آن را تقاضا دارد."

همچنین شهرداری شهر ارومیه در پاسخ به شکایت مذکور و به نمایندگی از شورای اسلامی شهر ارومیه به موجب لایحه شماره ۳۰۰۸ - ۱۳۹۹/۱۲/۱۰ توضیح داده است که:

" اینجانب به موجب یک برگ نمایندگی به شماره ۹۹/۳۰۰۸ - ۱۳۹۹/۱۲/۱۰ از طرف شورای اسلامی شهر ارومیه مطالبی را جهت تنویر و تشحید ذهن آن عالی مقامان در خصوص پرونده شماره بایگانی ۹۸۰۱۸۹۰ موضوع شکایت آقای مجید باکری به حضور تقدیم می‌دارم چرا که طبق بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ با اصلاحات بعدی تصویب لوائح، برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آنها با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌گردد، از جمله وظایف و مسئولیت‌های شوراهای اسلامی شهرهاست و در تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ وضع عوارض محلی جدید که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشد، با رعایت مقررات مربوطه تجویز شده است و در آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله رأی شماره ۹۳۳ الی ۹۳۵ - ۱۳۹۷/۴/۱۲ وضع عوارض بر مشاغل سطح شهر مثل فعالان اقتصادی در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون یا خارج از حدود اختیارات تشخیص نگردیده است. بنابراین بند ۲- ۲۷ از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری ارومیه در سال ۱۳۹۷ و بند ۲- ۲۵ از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری ارومیه و سازمانهای تابعه در سال ۱۳۹۸ مبنی بر تعیین عوارض شغلی بر باسکول داران در سال ۱۳۹۷ به میزان ۱۰ درصد و در سال ۱۳۹۸ به میزان ۲۰ درصد از مصوبات شورای اسلامی شهر ارومیه و سازمانهای تابعه مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات نبوده و ایرادی بر آن مترتب نیست. النهایه به استناد مواد ۱۲ و ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، رد دعوی مورد استدعاست."

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۰۴۹ - ۱۳۹۸/۱۱/۳۰ بندهای ۴- ۱۳ و ۳- ۱۳ از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری ارومیه و سازمان تابعه مربوط به سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ مبنی بر تعیین عوارض شغلی بر باسکول داران به میزان ۴ درصد از مصوبات شورای اسلامی شهر ارومیه را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعی یافت.

رسیدگی به بندهای ۲- ۲۷ سال ۱۳۹۷ و ۲- ۲۵ سال ۱۳۹۸ از تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی شورای اسلامی شهر ارومیه در دستورکار جلسه هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هرچند بر اساس بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ با اصلاحات بعدی، تصویب لوائح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود، از وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی شهر است، ولی با توجه به اینکه وضع عوارض در خصوص اخذ سهم شهرداری از هر بارنامه توزین مبنای قانونی ندارد و در عین حال تعیین این عوارض در بند ۲- ۲۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۷ و بند ۲- ۲۵ تعرفه عوارض و بهای خدمات

مقررات ندارد بدین شرح که: برابر بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون صدرالذکر، تصویب لوائح، برقراری یا لغو عوارض شهر با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت از جمله وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی شهر می‌باشد. همچنین برابر تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده، شوراهای اسلامی شهر و بخش جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدید که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشد، موظفند موارد را حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال تصویب و اعلام نماید. بنابراین هیچ‌گونه ایرادی به صلاحیت و اختیار شورای اسلامی شهر اصفهان در تصویب عوارض مورد اعتراض وارد نبوده و شکایت مطروحه مستوجب رد است.

۲- احداث و نصب تجهیزات و دکلهای مخابراتی در محدوده و حریم شهر متضمن اشغال فضای بصری و فیزیکی شهری می‌باشد که در این خصوص اولاً: مطابق تبصره ۲ بند ۱-۱-۱۵ ضوابط طرح تفصیلی شهر اصفهان مصوب کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، نمای اصلی شامل کلیه سطوح نمایان ساختمان است که متصل و مشرف به گذرها و معابر و فضاهای عمومی می‌باشد و از عرصه‌ها و فضاهای عمومی و معابر و میادین قابل رویت و مشاهده است. ثانیاً: برابر تعریف مندرج در بند ۲-۱-۱ ماده ۲ ضوابط و مقررات ارتقا کیفی سیما و منظر شهری، منظور از منظر شهری کلیه عناصر طبیعی و مصنوعی (ساختمان‌ها و الحاقات آنها ... مبلمان شهری، پوشش گیاهی و دیگر موارد) قابل مشاهده در عرصه‌های عمومی شهر شامل خیابانها، میادین و پهنه‌های عمومی و غیره می‌باشد. ثالثاً: حسب تبصره ۲ بند ۱۴-۱-۱۵ ضوابط طرح تفصیلی شهر اصفهان، استفاده از مصالح کامپوزیت، آلومینیومی و یا چوب در نماهای اصلی ساختمان‌های واقع در شهر اصفهان ممنوع و در برخی موارد نیز صرفاً به میزان ۱۰ درصد مجاز می‌باشد. همچنین به موجب بند ۱۱-۱-۱۵ ضوابط فوق‌الاشاره حتی در خصوص تأسیسات الزامی ساختمان‌ها از جمله چیلر، کولر، کانال کولر و غیره، تأسیسات مزبور بایستی از فضاهای عمومی و مالکیت‌های همجوار غیرقابل رویت باشد. بنابر مراتب شرکتهای خدماتی ارتباطی و به طور کلی اشخاص حقیقی و حقوقی با احداث و نصب تجهیزات مخابراتی موجب تحمیل عارضه و ایجاد زاویه دید برای شهروندان و آلودگی بصری می‌گردند که مسلماً بایستی هزینه آن را شهر و شهروندان بپردازند و شهروندان بایستی بار عارضه‌های تحمیلی مزبور را به دوش بکشند. فی الواقع با توجه به بافت تاریخی شهر اصفهان احداث دکلهای و ایستگاه‌های مخابراتی لطمات جبران‌ناپذیری را به منظر شهری اصفهان وارد نموده که آسیب‌های ناشی از این امر با دریافت عوارض از احداث‌کنندگان و صرف این مبالغ برای ارائه خدماتی همچون زیباسازی فضای شهری و به طور کلی تقویت سیما و منظر شهری جبران می‌گردد. بنابراین در جهت جبران عارضه‌های ناشی از دکلهای مخابراتی شورای اسلامی شهر اصفهان نسبت به تصویب عوارض مورد اعتراض اقدام نموده و برابر با تبصره ذیل مصوبه مذکور درآمد حاصل از عوارض نصب و بهره‌برداری موقت از دکلهای (موضوع بند مورد اعتراض) درآمد اختصاصی سازمان زیباسازی شهرداری خواهد بود که در حساب جداگانه‌ای به نام این سازمان واریز می‌گردد لذا مصوبه مورد اعتراض منطبق با قوانین و مقررات بوده و موجبی جهت ابطال آن وجود ندارد.

۳- شاکای با استناد به اینکه موضوع خدمات تلفن همراه ملی بوده و محلی نیست، آن را از شمول تبصره ۱ ماده ۵۰ خارج دانسته است. حال آن که در مصوبه مورد اعتراض هیچ‌گونه عوارضی بر عملیات مخابراتی و خدمات تلفن همراه وضع نگردیده بلکه عوارض مزبور صرفاً مربوط به استقرار دکلهای مخابراتی در محل و بابت خدماتی است که شهرداری‌های محل استقرار دکلهای به شهروندان ارائه می‌نمایند که این امر به هیچ عنوان ارتباطی با عملیات نرم افزاری ایرانسل که به صورت کشوری ارائه میگردد ندارد. لذا بر خلاف ادعای شاکای موضوع مصوبه محلی و مشمول تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

۴- برخلاف ادعای مطروحه از سوی شاکای مصوبه معترض‌عنه مغایرتی با قانون مالیات بر ارزش افزوده ندارد با این توضیح که ممنوعیت تصویب عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر در ماده ۵۰ قانون مرقوم صرفاً ناظر به عوارض کالاها و خدماتی است که در این قانون تکلیف آن مشخص شده باشد. این در حالی است که در خصوص نصب و بهره‌برداری از دکلهای و تجهیزات مخابراتی در قانون مذکور عوارض وضع نشده است. لذا مصوبه مورد اعتراض بنابر اختیارات قانونی این شورا به تصویب رسیده و منع قانونی در خصوص تصویب عوارض مذکور وجود ندارد. با عنایت به مطالب معنون نظر به اینکه مصوبه مورد اعتراض در چارچوب اختیارات شوراهای اسلامی شهر به تصویب رسیده و مغایرتی با قوانین و مقررات ندارد از آن مقام عالی رد شکایت مورد استدعاست.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

۳۲۳- ۱۳۹۶/۴/۱۳، ۵۶۷- ۱۳۹۶/۶/۱۴ و ۸۸۷- ۱۳۹۶/۹/۱۴ مصوبات شوراهای اسلامی شهر در خصوص وضع عوارض در رابطه با دکلهای و تأسیسات مخابراتی را ابطال کرده است. بنا به مراتب فوق و بر مبنای دلایل مذکور وضع عوارض در خصوص مالکین و اپراتورهای مخابراتی بهره‌بردار از دکلهای و آنتن‌های مخابراتی در قالب عنوانی از قبیل عوارض ماهانه و حق بهره‌برداری از دکلهای و آنتن‌های مخابراتی جز در حد دریافت هزینه‌های متعارف برای سال ۱۳۹۶ شهرداری کرمانشاه مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. لذا همان طور که هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اعلام داشته است دریافت هرگونه عوارض و حق بهره‌برداری از دکلهای و آنتن‌های مخابراتی ممنوع می‌باشد.

ج - علاوه بر موارد فوق هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی دادنامه شماره ۱۳۱۰- ۱۳۹۹/۱۱/۱۲ در خصوص ابطال مصوبه شهر تبریز صراحتاً وضع حق بهره‌برداری موقت را غیرقانونی اعلام نموده است. مطابق رأی مزبور «بند ۱ ماده ۲۲ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۷ شهرداری تبریز تحت عنوان بهای خدمات بهره‌برداری موقت، از جمله وجوه مطالبه شده مضاعف بوده و مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.» مطابق مدلول صریح دادنامه فوق وضع عوارض تحت عنوان حق بهره‌برداری موقت غیرقانونی بوده و ابطال گردیده است لذا با توجه به اینکه ماده ۲ مصوبه مورد شکایت این شرکت در خصوص مصوبه اصفهان عیناً در بردارنده همان عوارض تعیین شده در مصوبه شهر تبریز می‌باشد که ابطال گردیده است وضع مصوبه مورد شکایت خلاف مقررات موضوعه می‌باشد. نظر به موارد مزبور مصوبه مورد اشاره خارج از حدود اختیارات مرجع تصویب‌کننده صادر شده، مستنداً به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال مصوبات مورد شکایت مورد استدعاست. همچنین مستنداً به ماده ۳۶ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، به جهت جلوگیری از تضییع حقوق عموم افراد (اپراتورهای مخابراتی و عموم مردم استفاده‌کننده از خدمات مخابراتی) تقاضای صدور دستور موقت جهت توقف اجرای مقرر فوق را از آن مرجع خواستارم.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

"عوارض نصب و بهره‌برداری از دکلهای و ایستگاه‌های مخابراتی و ارتباطی شهر اصفهان

۲- عوارض بهره‌برداری موقت

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که در محدوده و حریم شهر اصفهان مبادرت به نصب و بهره‌برداری از انواع دکلهای مخابراتی و ارتباطی نمایند، از ابتدای سال ۱۳۹۹ موظف به پرداخت عوارض بهره‌برداری ماهیانه به شرح فرمول ذیل می‌باشند:

$$CP = T \times a$$

CP: عوارض بهره‌برداری ماهیانه؛

T: تعرفه که برای سال ۹۹ برابر ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال در هر ماه می‌باشد؛

a: ضریب کاربری زمین محل نصب، که برای کاربری‌های مختلف به شرح جدول

ذیل می‌باشد.

ضریب کاربری زمین (a)		نوع کاربری
۱۵	مسکونی	فضاهای غیرشهرداری
۱۳	اداری	
۱۱	سایر کاربری‌ها	
۹		فضاهای متعلق به شهرداری

تبصره ۴: رقم تعرفه مشخص شده (T) از بعد از سال ۱۳۹۹، سالیانه متناسب با میزان تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی، افزایش می‌یابد.

تبصره ۵: عوارض بهره‌برداری موقت ماهیانه، برای کاربری‌های غیر از اپراتورهای تلفن همراه، معادل ۴۰ درصد رقم محاسبه شده CP در نظر گرفته می‌شود.

تبصره ۸: درآمد حاصل از «عوارض نصب و بهره‌برداری موقت از دکلهای و ایستگاه‌های مخابراتی و ارتباطی»، درآمد اختصاصی سازمان زیباسازی شهرداری خواهد بود که در حساب جداگانه‌ای به نام این سازمان واریز می‌گردد.

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان به موجب لایحه ۱۴۰۰/۶/۱۱- ۲۸/۰۰/۱۷۲۴ اعلام کرده است که:

"۱- مصوبه شورای اسلامی شهر اصفهان در اجرای بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات و وظایف شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران و همچنین بنا بر تجویز مندرج در تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده به تصویب رسیده و مغایرتی با قوانین و

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه براساس آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله رأی شماره ۱۴۳۷-۱۳۹۹/۱۰/۱۶ این هیأت، وضع عوارض بهره‌برداری موقت از انواع دکلهای و آنتن‌های مخابراتی خلاف قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و ابطال شده است، بنابراین بند ۲ مصوبه شماره ۲۸/۹۸/۳۹۸۰ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ شورای اسلامی شهر اصفهان که تحت عنوان عوارض بهره‌برداری موقت انواع دکلهای مخابراتی و ارتباطی به تصویب رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۱۳۱۰

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۲۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «ماده ۱۶ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری اراک در سال ۱۴۰۰ که تحت عنوان عوارض سالیان کسب با کاربرد مغایر از ساختمانها به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۲۵ شماره پرونده: ۰۰۱۳۱۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای ایمان قوامی فرد

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۶ دفترچه عوارض محلی و بهای خدمات

سال ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر اراک

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال ماده ۱۶ دفترچه عوارض محلی و بهای خدمات سال ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر اراک را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" نظر به اینکه طبق ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها، کمیسیون ماده صد مرجع انحصاری رسیدگی به تخلفات ساختمانی است و قبل از فرایند رسیدگی، شورای اسلامی شهر و شهرداری صلاحیتی جهت ورود به موضوع و تعیین عوارض ندارد و لکن در مانحن فیه قبل از اصدار رأی از کمیسیون مربوطه عوارضی در خصوص کسب در استفاده از کاربری مغایر وضع گردیده که شایان ذکر است استفاده از کاربری مغایر با غیرمرتبط، منحصر به استفاده تجاری نیست و سایر استفاده‌ها نظیر اداری، صنعتی و غیره ممکن است صورت گیرد. لذا در سایر کاربریها کسبی صورت نمی‌گیرد و عوارض کسب در خصوص آنها سالبه به انتفاء موضوع است و در موارد مذکور عوارض سالیانه بهره‌برداری موقت از ساختمانها است که وفق آرای شماره ۴۹۰ - ۴۸۹ مورخ ۱۳۹۶/۵/۲۴ و ۸۵ - ۱۳۹۶/۲/۱۲ صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردیده است و فاقد وجهت قانونی است. همچنین طبق ماده ۸۰ قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۹۲ صدور پروانه کسب برای اماکن و کاربری اداری یا کارگاهی بلامانع است. همچنین برخی مشاغل و حرف نیز نظیر وکالت، پزشکی، سردفتری، دفتر روزنامه و دیگر مشاغل مندرج در قوانین خاص نظیر مشاغل خانگی مجاز به استقرار در اماکن با کاربری مسکونی هستند و اخذ عوارض بهره‌برداری موقت با عنوان عوارض کسب از آنها مغایر قانون است.

در خصوص استفاده تجاری در کاربری غیرنیز طبق تبصره بند ۲۴ ماده ۵۵ قانون شهرداریها «در صورتی که برخلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیرتجاری، محل کسب یا پیشه یا تجارت دایر شود، شهرداری مورد را در کمیسیون مقرر در تبصره ۱ ماده ۱۰۰ این قانون مطرح می‌نماید و کمیسیون در صورت احراز تخلف مالکی یا مستاجر با تعیین مهلت مناسب که نباید از دو ماه تجاوز نماید در مورد تعطیل محل کسب یا پیشه و یا تجارت ظرف مدت یک ماه اتخاذ تصمیم می‌کند.» لذا با عنایت به ضمانت اجرای خاص قانونی و عدم پیش‌بینی هر نوع عوارض در قانون در این خصوص، وضع عوارض مال‌الذکر واجد وصف جرمیه یا مجازات بدون منشاء قانونی است که مغایر با اصل ۳۶ قانون اساسی و ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی است ایضاً وفق ماده ۱۷ تعرفه عوارض معترض به عوارض سالیانه محل فعالیت کلیه اماکن مورد استفاده فعالان اقتصادی

غیرمشمول قانون نظام صنفی مصوب گردیده که وضع ماده ۱۶ علاوه بر آن مضاعف بوده و فاقد وجهت قانونی است. همچنین نظر به اینکه وفق بند ۱ ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۱ که با عدم نسخ طبق قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵، معتبر بوده و دارای نفوذ قانونی است. عوارض باید متناسب با خدمات ارائه شده و مابه‌ازای آن باشد در حالی که در مانحن فیه شهرداری نمی‌تواند ارائه‌دهنده خدماتی باشد لذا مغایر با ماده فوق است.

از سوی دیگر طبق ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ و نیز تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹ اخذ هرگونه وجه باید به موجب قانون باشد و اصل بر عدم صلاحیت دستگاه‌ها و مقامات اداری در وضع عوارض غیر از موارد منصوص قانونی است و ایضا، وفق ماده ۵۹ قانون رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ درخواست با دریافت وجه مازاد بر عوارض قانونی هنگام صدور پروانه یا بعد از صدور پروانه توسط شهرداریها ممنوع است. لذا نظر به مراتب معنونه فوق‌الذکر و با امعان نظر به اینکه عوارض معترض به، مغایر قانون و خارج از حدود اختیار مقام واضع وضع گردیده و با وضع عوارض مصوب مذکور و اعلان عمومی آن اخذ هر مقدار وجوه از اشخاص با ابتناء بر آن فاقد وجهت و استغناهی حقوقی است و خارج از اختیارات واضع آن است و وفق مواد ۳۰۱ و ۳۰۳ قانون مدنی، مستوجب ضمان عین و منافع می‌باشد، لذا ابطال مصوبه موضوعه معنونه شورای اسلامی شهر اراک از زمان تصویب مستنداً به مواد ۱۲، ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ مورد استدعاست."

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

" ماده ۱۶: عوارض سالیانه کسب با کاربرد مغایر از ساختمانها

عوارض سالیانه کسب با کاربرد مغایر از ساختمانها به ازای هر مترمربع $K \times P \times 1$ ، علاوه بر ماده ۱۶ محاسبه و اخذ می‌گردد.

به استناد ماده ۷ قانون شهرسازی و معماری ایران مصوب سال ۱۳۵۱ شهرداری مکلف است ضوابط شهرسازی را رعایت نماید. از طرفی مالکین نیز مکلفند در کاربری‌های قید شده در پروانه ساختمانی یا در طرح‌های توسعه شهری فقط بر اساس کاربری قید شده در ملک استفاده بنمایند. در صورتی که هر مالک خلاف ضوابط شهرسازی در ملک از کاربری مغایر استفاده نماید. شهرداری باید مراتب را به کمیسیون ماده صد ارجاع تا اقدامات لازم به عمل آید. تا زمانی که فرآیند کمیسیون ماده صد طی گردد مالک یا ذینفع مکلف است عوارض سالیانه کسب را برابر این ردیف به شهرداری پرداخت نماید.

تبصره (۱): مستند به تبصره ۳ ماده ۲۷ قانون نظام صنفی کشور پرداخت عوارض توسط اشخاص موضوع این ماده موجب احراز هیچ یک از حقوق صنفی نخواهد بود.

تبصره (۲): وصول این عوارض هیچ‌گونه حقی در خصوص تغییر کاربری برای صاحب ملک ایجاد نمی‌کند."

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر اراک و سرپرست شهرداری این شهر به موجب لوابیح با متن مشابه به شماره ۶۴۳ و ۷۲۴۹۳ - ۱۴۰۰/۵/۱۲ توضیح داده‌اند که:

" اولاً: در امکان رسیدگی به شکایات اشخاص از مصوبات شوراهای عمومی دیوان عدالت اداری تردید جدی وجود دارد همچنان که همان مرجع به موجب دادنامه شماره ۵۷۹ - ۱۳۹۳/۴/۲۳ با تصریح به اینکه رسیدگی به درخواست ابطال مصوبات شورای اسلامی روستا از این حیث که در زمره صلاحیتهای احصاء شده در بند ۱ ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نیست، موجبی برای رسیدگی به شکایت از مرجع مذکور در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ملاحظه نموده‌اند، وانگهی مفاد رأی اخیر وحدت رویه شماره ۹۷۲ - ۱۳۹۹/۹/۳۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر عدم صلاحیت شعب دیوان برای رسیدگی به شکایات از اقدامات و تصمیمات شوراهای اسلامی شهر نیز استدلال فوق را تأیید می‌نماید. ثانیاً: در خصوص عوارض مورد شکایت نکته‌ای که همواره تاکنون مورد غفلت آن مرجع قرا رگرفته آن است که قانونگذار وضع و وصول عوارض مورد شکایت را مجاز دانسته همچنان که در بند (د) تبصره ۹ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به عوارض صدور گواهی بهره‌برداری اشاره نموده و به بیان دیگر همین که قانونگذار در مقرر فوق وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را با لحاظ شرایط مقرر از پرداخت عوارض موصوف معاف دانسته نشانگر آن است که نفس و اصل وضع عوارض صدور گواهی بهره‌برداری موقت از نظر وی مجاز بوده و متأسفانه این نکته‌ای است که تاکنون مورد غفلت واقع شده همچنان که در مقرر فوق به عوارض نقل و انتقال و

" به استحضار می‌رساند با عنایت به اینکه بند (ج) ماده ۲۷ تعرفه عوارض سال ۱۴۰۰ شهرداری سمنان در مورد عوارض ارزش افزوده تبدیل یک قطعه به چند قطعه زیر ۵۰۰ متر مغایر با تبصره ۳ ماده ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها است که قدرالسهم‌ها را صرفاً در تفکیک اراضی بالای ۵۰۰ متر تجویز نموده و از طرفی عوارض تفکیک طبق آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردیده است لذا ابطال مصوبه معترض به از تاریخ تصویب مورد استدعاست.

متن مقرر در مورد شکایت به شرح زیر است:

" تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۴۰۰ شهرداری سمنان:

ج - عوارض بر ارزش افزوده ناشی از تبدیل یک به چند عرصه کمتر از ۵۰۰ مترمربع "

مسکونی	$(s \div r) \times (r - 1) \times 15p$
تجاری و خدماتی	$(s \div r) \times (r - 1) \times 30p$
صنعتی و کارگاهی	$(s \div r) \times (r - 1) \times 15p$
اداری	$(s \div r) \times (r - 1) \times 25p$
انباری و سایر کاربریها	$(s \div r) \times (r - 1) \times 10p$

علی‌رغم ابلاغ دادخواست و ضمیمه آن به شورای اسلامی شهر سمنان تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی، پاسخی از آن شورا واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

براساس ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری و تبصره ۳ ماده مذکور مصوب ۱۳۹۰/۱/۲۸ مقرر شده است که در اراضی با مساحت بیشتر از ۵۰۰ مترمربع که دارای سند شش دانگ است، شهرداری برای تأمین سرانه فضای عمومی و خدماتی تا سقف بیست و پنج درصد و برای تأمین اراضی مورد نیاز احداث شوارع و معابر عمومی شهر در اثر تفکیک و افزای این اراضی مطابق با طرح جامع و تفصیلی با توجه به ارزش افزوده ایجاد شده از عمل تفکیک برای مالک، تا بیست و پنج درصد از باقیمانده اراضی را دریافت می‌نماید و مجاز است با توافق مالک قدرالسهم مذکور را براساس قیمت روز زمین طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری دریافت نماید و در آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله رأی شماره ۳۱۵ - ۱۳۹۶/۴/۱۳ این هیأت، وضع عوارض برای تفکیک در تمام اشکال آن توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و ابطال شده است. بنا به مراتب فوق، بند (ج) ماده ۲۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری سمنان در سال ۱۴۰۰ که تحت عنوان عوارض بر ارزش افزوده ناشی از تبدیل یک به چند عرصه کمتر از ۵۰۰ مترمربع به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۰۰۶۸۲

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۲۶ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «عوارض حذف پارکینگ در ماده ۲۰ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ شورای اسلامی شهر قم عوارض تأمین پارکینگ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر گزبرخوار تعرفه شماره ۷ سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر خورزوق تعرفه شماره ۱۱۱۳ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر کاشان تعرفه شماره ۱۰ - ۲ عوارض تأمین پارکینگ سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر دامنه تعرفه شماره ۱۱-۳ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۸ الی

تغییر کاربری املاک نیز اشاره شده در حالی که متاسفانه ملاحظه می‌گردد آن مرجع بدون توجه به حکم قانونی یاد شده در موارد متعدد رأی به ابطال عوارض نقل و انتقال و تغییر کاربری املاک داده است. ثالثاً: مطابق بند ۱۶ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداری مصوب ۱۳۷۵ تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست‌های عموم دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود از جمله وظایف و مسئولیت‌های شورای اسلامی شهرها محسوب شده و در تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ نیز وضع عوارض محلی جدید که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشد، با رعایت مقررات مربوطه تجویز شده و شایسته ذکر است هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز در بند (ب) رأی شماره ۷۹ - ۱۳۹۵/۲/۲۱ به اختیار قانونی شوراهای برای وضع عوارض محلی تصریح و تأکید نموده است، اکنون با عنایت به مجموع مراتب یاد شده استدعای صدور رأی مبنی بر رد شکایت مطروحه را می‌نماید.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

براساس بند ۲۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری: «شهرداری در شهرهایی که نقشه جامع شهر تهیه شده مکلف است طبق ضوابط مذکور در پروانه‌های ساختمانی نوع استفاده از ساختمان را قید کند و در صورتی که برخلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیرتجاری، محل کسب یا پیشه یا تجارت دایر شود، شهرداری مورد را در کمیسیون مقرر در تبصره ۱ ماده ۱۰۰ مطرح می‌نماید...» با توجه به اینکه ساز و کار قانونی برخورد با دایر کردن کسب یا پیشه یا تجارتی که برخلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیرتجاری باشد، در بند قانونی مذکور بیان شده و اعطاء مجوز برخلاف کاربری و اخذ وجه در قبال آن مغایر با حکم مقرر در بند ۲۴ ماده ۵۵ و ماده ۱۰۰ قانون شهرداری است و در آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله آرای شماره ۴۸۹ - ۱۳۹۶/۵/۲۴ و ۸۵ - ۱۳۹۶/۲/۱۲ این هیأت نیز اخذ عوارض سالیانه بهره‌برداری موقت از ساختمانها مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و ابطال شده است، بنابراین ماده ۱۶ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری اراک در سال ۱۴۰۰ که تحت عنوان عوارض سالیانه کسب با کاربرد مغایر از ساختمانها به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۰۲۲۱۹

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۲۶ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «بند (ج) ماده ۲۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری سمنان در سال ۱۴۰۰ که تحت عنوان عوارض بر ارزش افزوده ناشی از تبدیل یک به چند عرصه کمتر از ۵۰۰ مترمربع به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی‌فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۲۶ شماره پرونده: ۰۰۰۲۲۱۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای ایمان قوامی فرد

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند (ج) ماده ۲۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات

سال ۱۴۰۰ شهرداری سمنان

گردش کار: شاکلی به موجب دادخواستی ابطال بند (ج) ماده ۲۷ تعرفه عوارض و

بهای خدمات سال ۱۴۰۰ شهرداری سمنان را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها تعیین تکلیف گردیده و شهروندان صرفاً موظف به پرداخت جریمه تعیینی توسط کمیسیون ماده ۱۰۰ می‌باشند، بنابراین هنگامی که شورای اسلامی شهرها حقی در جریمه نمودن شهروندان ندارند، علی‌القاعده نسبت به آن نیز نمی‌تواند وضع قاعده نماید و مصوبات معترض‌عنه برخلاف اصل ۳۶ قانون اساسی تصویب گردیده است.

ج - مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مقرر شده است: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید» هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در بررسی مصوبات شورای اسلامی سایر شهرها در باب عوارض کسری و حذف پارکینگ در اشکال مختلف (از جمله عوارض عدم تأمین پارکینگ و کسری تأمین پارکینگ و هزینه تأمین پارکینگ و ...) به کرات نسبت به صدور رأی مبنی بر ابطال مصوبات معترض‌عنه اقدام نموده که به هزینه تأمین پارکینگ و ... به کرات نسبت به صدور رأی مبنی بر ابطال مصوبات معترض‌عنه اقدام نموده که به عنوان مثال می‌توان به آراء شماره ذیل اشاره نمود: بند (و) ۱۴۷۷ الی ۱۴۸۱ - ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر یزد، ۷۷۰ - ۱۳۹۱/۱۰/۱۸ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر بوشهر، ۱۱۶ - ۱۳۹۲/۲/۲۳ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر شیروان، ۹۷ الی ۱۰۰ - ۱۳۹۲/۲/۱۶ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر شیروان و همدان از طرفی در آراء شماره ۸۶۹ - ۱۳۹۴/۷/۱۴، ۹۷۷ - ۱۳۹۵/۳/۴، ۱۶۶ - ۱۳۹۵/۳/۴، ۱۳۵۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۱۷، ۱۸۲ - ۱۳۹۶/۳/۹، ۱۵۶۳ - ۱۳۹۷/۹/۱۳، ۲۹۸۱ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۴، ۲۹۸۲ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۴، ۲۹۸۳ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۴ و ۳۰۶۸ - ۱۳۹۸/۱۱/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موافقت با اعمال ماده ۹۲ مصوبات شوراهای اسلامی شهرهای مذکور در این آراء از تاریخ تصویب باطل نموده است.

با توجه به توضیحات مذکور و مغایرت آشکار مصوبات معترض‌عنه با اصول ۳۶ و ۵۱ قانون اساسی و ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و با توجه به اینکه قانونگذار در خصوص عدم رعایت تأمین یا کسری پارکینگ به شرح تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها تعیین تکلیف کرده است و با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، لذا به دلیل عدم رعایت مفاد آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در مصوبات کسری پارکینگ، حذف پارکینگ و عدم تأمین پارکینگ شامل موارد خواسته طبق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری جهت رسیدگی خارج از نوبت و بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری، ابطال مصوبات معترض‌عنه را از تاریخ تصویب درخواست می‌نماییم.

متن مقرره‌های مورد شکایت به شرح زیر است:

" ماده ۲۰ عوارض حذف پارکینگ: (سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ شورای اسلامی شهر قم) مالکین املاک و سازندگان بنا مکلف به رعایت پارکینگ مناسب برابر نقشه ساختمانی مصوب و مقررات شهرداری (ضوابط طرح تفصیلی و طرح جامع) می‌باشند. تبصره الف: چنانچه بنا به دلایل فنی ذیل امکان تأمین پارکینگ وجود نداشته باشد، با پرداخت عوارض جهت ایجاد پارکینگ جایگزین اقدام خواهد شد.

الف ۱: ساختمان بر خیابان‌های سریع‌السير به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل «اتومبیل رو» نداشته باشد.

الف ۲: ساختمان درفاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متری و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل «اتومبیل رو» نداشته باشد.

الف ۳: ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درخت‌های کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن‌ها را نداده باشد.

الف ۴: ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه، امکان عبور اتومبیل نباشد.

الف ۵: ساختمان دربر معابری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد، احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد.

الف ۶: در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان، به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود و امکان تأمین در ساختمان‌ها (اعم از مسکونی، تجاری، اداری و صنعتی) وجود نداشته باشد.

۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر زرین شهر تعرفه شماره ۱۰ تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر ورنامخواست از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۲۷ شماره پرونده: ۰۰۰۶۸۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: آقایان علی ناظریان جزی و علیرضا طغیانی خوراسگانی

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال عوارض حذف پارکینگ در ماده ۲۰ از

تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ شورای اسلامی شهر قم

۲- ابطال عوارض تأمین پارکینگ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر گزبرخوار

۳- ابطال تعرفه شماره ۷ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر خورزوق

۴- ابطال تعرفه شماره ۱۱۱۳ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر کاشان

۵- ابطال تعرفه شماره ۱۰ - ۲ عوارض تأمین پارکینگ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر دامنه

۶- ابطال تعرفه شماره ۳ - ۱۱ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر زرین شهر

۷- ابطال تعرفه شماره ۱۰ هزینه تأمین پارکینگ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر ورنامخواست

گردش کار: شاکیان به موجب دادخواستی واحد ابطال عوارض حذف پارکینگ در ماده ۲۰ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ شورای اسلامی شهر قم، ابطال عوارض تأمین پارکینگ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر گزبرخوار، ابطال تعرفه شماره ۷ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر خورزوق، ابطال تعرفه شماره ۱۱۱۳ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر کاشان، ابطال تعرفه شماره ۱۰ - ۲ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر دامنه، ابطال تعرفه شماره ۳ - ۱۱ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر زرین شهر، ابطال تعرفه شماره ۱۰ از تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شورای اسلامی شهر ورنامخواست را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده‌اند که:

" احتراماً به استحضار می‌رساند طبق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری جهت رسیدگی خارج از نوبت و بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری درخواست ابطال آن قسمت معنونه از مصوبات ناظر بر عوارض کسری پارکینگ، حذف پارکینگ و عدم تأمین پارکینگ را از تاریخ تصویب به لحاظ مغایرت مصوبه مذکور با مواد قانونی مذکور ذیل خارج از حدود اختیارات قانونی طرف شکایت می‌باشد را درخواست می‌نماییم:

الف - مطابق اصل ۵۱ قانون اساسی ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اخذ هرگونه مال، وجه، کالا و خدمات از شهروندان می‌بایست با تجویز قانونی باشد. طبق تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها در خصوص موضوع تأمین پارکینگ یا کسری پارکینگ تعیین تکلیف شده است. لذا تصویب موضوع اخذ هزینه تأمین پارکینگ در حدود اختیارات قانونی طرف شکایت نمی‌باشد و شورای اسلامی شهر قم، شورای اسلامی شهر گزبرخوار، شورای اسلامی شهر خورزوق، شورای اسلامی شهر کاشان، شورای اسلامی شهر دامنه، شورای اسلامی شهر زرین شهر، شورای اسلامی شهر ورنامخواست اختیار قانونی برای اخذ هزینه تأمین پارکینگ طبق مصوبات مورد درخواست ابطال را ندارد.

ب - مطابق اصل ۳۶ قانون اساسی حکم به مجازات و تعیین جریمه صرفاً از طریق قانون ممکن است و وضع قاعده در این باب صرفاً در صلاحیت مقنن مجلس شورای اسلامی است. مقنن نیز در ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها و مرجع تعیین مجازات بازدارنده و همچنین عین جریمه برای شهروندان متخلف را پیش‌بینی نموده و بر اساس این ماده صرفاً کمیسیون ماده ۱۰۰ صالح رسیدگی به این موضوع و تعیین جریمه شده است. درخصوص تعیین مجازات و اخذ جریمه بابت کسری و حذف پارکینگ نیز در تبصره ۵

عنوان: عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای مسکونی، تجاری، اداری و غیره سال ۱۳۹۹ صرفاً در موارد ۶ گانه بشرح توضیحات نامه شماره ۴۷۵۳۱-۹۰۲۷-۱۳۹۷ دفتر امور شهری و شوراهای منضم به نامه دفتر برنامه ریزی سازمان شهرداریها و دهیاریها			
پیشنهاد سال ۹۹	مصوبه قبلی	نوع کاربری	شرح محاسبه عوارض محلی
۲۲ A	۲۲ A	عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای مسکونی به ازای هر مترمربع	
۳۰ A	۳۰ A	عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای تجاری به ازای هر مترمربع	
۲۰ A	۲۰ A	عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای اداری به ازای هر مترمربع	
۲۰ A	۲۰ A	عوارض تأمین پارکینگ برای سایر کاربریها به ازای هر مترمربع	
<p>۱- براساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری احداث و تأمین پارکینگ برای ساختمان‌ها ضروری می‌باشد.</p> <p>۲- در موارد استثنای جزم له موارد ذیل شهرداری می‌تواند براساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری یا مجوز مراجع (کمیسیون‌های ماده ۵ با کمیته‌های فنی طرح‌های هادی) بدون تأمین پارکینگ پروانه ساختمانی صادر نماید.</p> <p>الف: ساختمان در بر خیابان‌های سریع‌السير به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد. ب: ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد. ج: ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداده است. د: ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتومبیل نباشد. و: ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود.</p> <p>۳- شیب مقرر در بند ۵ براساس ضوابط فنی و شهرسازی تعیین می‌گردد.</p> <p>۴- شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه‌ای واریز و صرفاً در امور تملک و احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید.</p> <p>۵- شهرداری‌ها مکلف هستند عوارض دریافتی از پارکینگ‌های تأمین نشده را برای احداث پارکینگ عمومی هزینه کنند.</p> <p>۶- ساختمان‌هایی که برای صدور پروانه ساختمانی پرونده آنها به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارجاع می‌شوند یا به دلیل کسر پارکینگ محکوم به پرداخت جریمه می‌شوند از پرداخت عوارض این تعرفه معاف می‌باشند و فقط مشمول پرداخت کمیسیون می‌گردند.</p>			

عوارض تأمین پارکینگ سال ۱۴۰۰ شهرداری گزبرخوار مصوب شورای اسلامی

شهر گزبرخوار

عنوان: هزینه تأمین پارکینگ برای واحدهای مسکونی، تجاری، اداری و غیره صرفاً در موارد ۶ گانه به شرح توضیحات			
شرح محاسبه عوارض محلی	عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای مسکونی به ازای هر مترمربع	۳۶ A	منظور از A ارزش محاسباتی ابتدای دفترچه عوارض محلی می‌باشد.
	عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای تجاری به ازای هر مترمربع	۳۶ A	
	عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای اداری به ازای هر مترمربع	۲۴ A	
	عوارض تأمین پارکینگ برای واحدهای سایر کاربریها به ازای هر مترمربع	۲۴ A	
	توضیحات:		
<p>۱- بر اساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری احداث و تأمین پارکینگ برای ساختمانها ضروری می‌باشد.</p> <p>۲- در موارد ذیل شهرداری می‌تواند بر اساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری یا مجوز مراجع قانونی (کمیسیون ماده ۵ کمیته‌های فنی طرح‌های هادی) بدون تأمین پارکینگ، پروانه صادر نماید:</p> <p>الف: ساختمان در بر خیابان‌های سریع‌السير به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.</p> <p>ب: ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.</p> <p>ج: ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداده است.</p> <p>د: ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتومبیل نباشد.</p> <p>و: ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود.</p> <p>۳- شیب مقرر در بند ۵ براساس ضوابط فنی و شهرسازی تعیین می‌گردد.</p> <p>۴- شهرداری‌ها مکلف هستند عوارض دریافتی از پارکینگ‌های تأمین نشده را برای احداث پارکینگ عمومی هزینه کنند.</p> <p>۵- ساختمان‌هایی که برای صدور پروانه ساختمانی پرونده آنها به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارجاع می‌شوند یا به دلیل کسر پارکینگ محکوم به پرداخت جریمه می‌شوند از پرداخت عوارض این تعرفه معاف می‌باشند و فقط مشمول پرداخت کمیسیون می‌گردند.</p>			

تبصره ب: احراز وجود مشکلات فنی که مانع تأمین پارکینگ باشد در هر منطقه، به عهده شهردار منطقه است.

تبصره ج: عوارض برای تأمین پارکینگ جایگزین به شرح ذیل دریافت می‌گردد:

$$A = (25 \times p) + (25A)$$

A = قیمت تمام شده ساخت یک مترمربع پارکینگ طبقاتی
 p قیمت روز منطقه‌ای موضوع ماده ۶۴ قانون مالیات‌های مستقیم
 ۲۵ مترمربع = مساحت مورد نیاز یک واحد نیاز یک واحد پارکینگ
 عدد ۵۵ = میانگین تعداد طبقات پارکینگ عمومی

* به منظور تعدیل و تطبیق عوارض برای تأمین پارکینگ جایگزین، شهرداری می‌تواند در ابتدای هر سال، قیمت تمام شده یک مترمربع پارکینگ طبقاتی را جهت تصویب به شورای شهر پیشنهاد نماید (از ابتدای سال ۱۳۹۴ مبلغ ۵/۵۰۰/۰۰۰ ریال)

تبصره د: در مورد کلیه املاک در حد یک واحد حذف پارکینگ ۲۵ برابر قیمت منطقه‌ای از هر مترمربع فضای حذف شده، دریافت و مازاد بر یک واحد، برابر فرمول مندرج در تبصره «ج» محاسبه گردد و بهره‌مندی از مزایای این تبصره در هر ساختمان فقط برای یک بار می‌باشد.

تبصره هـ: شهرداری مکلف است کلیه وجوه دریافتی را در حساب متمرکز مربوط به احداث پارکینگ عمومی واریز نموده و صرفاً به منظور تملک اراضی و املاک واقع در طرح پارکینگ همچنین جهت احداث پارکینگ عمومی آن را هزینه نماید و گزارش عملکرد آن را در هر شش ماه به شورای اسلامی شهر ارائه نماید.

تبصره و: سازندگان بنا که براساس نقشه مصوب و پروانه ساختمان مکلف به ساخت پارکینگ بوده و تخلف ساختمانی، انجام و پارکینگ را رعایت ننموده‌اند و یا بدون پروانه ساختمان احداث بنا نموده و پارکینگ مورد نیاز را احداث ننموده‌اند و یا فضای پارکینگ غیرقابل استفاده باشد، تخلف ساختمانی به کمیسیون ماده صد، ارجاع و بر مبنای رای کمیسیون مزبور عمل خواهد شد.

تبصره ز: مساحت هر واحد پارکینگ ۲۵ مترمربع است هر واحد ویلایی ساز تا ۲۵۰ مترمربع بنا یک واحد پارکینگ نیاز داشته و در صورت احداث بنا، مازاد بر ۲۵۰ مترمربع حداکثر تا ۱۵ مترمربع بنا، مشمول عوارض حذف پارکینگ نمی‌شود؛ در خصوص نحوه محاسبه پارکینگ واحدهای تجاری برای هر باب مغازه تا سقف ۵۰ مترمربع (در صورت تغییر از سوی کمیسیون ماده ۵ برابر ضابطه مصوب عمل گردد) یک واحد پارکینگ مورد نیاز می‌باشد.

تبصره ح: موارد قبل از تصویب این مقررات مشمول مصوبات معتبر و نافذ زمان خود می‌باشند؛ منظور از مقررات معتبر و نافذ زمان خود در تبصره «ط» آن است که ساختمان‌های ساخته شده قبل از سال ۱۳۸۵ که کسر پارکینگ آنها در کمیسیون ماده صد رسیدگی شده و رای بر پرداخت جریمه صادر گردیده است، عوارض حذف پارکینگ دریافت نمی‌شود و در مورد ساختمان‌های ساخته شده سال ۱۳۸۵ به بعد به ازای هر مترمربع کسر پارکینگ معادل $p \times 25$ که از ۱۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال کمتر نباشد، دریافت و از ساختمان‌هایی که از سال ۱۳۸۸ به بعد ساخته می‌شود، رأی کمیسیون ماده صد ملاک عمل می‌باشد.

تبصره ط: در صورت تصویب کمیسیون ماده ۵، چنانچه حذف پارکینگ مورد نیاز، عدد اعشاری گردید عوارض مربوطه نیز براساس عدد مزبور محاسبه خواهد شد.

تبصره ی: کلیه مالکین که از شمول حکم تبصره الف (دلایل ششگانه فنی) خارج باشند مکلف به تأمین پارکینگ مورد نیاز در ملک احداثی می‌باشند و در صورتی که با توجه به میزان تراکم، تأمین پارکینگ‌های مورد نیاز در همان ساختمان مقدور نباشد، مکلفند نسبت به تأمین پارکینگ مورد نیاز حداکثر تا شعاع ۲۵۰ متری ملک خود طبق ضوابط و اصول فنی، شهرسازی اقدام نمایند و پارکینگ‌هایی که بدین ترتیب توسط مالکین احداث می‌گردند پارکینگ اختصاصی ملک احداثی می‌باشد.

تبصره ی: در مورد املاک تجاری بیش از ۵۰ مترمربع زیربنا و املاک مسکونی بیش از ۲۵۰ مترمربع زیربنا، عوارض حذف پارکینگ برحسب مورد به نسبت مساحت اضافه بر ۵۰ مترمربع (تجاری) و ۲۵۰ مترمربع (مسکونی) محاسبه و وصول می‌گردد.

عوارض تأمین پارکینگ سال ۱۳۹۹ شهرداری گزبرخوار مصوب شورای اسلامی شهر گزبرخوار

کاربری درجه معبر	تجاری		مسکونی و سایر کاربری‌ها	
	نبش	عمق	نبش	عمق
درجه ۱ تا ۴	مطابق محاسبات	مطابق محاسبات	مطابق محاسبات	۱۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
درجه ۵ و ۶	۲۸۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۱۴۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۲۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۸۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
درجه ۷ تا ۱۰	۱۸۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۱۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۶۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

تبصره ۸ - ارزش محاسباتی مصوب سال ۱۳۹۹ شهرداری کاشان می‌باشد. دستورالعمل شش ماده‌ای وزارت کشور در خصوص حذف پارکینگ تبصره (۱): در صورتی که بر اساس ضوابط، احداث پارکینگ در یک ساختمان ضرورت داشته باشد، شهرداری حق دریافت عوارض حذف پارکینگ را ندارد. بنابراین چنانچه در نقشه ساختمانی تعداد پارکینگ مورد نیاز طبق ضوابط شهرداری، پارکینگ در نظر گرفته نشود، صدور پروانه ساختمانی ممنوع می‌باشد مگر در شرایط خاص که شامل ۶ بند ذیل می‌باشد:

۱. ساختمان در بر خیابان‌های سریع‌السير به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.
۲. ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.
۳. ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداده است.
۴. ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتومبیل نباشد.
۵. ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد.
۶. در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود تبصره (۲): شیب مقرر در بند ۵ بر اساس ضوابط فنی و شهرداری تعیین می‌گردد.

تبصره (۳): شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه‌ای واریز و صرفاً در امر احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید.

معیارها و نحوه محاسبه پارکینگ مورد نیاز در کاربری‌های مختلف		
کاربری	توضیح	پارکینگ مورد نیاز
مسکونی	-	یک واحد به ازای هر واحد مسکونی
تجاری	بیشتر از پنج واحد (مجتمع تجاری، پاساژ و...)	یک واحد به ازای هر ۲۵ مترمربع زیربنای تجاری یا واحد تجاری، به ازای هر ۲۵ مترمربع اضافه بر مساحت، تأمین یک واحد پارکینگ مازاد دیگر نیز الزامی است.
تجاری	تعداد پارکینگ‌های بند پیشین بعلاوه یک واحد به ازای هر دو واحد تجاری مستقل	یک واحد به ازای هر ۵۰ متر زیربنای تجاری یا هر دفتر مستقل
اداری و انتظامی	-	یک واحد به ازای هر ۲۵ متر زیربنای خالص
بهداشتی درمانی	بیمارستان	یک واحد به ازای هر ۵ تخت بیمارستانی
	مرکز بهداشت و درمانگاه	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع کل زیربنا
	گرمابه	یک واحد به ازای هر ۵ نمره خصوصی و دوش عمومی
آموزشی	کودکستان و مهد کودک	یک واحد به ازای هر کلاس
	دبستان و راهنمایی	
	دبیرستان و هنرستان	
آموزش عالی	دانشگاه و مراکز آموزش عالی	یک واحد به ازای هر استاد و یک واحد به ازای هر ۵۰ دانشجو
	خوابگاه دانشجویی	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
ورزشی	سرپوشیده	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
	روپاز	یک واحد به ازای هر ۳۰۰ مترمربع مساحت زمین
	استادیوم ورزشی	یک واحد به ازای هر ۳۰ نفر گنجایش تماشاگر در داخل محوطه
پارک و فضای سبز	پارک شهر	یک واحد به ازای هر ۲۵۰ مترمربع زمین

عوارض عدم امکان تأمین پارکینگ در تعرفه شماره ۷ سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ عوارض شهرداری خورزوق مصوب شورای اسلامی شهر خورزوق

عدم امکان تأمین پارکینگ هنگام صدور پروانه ساختمانی بر اساس ضوابط فنی شهرداری		تعداد واحد کسر پارکینگ N: P: قیمت منطقه‌بندی	
عوارض مصوب سال ۱۳۹۴	عوارض پیشنهادی سال ۱۳۹۶	مسکونی	تجاری
۳۶*P*۲۵*N	۳۶*P*۲۵*N	۲۹/۴*P*۲۵*N	۵۲/۸*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N
۲۴*P*۲۵*N	۲۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N	۲۶/۴*P*۲۵*N

تعرفه عوارض و درآمدهای شهرداری کاشان سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ شماره تعرفه ۱۱۱۳ عنوان تعرفه: هزینه تأمین پارکینگ در سطح شهر نحوه محاسبه: $S \times Z \times A$

کاربری	ضریب Z
مسکونی	۲۸
تجاری	۴۵
سایر کاربری‌ها	۲۳

$S =$ مساحت کسری پارکینگ

ضوابط و تبصره‌های اجرایی:

تبصره ۱- در صورتیکه مالک بر اساس دستورالعمل شماره ۲۳۳۱۸/۳/۳۴ - ۱۳۷۱/۷/۲ وزارت کشور به دلایل فنی و شهرداری طبق ضوابط صرح تفصیلی قادر به احداث پارکینگ در بنای خود نباشد مشمول پرداخت بهای عوارض فوق با ۲۰٪ کاهش خواهد بود.

تبصره ۲- در ساختمان با کاربری مختلط میزان فضای پارکینگ موجود طبق طرح مصوب ابتدا پارکینگ برای کاربری مسکونی تأمین گردیده سپس برای دیگر کاربریها در نظر گرفته خواهد شد.

تبصره ۳- دریافت این تعرفه مانع از دریافت سایر تعرفه‌ها نخواهد بود.

تبصره ۴- بهای خدمات فوق صرفاً جهت تأمین پارکینگ به مصرف خواهد رسید.

تبصره ۵ - متراژ عدم امکان پارکینگ بر اساس جداول ضوابط مصوب شهری محاسبه خواهد شد.

تبصره ۶ - کلیه مبالغ ریالی دریافتی از طریق تعرفه فوق به حساب جداگانه جهت ساخت پارکینگ عمومی خواهد رفت.

تبصره ۷- با توجه به درجه و عمق معابر ارائه شده در دفترچه ارزش محاسباتی حداقل مبلغ به ازای هر واحد ۲۵ مترمربع تأمین پارکینگ در سطح شهر بر اساس جدول زیر خواهد بود:

تعرفه شماره ۳-۱۱ سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۴۰۰ شهرداری زرین شهر مصوب شورای اسلامی زرین شهر تحت عنوان هزینه تأمین پارکینگ

ردیف	نوع عوارض	نحوه محاسبه	نحوه محاسبه	منشاء قانونی	توضیحات
۱	مسکونی	۱۵ A*S	۱۵ A*S	عوارض مصوب یهمن ماه ۹۹	تبصره ۱: در زمینهایی که درب به حیاط می‌باشد چنانچه عمق حیاط ۷ متر و با اینکه ۳۵ متر مربع می‌باشد می‌توان یک واحد پارکینگ در فضا تأمین نماید
۲	تجاری	۳۰ A*S	۳۰ A*S		تبصره ۲: با توجه به تبصره د کمیسیون ماده صد حداقل مساحت پارکینگ جهت هر گردش پارکینگ ۲۵ متر مربع می‌باشد و در صورت کسر آن عوارض کسری مطلق ردیف ۵ محاسبه می‌گردد
۳	خدماتی، اداری، فرهنگی و آموزشی و سایر کاربرها	۲۰ A*S	۲۰ A*S		تبصره ۳: بر اساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری احداث و تأمین پارکینگ برای ساختمان‌ها ضروری می‌باشد
۴	صنعتی و غیره	۲۵ A*S	۲۵ A*S		تبصره ۴: در موارد استثناء از جمله موارد ذیل شهرداری می‌تواند بر اساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری با مجوز مراجع قانونی (کمیسیون‌های ماده ۵ یا کمیته‌های فنی طرح‌های هادی - به استناد نامه شماره ۲۰۳۳۲۲/۸۵۸۴۵ - ۲۰/۱۰/۳ - ۹۷/۱۰/۳ و پیوست شماره ۹۷۵۲۱ - ۹۷/۹۲۷ - ۹۷/۹۲۷ سازمان شهرداری ها و دهیاری ها) بدون تأمین پارکینگ، پروانه ساختمانی صادر نماید
<p>تبصره ۱: ساختمان در بر خیابان‌های سریع‌السیر به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتمبیل رو نداشته باشد</p> <p>۲. ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتمبیل رو نداشته باشد</p> <p>۳. ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداشته است</p> <p>۴. ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتمبیل نباشد</p> <p>۵. ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد</p> <p>۶ در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود</p> <p>تبصره ۵: شیب مقرر در بند ۵ براساس ضوابط فنی و شهرسازی تعیین می‌گردد</p> <p>تبصره ۶: شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه‌ای واریز و صرفاً در امر احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید</p> <p>تبصره ۷: شهرداری ها مکلف هستند عوارض دریافتی از پارکینگ‌های تأمین نشده را در برای احداث پارکینگ‌های عمومی هزینه نمایند</p> <p>تبصره ۸: ساختمان‌هایی که پرونده آنها به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارجاع داده شود مشمول کمیسیون ماده صد میگردند از پرداخت عوارض موضوع این تعرفه معاف می‌باشند و فقط مشمول پرداخت جرائم کمیسیون می‌گردند</p> <p>تبصره ۹: تعداد پارکینگ مورد نیاز برای هر واحد طبق ضوابط خواهد بود</p> <p>تبصره ۱۰: حداقل هزینه تأمین هر واحد مسکونی ده میلیون ریال می‌باشد</p> <p>تبصره ۱۱: حداقل هزینه تأمین هر واحد پارکینگ غیر مسکونی بیست میلیون ریال می‌باشد</p>					
<p>۱۶ ماده ۵۰ قانون شهرداری و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده</p>					
<p>A= قیمت ارزش محاسباتی</p> <p>فضای یک واحد پارکینگ با احتساب دور گردش ۲۵ متر مربع S=</p>					

تعرفه شماره ۱۰ سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ تعرفه عوارض شهرداری و رانامخواست مصوب شورای اسلامی شهر و رانامخواست تحت عنوان هزینه تأمین پارکینگ

نوع عوارض	نحوه محاسبه	نحوه محاسبه	توضیحات
هزینه تأمین پارکینگ صرفاً در موارد ششگانه به شرح توضیحات نامه شماره ۲۰۳۳۲۲/۸۵۸۴۵ منضم نامه شماره ۲۰۳۳۲۲/۴۸۸۰ دفتر برنامه‌ریزی سازمان شهرداری و دهیاریها مأخذ و نحوه محاسبه عوارض	سال ۹۸	سال ۹۵	
هزینه تأمین پارکینگ	$K \times A \times 25 \times N$	$K \times P \times 25 \times N$	
تجاری	$A * S^3$	$A * S^3$	
خدماتی، اداری، فرهنگی و آموزشی و سایر کاربرها	مسکونی: ۱۵ برابر ارزش محاسباتی تجاری: ۱۶.۵۰ برابر ارزش محاسباتی صنعتی: ۸.۴ برابر ارزش محاسباتی اداری: ۱۶ برابر ارزش محاسباتی سایر: ۸.۴ برابر ارزش محاسباتی	مسکونی: ۹.۶ برابر قیمت منطقه‌بندی تجاری: ۱۲.۸ برابر قیمت منطقه‌بندی صنعتی: ۷ برابر قیمت منطقه‌بندی اداری: ۱۳.۲ برابر قیمت منطقه‌بندی سایر: ۷ برابر قیمت منطقه‌بندی	
حذف پارکینگ عموماً ممنوع می‌باشد مگر در موارد پیش بینی شده در طرح تفصیلی	<p>بند (۱) بر اساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری احداث و تأمین پارکینگ برای ساختمان‌ها ضروری می‌باشد</p> <p>بند (۲) در موارد استثناء از جمله موارد ذیل شهرداری می‌تواند بر اساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری مجوز مراجع قانونی (کمیسیون‌های ماده ۵ یا ماده صد) بدون تأمین پارکینگ، پروانه ساختمانی صادر نماید</p> <p>۱. ساختمان در بر خیابان‌های سریع‌السیر به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتمبیل رو نداشته باشد</p> <p>۲. ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتمبیل رو نداشته باشد</p> <p>۳. ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداشته است</p> <p>۴. ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتمبیل نباشد</p> <p>۵. ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد</p> <p>۶ در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود</p> <p>تبصره ۳: شیب مقرر در بند ۵ براساس ضوابط فنی و شهرسازی تعیین می‌گردد</p> <p>تبصره ۴: شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه‌ای واریز و صرفاً در امر احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید</p> <p>بند (۵) کسری متر از پارکینگ نسبت به یک واحد در محاسبه اعمال گردد</p> <p>بند (۶) شهرداری‌ها مکلف هستند عوارض دریافتی از پارکینگ‌های تأمین نشده را در برای احداث پارکینگ‌های عمومی هزینه نمایند</p> <p>بند (۷) ساختمان‌هایی که برای صدور پروانه ساختمانی پرونده آنها به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارجاع داده می‌شوند یا به دلیل کسر یا حذف پارکینگ محکوم به پرداخت جریمه می‌شوند از پرداخت عوارض این تعرفه معاف می‌باشند و فقط مشمول پرداخت جرائم کمیسیون می‌گردند</p>		

کاربری	توضیح	پارکینگ مورد نیاز
فرهنگی	کتابخانه و موزه سینما و تئاتر، تالار موسیقی و اجتماعات	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
حمل و نقل و انبارداری	انبار پایانه باربری پایانه ی مسافربری	دو واحد به ازای هر ۳۰۰ مترمربع زیربنای کل دو واحد (کامیون) به ازای هر ۵۰۰ مترمربع زیربنای کل یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
مذهبی	-	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
جهانگردی و پذیرایی	هتل چهار ستاره	یک واحد به ازای هر دو تخت
	هتل سه ستاره	یک واحد به ازای هر سه تخت
	هتل دو ستاره	یک واحد به ازای هر چهار تخت
	هتل آپارتمان	یک واحد به ازای هر سوئیت (تا ۷۵ متر)، به ازای هر ۷۵ مترمربع اضافه بر مساحت، تأمین یک واحد پارکینگ مازاد دیگر نیز الزامی است.
تأسیسات و تجهیزات شهری	مجتمع جهانگردی	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
	استخر و سونا	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
	شهربازی و پارک‌های وحش	یک واحد به ازای هر ۳۰۰ مترمربع زمین
	رستوران و تالار پذیرایی	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
تأسیسات و تجهیزات شهری	-	یک واحد به ازای هر ۱۰۰ مترمربع زیربنای کل
صنعتی و کارگاهی	-	سطح دفتر: یک واحد به ازای هر ۱۵۰ مترمربع زیربنای کل سطح کارخانه: یک واحد به ازای هر ۳۰۰ مترمربع زیربنای کل

تعرفه شماره (۲-۱۰) سال‌های ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شهرداری دامنه مصوب شورای اسلامی شهر دامنه با عنوان عوارض تأمین پارکینگ

ردیف	عنوان تعرفه عوارض	مأخذ و نحوه محاسبه عوارض	مأخذ و نحوه محاسبه عوارض	توضیحات
۱	هزینه تأمین پارکینگ برای واحدهای مسکونی به ازای هر مترمربع	۶/۳۳ A	۶/۳۲ A	بند (۱) هزینه تأمین پارکینگ صرفاً در ۶ مورد ذیل طبق موضوع نامه شماره ۲۰۳۳۲۲/۸۵۸۴۵ - ۳۰/۱۰/۳ - ۹۷/۱۰/۳ دفتر امور شهری منضم به نامه شماره ۲۵۵۳۱ - ۹۷/۹/۲۷ مدیر کل دفتر برنامه ریزی و بودجه سازمان شهرداریها و دهیاری‌ها قبل دریافت خواهد بود
۲	هزینه تأمین پارکینگ برای واحدهای تجاری به ازای هر مترمربع	۷/۷ A	۷/۷ A	۱. ساختمان در بر خیابان‌های سریع‌السیر به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتمبیل رو نداشته باشد
۳	هزینه تأمین پارکینگ برای واحدهای اداری به ازای هر مترمربع	۶/۴ A	۴/۴ A	۲. ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتمبیل رو نداشته باشد
۴	هزینه تأمین پارکینگ برای سایر کاربرها به ازای هر مترمربع	۷/۷ A	۷/۷ A	۳. ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداشته است
<p>۴. ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتمبیل نباشد</p> <p>۵. ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد</p> <p>۶ در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود</p> <p>بند (۲) بر اساس ضوابط طرح‌های توسعه شهری احداث و تأمین پارکینگ برای ساختمان‌ها ضروری می‌باشد</p> <p>بند (۳) شیب مقرر در بند ۵ براساس ضوابط فنی و شهرسازی تعیین می‌گردد</p> <p>بند (۴) شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه‌ای واریز و صرفاً در امر احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید</p> <p>بند (۵) کسری متر از پارکینگ نسبت به یک واحد در محاسبه اعمال گردد</p> <p>بند (۶) شهرداری‌ها مکلف هستند عوارض دریافتی از پارکینگ‌های تأمین نشده را در برای احداث پارکینگ‌های عمومی هزینه نمایند</p> <p>بند (۷) ساختمان‌هایی که برای صدور پروانه ساختمانی پرونده آنها به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارجاع داده می‌شوند یا به دلیل کسر یا حذف پارکینگ محکوم به پرداخت جریمه می‌شوند از پرداخت عوارض این تعرفه معاف می‌باشند و فقط مشمول پرداخت جرائم کمیسیون می‌گردند</p>				

نیز فاقد وجاهت قانونی است و سال ۱۳۹۹ نیز در تعرفه عوارض شهرداری مقررات پارکینگ توضیح داده شده است و به عنوان تعرفه (پارکینگ) اصلاح شده است.

ج - عدم تأمین پارکینگ: شهرداری قم بابت (عدم تأمین پارکینگ) هیچ‌گونه عوارضی دریافت نمی‌نماید بلکه با توجه به تبصره (ی) ماده ۲۰ تعرفه (کلیه مالکین که از شمول دلایل ششگانه فنی) خارج باشند مکلف به تأمین پارکینگ مورد نیاز در ملک اختصاصی می‌باشند و در صورتی که با توجه به میزان تراکم (طبقات) تأمین پارکینگ‌های مورد نیاز در همان ساختمان مقدور نباشد، مکلفند نسبت به تأمین پارکینگ مورد نیاز حداکثر تا شعاع ۲۵۰ متری ملک خود طبق ضوابط و اصول فنی شهرسازی اقدام نمایند و پارکینگ‌هایی که بدین ترتیب توسط مالکین احداث می‌گردد پارکینگ اختصاصی ملک احداثی می‌باشد و شهرداری هم از این حیث عوارض دریافت نمی‌نماید.

با شرح مراتب فوق تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری قم در سال ۱۳۹۹ در ماده ۲۰ عنوان (پارکینگ) تصویب گردیده که اولاً به شرح مقررات پارکینگ پرداخته و در صدر آن مقرر می‌دارد (مالکین املاک و سازندگان بنا مکلف به رعایت پارکینگ مناسب برای نقشه ساختمانی مصوب و مقررات شهرداری، ضوابط طرح تفصیلی و طرح جامع می‌باشند). ثانیاً عوارضی از کسر پارکینگ دریافت نمی‌شود و چنین اصطلاحاتی در تعرفه شهرداری قم نیست. ثالثاً: دریافت عوارض از پارکینگ حذف شده صرفاً به دلیل‌های ششگانه فنی است که وزارت کشور به کلیه شهرداری کشور ابلاغ نموده و خارج از آن اقدام نگردیده است. رابعاً: عوارضی از عدم تأمین پارکینگ دریافت نمی‌شود و چنین اصطلاحاتی در تعرفه شهرداری قم نیست بلکه در تبصره ماده ۲۰ تعرفه اجازه داده شده است تا شعاع ۲۵۰ متری پارکینگ اختصاصی برای ملک ایجاد شود (دریافت عوارض تجویز نشده) لذا به دلایل فوق و عدم انطباق شکایت مطروحه با مصادیق مندرج در تعرفه (پارکینگ) شهرداری قم تقاضای رد شکایت مطروحه می‌گردد.

همچنین رئیس شورای اسلامی شهر زرین شهر نیز در پاسخ به شکایت مذکور به موجب لایحه شماره ۲۰۳-۱۴۰۰/۶/۷ توضیح داده است که:

۱- بر اساس تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها در صورت عدم احداث پارکینگ یا غیرقابل استفاده بودن و عدم امکان اصلاح، موضوع در کمیسیون ماده صد مطرح و رسیدگی می‌گردد، از آنجا که موضوعیت کمیسیون ماده ۱۰۰ در زمان ساخت یا پس از آن جهت رسیدگی به تخلفات بوده و از طرفی نیز بحث عدم تأمین پارکینگ در مرحله ارائه نقشه جهت صدور پروانه ساختمانی بر اساس مفاد بخشنامه شماره ۲۰/۳۳۳۲/۸۵۸۴۵ - ۱۳۹۷/۱۰/۳ سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور موضوع موارد ششگانه عدم امکان تأمین پارکینگ، مطرح می‌گردد، علی القاعده استناد شاکی به ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها فاقد محمل قانونی است.

۲- بنا به گفته شاکی هرگونه وجهی می‌بایست به استناد ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجساله توسعه کشور باید با تجویز قانون دریافت گردد. از طرفی کمیسیون ماده ۵ قانون شهرسازی و معماری به عنوان یک مرجع قانونی بالادستی بوده و مصوبات آن برای شهرداریها لازم‌الاجرا می‌باشد. بنابراین شهرداری زرین شهر بر اساس بند لازم‌الاجرای ۱۵ - ۳ صفحه ۱۴ ضوابط طرح تفصیلی شهر مصوب کمیسیون ماده ۵ ابلاغی توسط استاندار وقت طی نامه شماره ۱۲۷۳۵۴-۱۳۸۶/۸/۲۷ که بیان نموده شهرداری در فضاهایی که تأمین پارکینگ طبق بخشنامه سازمان شهرداریها امکان پذیر نمی‌باشد باید نسبت به دریافت هزینه معادل آن اقدام و درآمد فوق را به مصرف تأمین پارکینگ عمومی برساند. اقدام به پیشنهاد تعرفه مربوطه نموده و شورای اسلامی شهر نیز به استناد ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی کشور نسبت به تصویب آن اقدام نموده است.

۳- طبق اصل برابری و تأکید بندهای ۹ و ۱۴ اصل ۳ و اصل ۲۰ قانون اساسی از عدالت و منطبق به دور است که تعدادی از تأمین پارکینگ و پرداخت مابه ازای آن جهت جبران توسط شهرداری، مبری بوده دیگر شهروندان بر اساس ضوابط و مقررات ملزم به رعایت آن می‌باشند.

۴- منصرف از موارد مذکور در بندهای قبل قطعاً در مواردی از ساخت و سازها امکان تأمین پارکینگ عملاً وجود نداشته در این گونه موارد عدم صدور پروانه به دلیل عدم امکان تأمین پارکینگ برخلاف حقوق مالکانه افراد محکوم به رد است. صدور پروانه بدون پارکینگ و بدون هزینه‌ای که جایگزین این کسری گردد نیز به نوعی تجاوز به حقوق سایر افرادی است که با تحمل هزینه اقدام به تأمین پارکینگ نموده‌اند در این میان آنچه می‌تواند این عدم تعادل را اصلاح نماید پیش‌بینی هزینه اعم از کسری پارکینگ حذف پارکینگ و ... می‌باشد.

۵- ابطال مصوباتی از شوراهای که به دلیل خلاءهای قانونی و یا بر اساس نیازهای شهری مصوب گردیده، شهرداریها را با معذورت‌های شدید مواجه می‌نماید و در نهایت

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر کاشان به موجب لایحه شماره ۱۸۰۹/۷/۰/ک - ۱۴۰۰/۶/۱۵ توضیح داده است که:

" شاکی در ستون شکایت و خواسته خود ابطال موضوع هزینه تأمین پارکینگ تعرفه شماره ۱۱۱۳ سالهای ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ مصوب در تعرفه عوارض و درآمدهای شهرداری کاشان مصوب شورای اسلامی شهر کاشان را مطرح نموده است. حالیه آنچه قابل توجه و تامل است اینکه شورای اسلامی شهر کاشان هیچ‌گونه مصوبه‌ای به عنوان عوارض هزینه تأمین پارکینگ و تعرفه شماره ۱۱۱۳ در تعرفه عوارض و درآمدهای شهرداری کاشان تصویب ننموده است لذا موجبات رسیدگی به شکایت مطروحه منتفی بوده و خواسته شاکی سالبه به انتفاء موضوع می‌باشد و با این وصف رد شکایت مطروحه مورد استدعاست."

رئیس شورای اسلامی شهر قم نیز در پاسخ به شکایت مذکور به موجب لایحه شماره ۳۰۳۹-۱۴۰۰/۵/۱۷ توضیح داده است که:

" بنابر شکایت مطروحه توسط شاکیان که فاقد دلایل کافی بوده و ارتباطی به تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری قم ندارد. ضمناً با توجه به موارد ذیل که ذیل به عرض می‌رسد عنوان ماده ۲۰ تعرفه عوارض شهرداری قم (پارکینگ) بوده و هیچ‌گونه عوارضی از کسری پارکینگ دریافت نمی‌شود بلکه مقررات بازدارنده‌ای را برای ایجاد پارکینگ بیان می‌دارد که سازندگان و مالکین مکلف به رعایت پارکینگ می‌باشند.

الف - کسر پارکینگ: کسر پارکینگ هنگامی به وجود می‌آید که ساختمان به اتمام رسیده و یا در شرف ساخت می‌باشد و مالک و یا سازنده بنا موظف بوده است طبق نقشه مصوب و مندرجات پروانه ساختمان اقدام به احداث پارکینگ نمایند ولی تخلف نموده و پارکینگ لازم را تأمین ننموده یا پارکینگ احداثی غیرقابل استفاده است در صورت انجام کسر پارکینگ، شهرداری قم وفق تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها پرونده را به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارسال و کمیسیون می‌تواند برای هر مترمربع فضای از بین رفته پارکینگ (در صورت عدم امکان برگشت به حالت اولیه) نسبت به صدور رأی جریمه اقدام و شهرداری مکلف است نسبت به دریافت جریمه اقدام و پایانکار صادر نماید. ضمن اینکه عوارض تحت عنوان (عوارض کسر پارکینگ) در تعرفه شهرداری قم موجود نبوده و شهرداری به جز جریمه عوارضی را دریافت نمی‌نماید لذا ادعای مطروحه سالبه انتفاء به موضوع بوده و شکایت انجام شده در این بخش فاقد وجاهت قانونی است.

ب - عوارض حذف پارکینگ سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹: عوارض حذف پارکینگ زمانی اتفاق می‌افتد که هنوز ساختمان ساخته نشده و مالک یا سازنده جهت دریافت پروانه ساختمان به شهرداری مراجعه و به یکی از شش دلیل فنی اعلام می‌دارد که امکان تأمین پارکینگ را نداشته و تقاضا می‌نماید که عوارض پارکینگ را پرداخت تا شهرداری در محل دیگری پارکینگ احداث و مورد استفاده عموم قرار گیرد. این شش دلیل فنی در سال ۱۳۷۱ و به موجب بخشنامه شماره ۲۹۳۷/۱/۳/۳۴ توسط وزارت کشور به استنادی سراسر کشور ابلاغ شد و قبل از فعالیت شوراهای بیش از ۱۱۰۰ شهرداری موظف شدند چنانچه این دلایل فنی وجود داشت شهرداری اجازه داشته باشد نسبت به صدور مجوز حذف پارکینگ اقدام و با دریافت عوارض در مکان دیگری پارکینگ برای عموم ایجاد نماید. این شش دلیل فنی عبارتست از:

۱. ساختمان بر خیابان‌های سریع‌السیر به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.

۲. ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابان‌های به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.

۳. ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداده است.

۴. ساختمان در بر کوچه‌هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتومبیل نباشد.

۵. ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد.

۶. در صورتی که وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود و امکان تأمین در ساختمانها (اعم از مسکونی، تجاری، اداری و صنعتی) وجود نداشته باشد.

تعرفه عوارض شهرداری قم طی سالهای ۹۴ الی ۹۸ هیچ‌گونه حذف پارکینگ مازاد بر شش دلیل فنی قید ننموده و مانند ۱۱۰۰ شهرداری دیگر عمل نموده و وزارت کشور نیز که وظیفه راهنمایی شهرداریها را طبق ماده ۶۲ قانون شهرداریها به عهده دارد اجرای ۶ دلیل فنی را منطبق با بخشنامه وزیر کشور توصیه و مقرر می‌دارد لذا از حیث اینکه در تعرفه عوارض شهرداری قم و اقدامات انجام شده هیچ‌گونه عوارضی تحت عنوان عوارض حذف پارکینگ مازاد بر ۶ دلیل فنی، انجام نشده، شکایت شاکیان در این بخش

موجب سرگردانی و بلا تکلیفی شهروندان خواهد شد. علی‌الحال نظر به مراتب فوق درخواست رد عوای خواهانها مورد استدعاست.

علی‌رغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامنه آن برای شورای اسلامی شهرهای گزبرخوار، خورزوق، دامنه و ورنامخواست تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ پاسخی واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه براساس آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله آرای شماره ۱۱۶ - ۱۳۹۲/۲/۳، ۱۳۵۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ و شماره ۱۱۸۶ - ۱۳۹۹/۱۰/۲ این هیأت، وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و ابطال شده است، بنابراین ماده ۲۰ تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ شهرداری قم، تعرفه مربوط به عوارض پارکینگ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شهرداری گزبرخوار، تعرفه شماره ۷ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ شهرداری خورزوق، تعرفه شماره ۱۱۱۳ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شهرداری کاشان، تعرفه شماره ۱۰ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شهرداری ورنامخواست، تعرفه شماره ۱۰ - ۲ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ شهرداری دامنه و تعرفه شماره ۳ - ۱۱ از تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ شهرداری زرین شهر به دلایل مندرج در رأی مذکور هیأت عمومی دیوان عدالت اداری خلاف قانون و خارج از حدود اختیار هستند و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شوند.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۰۲۸۷۴

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۲۸ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با موضوع: «اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به رأی شماره ۱۳۹۹/۱۰/۱۶ - ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۴۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (بند ۵ بخشنامه شماره ت ه م/ ۱۱۳۶ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ وزارت نفت از تاریخ صدور آن ابطال شد)» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۵ شماره دادنامه: ۲۹۲۸ شماره پرونده: ۰۰۰۲۸۷۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای عزت اله مصلحی مصلح آبادی

موضوع شکایت و خواسته: اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به رأی شماره ۱۳۹۹/۱۰/۱۶ - ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۴۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

گردش کار: ۱- با شکایت آقای عزت اله مصلحی مصلح آبادی و به موجب دادنامه شماره ۱۴۴۳ - ۱۳۹۶/۱۰/۱۶ بند ۵ بخشنامه شماره ت ه م/ ۱۱۳۶ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ وزارت نفت ابطال شده است.

۲- متعاقباً آقای عزت اله مصلحی مصلح آبادی به موجب لایحه‌ای ابطال بند ۵ بخشنامه شماره ت ه م/ ۱۱۳۶ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ وزارت نفت را از تاریخ تصویب و در اجرای ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری درخواست می‌کند که متن آن به قرار زیر است:

" احتراماً اینجانب عزت اله مصلحی مصلح آبادی شاکي پرونده کلاسه ۹۸۰۲۶۳۷ و شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۴۳ تقاضا دارم در خصوص دادنامه فوق که از سوی آن هیأت رأی به ابطال بند ۵ بخشنامه ت ه م/ ۱۱۳۶ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ وزارت نفت داده شده ماده ۱۳ قانون اعمال گردد."

۳- پرونده در اجرای فراز دوم ماده ۳۵ آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی بدواً به هیأت تخصصی استخدامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و با نظر اتفاق آراء اعضای هیأت تخصصی مزبور مبنی بر موافقت با ابطال بخشنامه از تاریخ تصویب در دستور کار جلسه هیأت عمومی قرار می‌گیرد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری براساس رأی شماره ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۴۳ - ۱۳۹۹/۱۰/۱۶ حکم به ابطال بند ۵ بخشنامه شماره ت ه م/ ۱۱۳۶ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ وزارت نفت به دلیل خروج مرجع صادرکننده آن از حدود اختیارات و مغایرت مقرر مذکور با قانون و تصویب‌نامه شماره ۸۷۲۴/ت/۵۶۴۸۵ ه - ۱۳۹۸/۱/۳۱ هیأت وزیران صادر کرده است و با توجه به طرح تقاضای اعمال حکم مقرر در ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به رأی مذکور و تسری اثر ابطال مقرر موضوع آن رأی به زمان صدور مقرر فوق، هیأت عمومی دیوان عدالت اداری بر مبنای اختیار حاصل از ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ و مستند به قسمت دوم ماده ۳۵ آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۳ با تقاضای مزبور موافقت کرده و بند ۵ بخشنامه شماره ت ه م/ ۱۱۳۶ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ وزارت نفت را از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۰۱۰۰۰۶

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۳۳ و ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۳۳ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با موضوع:

«تبصره ۲ بند ۱۳-۱۱ از ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰ که در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۹ کمیسیون ماده ۵ استان اصفهان به تصویب رسیده و همچنین ماده ۲ و تبصره آن و ماده ۴ به استثنای تبصره ماده ۴ از طرح ساماندهی تأمین پارکینگ‌های خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان که بر مبنای ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰ وضع شده‌اند، به جهت تجویز غیرقانونی دریافت وجوهی از بابت تأمین پارکینگ از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۹ شماره دادنامه: ۲۹۳۳ - ۲۹۳۲

شماره پرونده: ۰۰۰۱۰۱۸ و ۰۰۰۱۰۰۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکيان: آقایان علی نظریان جزئی و علیرضا طغیانی خوراسگانی

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال تبصره ۲ بند ۱۳ - ۱ - ۱۱ از ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان مصوب جلسه ۱۳۹۰/۱۱/۹ کمیسیون ماده ۵ سازمان مسکن و شهرسازی استان اصفهان ۲- ابطال ماده ۲ و تبصره آن و ماده ۴ به استثنای تبصره ماده ۴ از مصوبه شماره ۲۸/۹۷/۹۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۱۹ شورای اسلامی شهر اصفهان تحت عنوان طرح ساماندهی

تأمین پارکینگ‌های خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان

گردش کار: شاکيان به موجب دو دادخواست ابطال تبصره ۲ بند ۱۳ - ۱ - ۱۱ ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان مصوب جلسه ۱۳۹۰/۱۱/۹ کمیسیون ماده ۵ سازمان مسکن و شهرسازی استان اصفهان و ابطال ماده ۲ و تبصره آن و ماده ۴ به استثنای تبصره ماده ۴ از مصوبه شماره ۲۸/۹۷/۹۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۱۹ شورای اسلامی شهر اصفهان تحت عنوان طرح ساماندهی تأمین پارکینگ‌های خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده‌اند که:

۱۰۰ قانون یاد شده است و در مواردی که ملک ذاتاً قابلیت احداث پارکینگ ندارد اخذ هزینه در چنین مواردی نیز متکی به قانون نیست و در مواردی که در پروانه ساختمانی پارکینگ قید شده و ساختمان بدون پارکینگ باشد یا کسری پارکینگ دارد، مطابق تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری باید عمل شود لذا تصویب موضوع اخذ هزینه یا بهای تأمین پارکینگ در حدود اختیارات قانونی طرف شکایت نمی‌باشد. مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مقرر شده است: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.

نظر به اینکه در رأی شماره ۸۴۰ الی ۸۶۰ - ۱۳۹۶/۹/۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (منتشره در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران به شماره ۲۱۲۲۰ - ۱۳۹۶/۱۰/۲۴) مصوبه شورای اسلامی شهر اصفهان در باب عوارض کسری و حذف پارکینگ از تاریخ تصویب باطل شده است و از طرفی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در بررسی مصوبات شورای اسلامی سایر شهرها در باب عوارض کسری و حذف پارکینگ در اشکال مختلف (از جمله عوارض عدم تأمین پارکینگ و کسری تأمین پارکینگ و هزینه تأمین پارکینگ و ...) به کرات نسبت به صدور رأی مبنی بر ابطال مصوبات معترض‌عنه اقدام نموده که به عنوان مثال می‌توان به آراء ذیل اشاره نمود: بند (و) رأی شماره ۱۴۷۷ الی ۱۴۸۱ - ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر یزد، ۷۷۰ - ۱۳۹۱/۱۰/۱۸ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر بوشهر، ۱۱۶ - ۱۳۹۲/۲/۲۳ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر شیروان، ۹۷ الی ۱۰۰ - ۱۳۹۲/۲/۱۶ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر شیروان و همدان با این اوصاف شورای اسلامی شهر اصفهان بدون رعایت آرای مذکور و در اقدامی خلاف ماده ۹۲ قانون مذکور، مجدداً اقدام به تصویب ماده ۲، تبصره ماده ۲ و ماده ۴ (به استثنای تبصره ماده ۴) طرح ساماندهی تأمین پارکینگ‌های خصوصی، مشارکت و عمومی در شهر اصفهان ذیل مصوبه شماره ۲۸/۹۷/۹۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۱۹ شورای اسلامی شهر اصفهان تصویب گردیده است نموده است که مغایر رأی هیأت عمومی مذکور می‌باشد. لازم به ذکر است در آراء شماره ۹۷۷ - ۱۳۹۵/۳/۴، ۸۶۹ - ۱۳۹۴/۷/۱۴، ۱۶۶ - ۱۳۹۵/۳/۴، ۱۸۲ - ۱۳۹۶/۳/۹، ۱۵۶۳ - ۱۳۹۷/۹/۱۳، ۲۹۸۱ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۴، ۲۹۸۲ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۴، ۲۹۸۳ - ۱۳۹۸/۱۰/۲۴ و ۳۰۶۸ - ۱۳۹۸/۱۱/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موافقت با اعمال ماده ۹۲ مصوبات شوراها و شورای اسلامی شهرهای مذکور در این آراء از تاریخ تصویب باطل نموده است. لذا با توجه به توضیحات مذکور به دلیل عدم رعایت مفاد رأی شماره ۸۴۰ الی ۸۶۰ - ۱۳۹۶/۹/۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و سایر آرای مذکور توسط شورای اسلامی شهر اصفهان، طبق ماده ۹۲ جهت رسیدگی خارج از نوبت و بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری ابطال ماده ۲، تبصره ماده ۲ و ماده ۴ به استثنای تبصره ماده ۴ طرح ساماندهی تأمین پارکینگ‌های خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان ذیل مصوبه شماره ۲۸/۹۷/۹۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۱۹ شورای اسلامی شهر اصفهان تصویب گردیده است را از تاریخ تصویب درخواست می‌نماییم.

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است:

الف - تبصره ۲ بند ۱۳ - ۱ - ۱۱ ضوابط و مقررات شهرداری و ساختمان مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان سال ۱۳۹۰:

" ۱۳ - ۱ - ۱۱ - در خصوص فعالیتهای و کاربریهای غیرمسکونی با نیاز بیش از ۵ واحد پارکینگ از قبیل مجتمع‌های خدماتی، تجاری، دفترکار، کلینیکها و مطب پزشکان، آموزشگاهها و غیره، تخصیص و تأمین فضای پارکینگ مورد نیاز کارکنان و مراجعه‌کنندگان الزامی است. محل پارکینگ بایستی حتی المقدور در همان محل بوده و در صورت عدم امکان تأمین آن در همان محل به دلایل مختلف، پارکینگ مناسب می‌تواند در شعاع ۲۵۰ متری تأمین گردد. در این صورت صدور پروانه ساختمان از طرف شهرداری منوط به تثبیت قانونی محل پارکینگ توسط کمیسیون ماده ۵ می‌باشد.

تبصره ۲ - در ارتباط با فعالیت‌هایی که کل نیاز پارکینگ آنها کمتر از ۵ واحد باشد به دلایل مختلف تأمین فضای پارکینگ ویژه آنها در محل امکان پذیر نبوده و ایجاد آن نیز در مکان دیگر مفید نمی‌باشد، شهرداری می‌تواند نسبت به اخذ هزینه‌های مربوطه اقدام و به صرف تأمین پارکینگ عمومی در نزدیکی همان محل برساند.

ب - مصوبه شماره ۲۸/۹۷/۹۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۱۹ شورای اسلامی شهر اصفهان:

" ماده ۲ - در ارتباط با فعالیتهای غیرمسکونی که کلاً نیاز پارکینگ آنها کمتر از ۵ واحد باشد و به دلایل مختلف تأمین فضای پارکینگ ویژه در محل امکان پذیر نبوده و

" به استحضار می‌رساند کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرداری و معماری شهر اصفهان در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۹ بند ۱، ضوابط و مقررات شهرداری و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان را تصویب کرده است که در صفحه ۱۲۲ این ضوابط و در تبصره ۲ بند ۱۳ - ۱ - ۱۱ در ارتباط با فعالیت‌های غیرمسکونی که کل نیاز پارکینگ آنها کمتر از ۵ واحد بوده و به دلایل مختلف امکان تأمین فضای پارکینگ ویژه آنها در محل امکان پذیر نبوده و ایجاد آن در مکان دیگر نیز مفید نمی‌باشد، اقدام به وضع قاعده خلاف قوانین موضوعه کشور کرده است و به شهرداری این اختیار را داده است که نسبت به اخذ هزینه تأمین پارکینگ اقدام نماید. لذا مصوبه مذکور به لحاظ مغایرت با مواد قانونی ذیل خارج از حدود اختیارات قانونی طرف شکایت می‌باشد بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال مصوبه معترض‌عنه را از تاریخ تصویب درخواست می‌نماییم. مطابق تبصره ۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری رعایت اصول شهرداری جهت احداث ساختمان ضروری است. نظر به اینکه طبق اصول شهرداری تأمین پارکینگ از ضروریات احداث ساختمان است و در مصوبه مورد اعتراض عملاً مقرر گردیده است که به جای تأمین پارکینگ هزینه عدم تأمین پارکینگ توسط شهرداری اخذ شود و این حکم مغایر تبصره ۱ ماده ۱۰۰ قانون یاد شده است و در مواردی که ملک ذاتاً قابلیت احداث پارکینگ ندارد اخذ هزینه در چنین مواردی نیز متکی به قانون نیست و در مواردی که در پروانه ساختمانی پارکینگ قید شده و ساختمان بدون پارکینگ باشد، یا کسری پارکینگ دارد، مطابق تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری باید عمل شود. لذا با توجه به توضیحات مذکور بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال مصوبه معترض‌عنه را از تاریخ تصویب درخواست می‌نماییم. لازم به ذکر است در تبصره ۳ بند ۳ - ۴ - ۲ - ۵ از طرح تفصیلی شهر اردبیل موضوع کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرداری و معماری ایران مستقر در شهر اردبیل در خصوص پلاک‌هایی که امکان تأمین پارکینگ برای آنها وجود ندارد نیز وضع قاعده گردیده بود که البته به موجب رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۳۱۶ الی ۱۳۲۳ - ۱۳۹۸/۷/۶ باطل گردیده است که نشان از آن دارد که همان طور که کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرداری و معماری شهر اردبیل نمی‌تواند اقدام به وضع قاعده در این خصوص نماید، کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرداری و معماری شهر اصفهان نیز نمی‌تواند اقدام به وضع قاعده در این خصوص نماید.

همچنین شورای اسلامی شهر اصفهان طی مصوبه ۲۸/۹۷/۹۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۱۹ طرح پیشنهادی ده نفر از اعضای شورای اسلامی شهر اصفهان با موضوع ساماندهی تأمین پارکینگ‌های خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان را با اعمال اصلاحات و تعدیلاتی به تصویب می‌رساند که ماده ۲ و تبصره ماده ۲ در ارتباط با فعالیت‌های غیرمسکونی که کل نیاز پارکینگ آنها کمتر از ۵ واحد بوده و به دلایل مختلف امکان تأمین فضای پارکینگ ویژه آنها در محل امکان پذیر نبوده و ایجاد آن در مکان دیگر نیز مفید نمی‌باشد، به شهرداری اجازه اخذ بهای تأمین پارکینگ عمومی داده شده است که صرف در احداث پارکینگ عمومی شود و در ماده ۴ این طرح (به استثنای تبصره ماده ۴) به شهرداری اجازه داده است که به جای اینکه نسبت به ضرورت تأمین پارکینگ در پروانه ساختمانی اقدام شود، قرارداد معتبر پیش خرید پارکینگ توسط مالک به جای اینکه پارکینگ تأمین شود ملاک عمق قرار دهد یا مالک اقدام به سپردن ودیعه مالی معادل هزینه احداث تعداد پارکینگ عمومی به شهرداری اقدام نماید و در صورتی که مالک به تعهد خود مبنی بر پارکینگ اقدام ننمود خود شهرداری با برداشتن سپرده اقدام به احداث پارکینگ عمومی نماید. مصوبات معترض‌عنه به دلایل ذیل خارج از حدود اختیارات قانونی طرف شکایت می‌باشد و طبق ماده ۹۲ جهت رسیدگی خارج از نوبت و بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری ابطال ماده ۲ تبصره ماده ۲ و ماده ۴ به استثنای تبصره ماده ۴ طرح ساماندهی تأمین پارکینگ‌های خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان ذیل مصوبه شماره ۲۸/۹۷/۹۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۱۹ شورای اسلامی شهر اصفهان تصویب گردیده است را از تاریخ تصویب درخواست می‌نماییم.

مطابق اصل ۵۱ قانون اساسی اخذ هرگونه مال، وجه، کالا و خدمات از شهروندان می‌بایست با تجویز قانونی باشد و مطابق اصل ۳۶ قانون اساسی، حکم به مجازات و تعیین جریمه صرفاً از طریق قانون ممکن است و وضع قاعده در این باب، صرفاً در صلاحیت مقنن مجلس شورای اسلامی است. مطابق تبصره ۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری رعایت اصول شهرداری جهت احداث ساختمان ضروری است. نظر به اینکه طبق اصول شهرداری تأمین پارکینگ از ضروریات احداث ساختمان است و در مصوبات مورد اعتراض عملاً مقرر گردیده است که به جای تأمین پارکینگ هزینه یا بهای عدم تأمین پارکینگ توسط شهرداری اخذ شود و این حکم مغایر تبصره ۱ ماده

عوارض به جای تأمین پارکینگ، تکلیف و الزام قانونی مالکین در تأمین پارکینگ را نادیده انگاشته بوده و بدین سبب نیز مورد ابطال قرار گرفته است. فی الواقع ضابطه موضوع رأی هیأت عمومی، تأمین یا عدم تأمین پارکینگ را امری اختیاری از ناحیه مالک تلقی و با حذف اختیاری پارکینگ نسبت به اخذ عوارض آن اقدام نموده که این امر برخلاف اصول و ضوابط مسلم شهرسازی است.

این در حالی است که در مانحن فیه ضابطه مورد اعتراض در خصوص فعالیتهای کاربری‌های غیرمسکونی با نیاز کمتر از ۵ واحد پارکینگ می‌باشد که به جهت شرایط نامناسب و غیراصولی پلاک اساساً و بالذات امکان تأمین پارکینگ در همان محل یا در نزدیکی پلاک از سوی مالکین وجود نداشته است. لذا با توجه به الزام قانونی شهرداری در ایجاد توقفگاه و پیش‌بینی میزان پارکینگ مورد نیاز برای ساختمان‌های احداثی، اجرای مقررات بند مذکور موجب رفع اشکالات و موانع پیش‌گفته و تأمین پارکینگ مورد نیاز ساختمان‌های مذکور می‌گردد. بنابراین ضابطه طرح تفصیلی شهر اصفهان نه تنها متضمن ضرری برای شهروندان نبوده بلکه به صورت قانونی و اصولی نیاز مالکین را در احداث واحدهای غیرمسکونی و تأمین پارکینگ مورد نیاز و استفاده بهینه از پلاک فراهم نموده و اصرار شاکي بر ابطال مقرر مذکور نتیجه‌ای جز ایجاد بلا تکلیفی برای مالکین پلاک‌های پیش‌گفته و ایجاد مانع برای شهرداری در صدور پروانه نخواهد داشت. همان‌طور که مستحضرید به موجب ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران وظیفه و مسئولیت قانونی کمیسیون موضوع ماده مذکور، بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آن مطابق با تعریف طرح تفصیلی مندرج در قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آن می‌باشد. بنابراین وضع مقرر و ضابطه در خصوص تأمین پارکینگ مورد نیاز ساختمانها مطابق با الزامات شهری، وفق قوانین و مقررات و منطبق با اختیارات قانونی کمیسیون ماده ۵ بوده و ایرادی بدان وارد نیست. هزینه موضوع ضابطه مورد اعتراض نه از سنخ عوارض است و نه از سنخ جرایم ناشی از تخلفات ساختمانی، زیرا همان‌طور که مستحضرید:

اولاً: عوارض مابه‌ازاء خدماتی است که شهرداری پس از تصویب توسط شورای اسلامی شهر و به جهت انجام وظایف و مسئولیت‌های مقرر در ماده ۵۵ دریافت می‌نماید و جرایم ناشی از تخلفات ساختمانی نیز از نوع مجاز و ضمانت اجرای قانونی عدم اخذ یا عدم رعایت مفاد پروانه ساختمانی صادره می‌باشد. در حالی که هزینه موضوع ضابطه، صرفاً هزینه مورد نیاز جهت احداث تعداد پارکینگ تأمین نشده از سوی مالک بوده که هزینه مزبور برخلاف عوارض رقم ثابتی نبوده و نسبت به تعداد پارکینگ‌هایی که شهرداری به جانشینی مالک تأمین می‌نماید، محاسبه می‌گردد.

ثانیاً: همان‌طور که مستحضرید موضوع تبصره ۵ ماده ۱۰۰ صرفاً در خصوص تخلفات ساختمانی است. یعنی ابتدا بر اساس پروانه، تعداد پارکینگ مورد نیاز جانمایی شده و مالک ملزم به تأمین پارکینگ بر اساس پروانه می‌گردد. لکن پس از ساخت و ساز به لحاظ انجام تخلفات ساختمانی فضای اختصاص یافته به پارکینگ حذف و یا تبدیل می‌گردد و شهرداری در این خصوص اقدام به طرح پرونده در کمیسیون می‌نماید. نتیجه آن که کمیسیون ماده ۱۰۰ در مقام رسیدگی به تخلفات ساختمانی مبادرت به صدور رأی می‌نماید که این امر با هزینه تأمین پارکینگ موضوع ضابطه مورد اعتراض متفاوت می‌باشد.

به بیان بهتر کلیه کسری پارکینگ‌های مشمول تبصره ۵ در نتیجه تخلف ساختمانی به وجود می‌آید، حال آن که ساختمان‌های مشمول ضابطه طرح تفصیلی بدون انجام هرگونه تخلفی (به لحاظ موقعیت و شرایط خاص) دارای کسری پارکینگ هستند. بنابراین ایرادی به ضابطه مورد اعتراض وارد نبوده و شکایت مطروحه از سوی شکات مستوجب رد است. با عنایت به مطالب معنون نظر به اینکه ضابطه طرح تفصیلی شهر اصفهان هیچ‌گونه مغایرتی با مقررات و موازین قانونی نداشته و از بحث عوارض کسری پارکینگ خروج موضوعی دارد و توجهاً به اینکه عدم وجود ضابطه مزبور و حذف راهکارهای قانونی و اصولی تأمین پارکینگ نتیجه‌ای به غیر از محروم نمودن مالکین از حقوق مالکانه و بلا تکلیفی ایشان ندارد، از آن مقام عالی رد شکایت مورد استدعاست.

همچنین رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان در پاسخ به شکایت مذکور، به موجب لایحه شماره ۲۸/۰۰/۳۵۲۷ - ۱۴۰۰/۱۰/۱۵ توضیح داده است که:

"موضوع شکایت آقایان علی نظریان جزئی و علیرضا طغیانی خوراسگانی به خواسته ابطال مواد ۲ و ۴ مصوبه شورای اسلامی شهر اصفهان در خصوص طرح ساماندهی پارکینگ‌های خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان مطالب ذیل را به استحضار می‌رساند: خواسته شکات ابطال مواد ۲ و ۴ مصوبه فوق‌الاشاره می‌باشد. نامبردگان با این تصور اشتباه که مصوبه مورد اعتراض به شهرداری اجازه داده تا به جای تأمین پارکینگ در پروانه‌های ساختمانی بهای آن را بپردازند، ابطال مصوبه معترض‌عنه را خواستار شده‌اند.

ایجاد آن نیز در مکان دیگر میسر نباشد شهرداری می‌تواند نسبت به اخذ بهای تأمین پارکینگ عمومی در نزدیکی همان محل مبادرت نماید.

تبصره - شهرداری موظف است کلیه وجوه دریافتی مربوط به تأمین پارکینگ عمومی را در حساب خزانه و تحت ردیف خاص نگهداری نماید صرف این وجوه در محلی به جز موضوع این طرح مطلقاً ممنوع است.

ماده ۴- احراز تأمین پارکینگ‌های مندرج در ماده ۱ منوط به ارائه سند مالکیت تفکیکی یا قرارداد معتبر پیش خرید پارکینگ که به تأیید شهرداری منطقه صادرکننده پروانه ساختمان رسیده باشد، خواهد بود. در صورت تمایل مالک می‌تواند نسبت به تنظیم قرارداد فی‌مابین مالک و شهرداری و ارائه تعهد و سپردن ودیعه مالی معادل هزینه احداث تعداد پارکینگ مورد نیاز و دادن اختیار به شهرداری مبنی بر اینکه در صورت عدم اجرای تعهد شهرداری مخیر است نسبت به وصول سپرده و ساخت پارکینگ رأساً اقدام و هزینه نموده و به صورت پارکینگ عمومی در اختیار شهرداری قرار دهد اقدام نمود.

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس اداره رسیدگی به دعوی مدیریت امور حقوقی شهرداری اصفهان به موجب لایحه شماره ۱۳۳/۰۰۷۸۴۶ - ۱۴۰۰/۶/۳ توضیح داده است که: "شکات بدون مبنای قانونی و صرفاً با استناد به رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری برخلاف واقع مدعی آن هستند که ضابطه مورد اعتراض مربوط به عوارض کسری پارکینگ بوده و بدین جهت درخواست ابطال آن را نموده‌اند. در حالی که برخلاف ادعاهای مطروحه ضابطه مزبور از مبحث عوارض کسری پارکینگ و تخلفات ساختمانی موضوع تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری خروج موضوعی داشته و به شرح آتی ضابطه معترض‌عنه از لحاظ مبنای و نه از لحاظ احکام قانونی و آثار مترتب بر آن هیچ‌گونه ارتباطی با عوارض و جرایم قانونی ندارد، بدین شرح که:

موضوع تبصره بند مورد اعتراض در خصوص پلاک‌هایی است که به جهت وجود کاربری تجاری - موقعیت محلی - متراژ و غیره، قانوناً امکان احداث واحد تجاری برای آنها وجود داشته لکن به سبب شرایط نامناسب پلاک همچون ورودی غیراصولی، موقعیت جغرافیایی و غیره اساساً و بالذات امکان پیش‌بینی پارکینگ در نقشه‌ها و پروانه ساختمانی و بالتبع امکان ایجاد تکلیف برای مالکین در خصوص تأمین پارکینگ مورد نیاز آنها وجود ندارد. توضیحاً با توجه به مواردی از جمله قدمت تاریخی شهر اصفهان، وجود گذرهایی که تطابق با نیازها و الزامات ترافیکی روز شهر ندارد، صدور سند رسمی مالکیت برای این پلاکها و متعاقب آن ایجاد حق مکتسبه برای مالکین آنها و وجود تکلیف قانونی برای شهرداری در صدور پروانه ساختمانی مطابق با اسناد رسمی صادره و همچنین توجهاً به اینکه مطابق ضوابط لازم‌الاجرای شهرسازی، حداقل مساحت یک واحد تجاری ۲۵ متر بوده و به ازاء هر ۲۵ متر فضای تجاری نیز یک واحد پارکینگ مورد نیاز می‌باشد و بدین ترتیب مالکین پلاک‌های با مساحت ۲۵ متر بیشتر (در صورت وجود کاربری تجاری) قانوناً می‌توانند درخواست صدور پروانه ساختمانی بدهند، لذا موجب شده تا این امر به صورت موضوعی خاص و از جمله مباحث مهم شهرسازی مورد توجه قرارگیرد.

از طرف دیگر همان‌طور که مستحضرید مطابق قوانین و مقررات از جمله قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و اصول و ضوابط شهرسازی و همچنین به جهت حفظ و رعایت حقوق شهروندی، ساماندهی ترافیک شهری، سهولت عبور و مرور و غیره تأمین پارکینگ مورد نیاز ساختمانها امری الزامی و اجتناب‌ناپذیر بوده و در این خصوص شهرداری در زمان صدور پروانه مکلف به تعیین تکلیف در خصوص پارکینگ مورد نیاز می‌باشد و تا زمانی که تکلیف این امر مشخص نگردد، قانوناً صدور پروانه از سوی شهرداری با موانع شهرسازی مواجه است. با وصف حاضر چنانچه قائل به مطالب عنوان شده از سوی شکات باشیم، مالکین پلاک‌های پیش‌گفته علی‌رغم وجود کلیه شرایط قانونی جهت احداث واحدهای تجاری از قبیل موقعیت محلی - قرارگیری در بر خیابانهای اصلی - کاربری مصوب متراژ و غیره، لکن امکان استفاده بهینه از پلاک خود را نداشته و عدم وجود ضابطه مورد اعتراض و حذف راهکارهای قانونی - نتیجه‌ای به غیر از محروم نمودن مالکین از حقوق مالکانه و بلا تکلیفی ایشان و وجود مانع برای شهرداری در صدور پروانه ساختمانی نخواهد داشت.

رأی هیأت عمومی مورد استناد شکات به هیچ عنوان ارتباطی با ضابطه مورد اعتراض ندارد، زیرا ضابطه طرح تفصیلی شهر اردبیل که به موجب رأی آن هیأت ابطال گردیده مربوط به امکان حذف اختیاری پارکینگ از سوی مالکین و پرداخت عوارض متعلق به آن می‌باشد. توضیحاً: ضابطه فوق‌الاشاره (ضابطه موضوع رأی هیأت عمومی دیوان) ناظر به مواردی است که از ابتدا امکان تأمین و احداث پارکینگ مورد نیاز در ساختمان وجود داشته، لکن کمیسیون ماده ۵ با اعطاء اختیار به مالکین در پرداخت

در حالی که برخلاف برداشت ایشان مصوبه مورد اعتراض منطبق بر ضوابط طرح تفصیلی بوده و متضمن هیچ موضوعی به غیر از ضوابط مذکور نمی‌باشد بدین شرح که: اولاً - ماده ۲ مصوبه مربوط به پلاکهای غیرمسکونی می‌باشد که اساساً وضعیت آنها به گونه‌ای است که امکان جانمایی پارکینگ در داخل ساختمان و در پروانه و نقشه‌های ساختمانی وجود ندارد. ثانیاً - ماده ۴ مصوبه نیز ناظر به ماده ۱ آن و در خصوص پلاکهای غیرمسکونی با نیاز بیش از ۵ واحد پارکینگ می‌باشد. توضیحاً شورای اسلامی شهر اصفهان در راستای اجرای ضوابط و مقررات تأمین پارکینگ مندرج در طرح تفصیلی، احراز تأمین پارکینگ را منوط به ارائه سند مالکیت تفکیکی یا قرارداد معتبر پیش خرید پارکینگ دانسته و در ادامه شرایط اجرای مقرر مذکور را به صورت تنظیم قرارداد فی‌مابین مالک و شهرداری تعیین نموده است.

همچنین تبصره ۴ ماده فوق شهرداری را موظف نموده تا ترتیبی اتخاذ نماید که انتقال مالکیت پارکینگ‌های منفصل مربوط به هر واحد موضوع ماده ۱ تابعی از یکدیگر باشد، به نحوی که انتقال هر یک بدون انتقال مالکیت دیگری به منتقل‌الیه امکان پذیر نباشد و این موضوع در گواهی پایان ساخت صادره منظور گردد. با عنایت به مقدمه فوق‌الذکر بایستی به عرض برساند، مصوبه مورد اعتراض به هیچ عنوان ارتباطی با عوارض کسری پارکینگ که در آراء سابق صدور آن هیأت مورد ابطال قرار گرفته ندارد. زیرا به شرحی که در آتی بیان می‌گردد با توجه به مقررات قانونی موجود مبنی بر لزوم احداث و پیش‌بینی پارکینگ برای کلیه قطعات مالکیت به تصویب رسیده و صرفاً مبین احکام قانونی موجود بوده و برخلاف مغلطه صورت گرفته متضمن هیچ موضوع دیگری نیست، بدین توضیح که مطابق قوانین و ضوابط طرح تفصیلی تأمین پارکینگ مورد نیاز ساختمانها و پیش‌بینی آن در پروانه ساختمانی امری الزامی بوده و این موضوع به هیچ عنوان قابل انکار نیست. لکن در خصوص برخی پلاکهای غیرمسکونی به جهت شرایط خاص پلاک از جمله ورودی غیراصولی، موقعیت جغرافیایی و غیره اساساً و بالذات امکان پیش‌بینی پارکینگ در نقشه‌ها و پروانه ساختمانی و بالتبع امکان ایجاد تکلیف برای مالکین در خصوص تأمین پارکینگ مورد نیاز وجود نداشته و این امر در هنگام صدور پروانه، متقاضی را با مانع قانونی مواجه می‌سازد.

جهت تنویر ذهن و روشن شدن جایگاه مباحث قانونی مربوطه و تبیین موضوع در نظر بگیریم مالک پلاکی واقع در بدنه خیابان چهارباغ با کاربری مصوب تجاری و با مساحت کل ۲۵ مترمربع دارای سند رسمی مالکیت، متقاضی صدور پروانه با کاربری مزبور می‌باشد. از طرفی حسب ضوابط طرح تفصیلی حداقل مساحت یک واحد تجاری ۲۵ متر بوده و متعاقباً به ازای هر ۲۵ متر فضای تجاری حسب ضوابط فوق‌الاشاره یک واحد پارکینگ مورد نیاز است. لکن با توجه به مساحت پلاک که به میزان ۲۵ متر می‌باشد قطعه مزبور با بایستی در جهت تأمین و حصول رضایت و دلخواه شکات حاضر صرفاً به صورت پارکینگ احداث گردد و یا بر اساس اصول و قواعد پذیرفته شده و منسجم شهرسازی (که با پشتوانه قوانین و مقررات و بر اساس نیازهای شهری به تصویب رسیده و تعارضی با حقوق اشخاص ندارد) با تأمین پارکینگ اختصاصی همان قطعه مالکیت در نزدیکی همان محل نسبت به صدور پروانه ساختمانی اقدام نماید. مجدداً تأکید می‌گردد همان طور که مستحضردید مطابق قوانین و مقررات از جمله قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و اصول و ضوابط شهرسازی و همچنین به جهت حفظ رعایت حقوق شهروندی، ساماندهی ترافیک شهری، سهولت عبور و مرور و غیره تأمین پارکینگ مورد نیاز ساختمان‌ها امری الزامی و اجتناب ناپذیر بوده و در این خصوص شهرداری در زمان صدور پروانه مکلف به تعیین تکلیف در خصوص پارکینگ مورد نیاز می‌باشد و تا زمانی که تکلیف این امر مشخص نگردد، قانوناً صدور پروانه از سوی شهرداری با موانع شهرسازی مواجه است. با وصف پیش گفته چنانچه قائل به مطالب عنوان شده از سوی شکات باشیم مالکین پلاکهای مزبور علی‌رغم وجود کلیه شرایط قانونی جهت احداث واحدهای تجاری از قبیل موقعیت محلی، قرارگیری در بر خیابانهای اصلی، کاربری مصوب و غیره، لکن امکان استفاده بهینه از پلاک خود را نداشته و عدم وجود مصوبه مورد اعتراض و حذف راهکارهای قانونی نتیجه‌ای به غیر از محروم نمودن مالکین از حقوق مالکانه و بلا تکلیفی ایشان در صدور پروانه نخواهد داشت.

لذا تقاضای شکات مبنی بر ابطال مصوبه مورد اعتراض بدون هیچ‌گونه پشتوانه منطقی و قانونی و برخلاف حقوق مکتسبه شهروندان می‌باشد. لازم به ذکر است هر چند مطابق ضوابط قانونی در خصوص طرح شکایت در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری شرط ذینفع بودن وجود ندارد، لکن شکات پرونده حاضر بدون در نظر گرفتن منافع شهروندان مشمول مصوبه و دغدغه‌های موجود بدون هرگونه دلیل موجه قانونی نسبت به طرح شکایت اقدام نموده‌اند. آراء صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که با استناد به تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری صادر گردیده هیچ‌گونه ارتباطی با

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه براساس تبصره ماده ۷۱ مکرر قانون محاسبات عمومی کشور (الحاقی ۱۳۹۳/۱۲/۴): «دریافت و پرداخت هرگونه وجهی تحت هر عنوان توسط دستگاههای اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده ۵ قانون محاسبات عمومی باید در چهارچوب قوانین موضوعه کشور باشد و هرگونه دریافت و پرداخت برخلاف مفاد این ماده در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولتی است» و با عنایت به اینکه بر مبنای قوانین حاکم و از جمله ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲، برای کمیسیون موضوع این ماده صلاحیتی برای تصویب دریافت مبالغی به منظور تأمین پارکینگ پیش‌بینی نشده است، بنابراین تبصره ۲ بند ۱۳-۱۱-۱ از ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰ که در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۹ کمیسیون ماده ۵ استان اصفهان به تصویب رسیده و همچنین ماده ۲ و تبصره آن و ماده ۴ به استثنای تبصره ماده ۴ از طرح ساماندهی تأمین پارکینگهای خصوصی، مشارکتی و عمومی در شهر اصفهان که بر مبنای ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی مربوط به طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰ وضع شده‌اند، به جهت تجویز غیرقانونی دریافت وجوهی از بابت تأمین پارکینگ خلاف قانون و خارج از حدود اختیار هستند و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شوند.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

شماره ۹۸۰۳۳۷۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۳۴ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با موضوع: «بند ۱۰ بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲ مورخ ۱۳۷۰/۸/۱۵ سازمان زمین شهری از جهت آنکه منجر به تخصیص و محدود کردن حکم مقرر در قانون از واژه «قطعات» به «یک قطعه» شده و در عین حال اختیار مالکان اراضی در انتخاب یک یا چند قطعه زمین را که مطابق قانون به آنها اعطاء شده، سلب کرده است ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی‌فرد

توجه به اینکه واگذاری برخلاف مفاد بخشنامه بوده توجیه منطقی نداشته زیرا ایشان از بخشنامه مزبور متضرر نگردیده است. مع الوصف و با عنایت به مراتب مرقوم از آن مقام قضایی درخواست رد شکایت مطروحه را دارد.

در رابطه با ادعای خلاف شرع بودن مقرر مقرر شکایت، قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۱۰۲/۲۷۲۶۴-۱۰۲/۶/۲۰۱۳ اعلام کرده است که:

"موضوع بند ۱۰ بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲/۳ - ۱۳۷۰/۸/۱۵ سازمان زمین شهری در خصوص شناسایی و تملک اراضی، در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۵/۱۶ فقهایی معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که به شرح ذیل اعلام نظر می‌گردد: تسری مقررات مذکور در قانون در خصوص تملک زمین‌های ملکی اشخاص، منوط به وجود شرایط مقرر در قانون از جمله احصاء شهرهای مورد نظر در فهرست موضوع ماده ۹ قانون مربوطه است. از آنجا که عدم تطبیق اجرای بخشنامه مورد شکایت با قانون و مقررات ذی ربط محل ایراد واقع شده است، بررسی آن در صلاحیت مراجع صالحه است."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - براساس تبصره ۲ ماده ۹ قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶/۶/۲۲ مقرر شده است که: «مالکان اراضی بایر و دایر شهری اعم از مشاع و یا شش دانگ که زمین آنها مورد نیاز دولت و شهرداریها به شرح این ماده است، مشروط بر اینکه از مزایای مواد ۶ یا ۸ قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰ استفاده نکرده باشند، حق دارند طبق ضوابط وزارت راه و شهرسازی، قطعه یا قطعاتی از زمین مذکور به انتخاب خود و در صورت عدم امکان از سایر اراضی دولتی معادل (هزار) مترمربع عمران و تفکیک نمایند یا به دولت بفروشند» و به موجب تبصره ۱ ماده ۱۶ آیین‌نامه اجرایی قانون زمین شهری مصوب ۱۳۷۱/۳/۲۴: «در مورد زمینهایی که تملک می‌شود، چنانچه مالک یا مالکین از مزایای تبصره ۲ ماده ۹ قانون استفاده نکرده باشند، پس از تملک و تهیه طرح تفکیکی و کسر میزان زمینی که به نسبت سهم آنها در خیابانها و خدمات عمومی طرح قرار می‌گیرد تا هزار مترمربع از قطعات قابل واگذاری به انتخاب مالک یا مالکین به آنها واگذار می‌گردد.» بنا به مراتب فوق، بند ۱۰ بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲ مورخ ۱۳۷۰/۸/۱۵ که واگذاری صرفاً یک قطعه تفکیکی را در شرایط فوق‌الذکر امکان‌پذیر اعلام کرده است، از جهت آنکه منجر به تخصیص و محدود کردن حکم مقرر در قانون از واژه «قطعات» به «یک قطعه» شده و در عین حال اختیار مالکان اراضی در انتخاب یک یا چند قطعه زمین را که مطابق قانون به آنها اعطاء شده، سلب کرده است، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

ب - براساس ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات دولتی و شهرداریها و مؤسسات عمومی غیردولتی در مواردی که مقررات مذکور به علت مغایرت با شرع یا قانون و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز و یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظایف موجب تضییع حقوق اشخاص می‌شود و همچنین صدور آرای وحدت رویه در موارد تعارض آرای شعب و صدور آرای ایجاد رویه در موارد تشابه آرای شعب از صلاحیتها و وظایف هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است. با توجه به اینکه رسیدگی به خواسته ابطال سند رسمی پلاک ثبتی ۲۵۷۹ فرعی از ۱۳ اصلی و ابطال کلیه عملیات تملکی نسبت به آن، از مصادیق صلاحیتها و وظایف هیأت عمومی دیوان عدالت اداری محسوب نمی‌شود، بنابراین رسیدگی به شکایت مطروحه به خواسته مذکور قابل طرح در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تشخیص داده نشد و پرونده برای رسیدگی به شعبه دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۹ شماره دادنامه: ۲۹۳۴ شماره پرونده: ۹۸۰۳۳۷۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: خانم صغری شرکاء شیروان

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال بند ۱۰ از فراز (د) بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲/۳ - ۱۳۷۰/۸/۱۵ سازمان زمین شهری ۲- ابطال سند رسمی پلاک ثبتی ۲۵۷۹ فرعی از ۱۳ اصلی شیروان و ابطال کلیه عملیات تملکی در پلاک موصوف و اعاده به وضع سابق به انضمام خسارات دادرسی

گردش کار: شاکی به موجب دادخواست و لوائح تکمیلی ابطال بند ۱۰ از فراز (د) بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲/۳ - ۱۳۷۰/۸/۱۵ سازمان زمین شهری و ابطال سند رسمی پلاک ثبتی ۲۵۷۹ فرعی از ۱۳ اصلی شیروان و ابطال کلیه عملیات تملکی در پلاک موصوف و اعاده به وضع سابق به انضمام خسارات دادرسی راخواستار شده و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده است که:

"به استحضار می‌رساند اداره زمین شهری شهرستان شیروان در اقدامی خلاف قانون زمین بنده را تصرف و تملک نموده است و در ازای آن تنها قسمتی از آن را به بنده عودت داده و در قبال مابقی زمین موصوف وجه یا مبلغی را پرداخت نکرده است و در پاسخ به اعتراض بنده اعلام کرده است که اقدام آنها برابر بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲/۳ - ۱۳۷۰/۸/۱۵ و تبصره ۲ ماده ۹ قانون زمین شهری بوده و بنده حق دریافت وجه یا زمین معوض دیگری را ندارم. با توجه به مراتب فوق و به جهت اینکه اقدام اداره مذکور، مغایر با تبصره ۶ ماده ۹ و مفاد ماده ۱۱ قانون زمین شهری و تبصره ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی قانون زمین شهری و همچنین خلاف مسائل ۱، ۳، ۱۵، ۱۷ و ۴۴ از کتاب غصب، تحریرالوسیله حضرت امام (ره) و در نتیجه در حکم غصب و خلاف شرع نیز می‌باشد، بنابراین تقاضای ابطال بند ۱۰ از فراز (د) بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲/۳ - ۱۳۷۰/۸/۱۵ و همچنین ابطال سند رسمی پلاک ۲۵۷۹ فرعی از ۱۳ اصلی و ابطال کلیه عملیات تملکی در پلاک موصوف را استدعا دارم."

متن مقرر مقرر شکایت به شرح زیر است:

بند ۱۰ از فراز (د) بخشنامه شماره ۳۰۲۲۲/۳ - ۳۷۰/۸/۱۵ سازمان زمین شهری: "اداره کل زمین شهری استان

با توجه به صدور بخشنامه‌های متعدد از بدو تصویب قانون اراضی شهری تاکنون و از آنجا که بخشنامه‌های مذکور بعضاً تکرار و یا به لحاظ تغییرات قانون و آیین‌نامه منتهی گردیده و یا نیاز به اصلاح و توضیح و اضافات دارند جهت امکان دسترسی یک جا به کلیه بخشنامه‌های صادره مدیریت امور املاک (و یا مرتبط با امور املاک) بخشنامه‌های مذکور بازنگری و به شرح ذیل خلاصه و اصلاح و با رعایت نکات زیر ابلاغ می‌گردد.

.....

د - حقوق مالکانه و حد نصاب:

۱۰ - در کلیه مواردی که زمینی توسط سازمان تملک گردیده و کاربری آن قبل از تملک غیرمسکونی بوده صرفاً یک قطعه تفکیکی به عنوان معوض واگذار می‌گردد."

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل راه و شهرسازی استان خراسان شمالی به موجب لایحه شماره ۳۲/۴۸۳۳۴-۱۳۹۸/۱۱/۱۲ توضیح داده است که:

"اداره زمین شهری سابق به استناد رأی کمیسیون ماده ۱۲ به شماره ۶۵-۱۳۶۵/۸/۵ نسبت به تملک قسمتی از پلاک ۱۳ اصلی اقدام و در مورخ ۱۳۶۶/۲/۶ نسبت به اخذ سند تحت پلاک‌های ۲۵۷۹ و ۲۵۸۰ فرعی از ۱۳ اصلی اقدام نموده است با توجه به بررسی پرونده نامبرده میزان تملکی از سهم خانم صغری شرکاء حدود ۲۰۰۰۰ مترمربع زمین خام می‌باشد و اداره زمین شهری سابق به عنوان نصاب مالکانه ۵ قطعه پلاک ثبتی را به نامبرده واگذار و انتقال سند نموده است. با توجه به اینکه این اداره کل طبق قانون اراضی شهری زمین فوق را تملک نموده و حسب مقررات اراضی شهری می‌بایست دو برابر حد نصاب تفکیکی محل وقوع ملک (چهارصد مترمربع) به ایشان واگذار گردد لیکن بیش از میزان مقرر در قانون مذکور به ایشان واگذار گردیده است به نظر می‌رسد واگذاری به ایشان برابر مقررات زمین شهری انجام شده است با توجه به اینکه تملک حسب مقررات اراضی شهری انجام شده لذا واگذاری نصاب می‌بایست مطابق همان قانون صورت می‌پذیرفته است. برابر بند ۱۰ بخشنامه ۳۰۲۲۲ چنانچه زمین تملک شده دارای کاربری غیرمسکونی باشد صرفاً یک قطعه تفکیکی به مالک به عنوان معوض داده می‌شود که در این خصوص نیز واگذاری برخلاف بخشنامه مذکور بوده لذا درخواست ابطال بخشنامه با

شماره ۹۹۰۱۳۰۴

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۳۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با موضوع: «ماده ۲ دستورالعمل موضوع ماده ۴ آیین‌نامه مستثنی شدن خدام و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیرتولیدی از شمول موادی از قانون کار که مقرر داشته است که: «... کارگر حق مطالبه هرگونه وجهی را از خود اسقاط و سلب می‌نماید» ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۹ شماره دادنامه: ۲۹۳۵ شماره پرونده: ۹۹۰۱۳۰۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای سعید کنعانی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۲ دستورالعمل موضوع ماده ۴ آیین‌نامه مستثنی شدن خدامین و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیرتولیدی از شمول موادی از قانون کار

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال ماده ۲ دستورالعمل موضوع ماده ۴ آیین‌نامه مستثنی شدن خدامین و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیرتولیدی از شمول موادی از قانون کار را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«با وحدت ملاک از دادنامه شماره ۳۴۳ - ۳۴۲ مورخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که بیان می‌دارد در صورت معافیت یا مستثنی شدن از قواعد عمومی قانون کار، همچنان مقاله‌هایی که دولت ایران به آن ملحق شده و به تصویب مجلس رسیده، جاری و حاکم خواهد بود. از آنجا که ایران در تاریخ ۱۳۵۱/۲/۱۸ و با تصویب مجلس به مقاله‌نامه شماره ۹۵ (مربوط به حمایت از مزد) الحاق شد و طبق بند ۱ ماده ۸ که صراحتاً مقرر داشته «هیچ‌گونه برداشت از مزد مجاز نخواهد بود». لذا هیچ بهانه‌ای نمی‌تواند موجب سلب و ساقط شدن حقوق و مطالبات کارگر یا برداشت از آن شود. لیکن ماده ۲ دستورالعمل مذکور اطلاق داشته و چنانچه کارفرما بنا به سلیقه یا مشیت فکری خویش، رفتاری را قصور و تخلف تلقی نماید، قادر خواهد بود کلیه مزد، حقوق و مطالبات کارگر را برداشت نموده و حق کارگر را از این جهت سلب و ساقط نماید و مفید این معنی است که به صرف مشاهده (نه اثبات و نه احراز) هر تخلفی ولو خفیف و جزئی، کارفرما مجاز به برداشت مزد و مطالبات کارگر می‌باشد.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«دستورالعمل موضوع ماده ۴ آیین‌نامه مستثنی شدن خدام و کارکنان اماکن مذهبی و ... از بعضی مواد قانون کار»

۲- در صورتی که کارفرما قصور و یا تخلفی از ناحیه کارگر مشاهده کند حق دارد به خدمت او خاتمه دهد و در این صورت کارگر حق مطالبه هرگونه وجهی را از خود اسقاط و سلب می‌نماید.»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل حقوقی سازمان اوقاف و امور خیریه به موجب لایحه شماره ۹۹/۵۳۹۴۸۹-۹۹/۶/۱۶-۱۳۹۹/۶/۱۶ توضیح داده است که:

«۱- براساس ماده ۱ آیین‌نامه مستثنی شدن خدامین و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیرتولیدی از شمول موادی از قانون کار مصوب ۱۳۷۳/۱۱/۲۶ هیأت وزیران، اعمال موادی از قانون کار از جمله ماده ۲۷ آن برای خدام و کارکنان مذکور ضروری نبوده، همچنین ماده ۴ آیین‌نامه مذکور این اختیار را به سازمان اوقاف و امور خیریه اعطاء نموده تا دستورالعملی را برای مواد مستثنی شده قانون کار تصویب نماید.»

۲- در ماده ۲۷ قانون کار احراز تخلف کارگر منوط به اخذ نظر شورای اسلامی کار شده است. تردیدی نیست که نتیجه منطقی و بدیهی مستثنی شدن از ماده مذکور آن است که تشخیص کارفرما ملاک عمل باشد و لزومی به اخذ نظر شورای اسلامی کار نباشد و ماده ۲ دستورالعمل معترض‌عنه نیز در همین راستا صادر گردیده و چنانچه خدمت به لحاظ قصور خود کارگر خاتمه یابد، وی نمی‌تواند مدعی طلب وجهی از کارفرما باشد. به ویژه آن که به موجب آیین‌نامه صدرالاشاره خدام و سایر کارکنان مذکور از ماده ۳۱ قانون کار که ناظر به پرداخت حق سنوات می‌باشند نیز مستثنی

گردیده‌اند. بنابراین کارگر خاطی نمی‌تواند برای ایام کارکرد خود که قصور در انجام کار داشته و به لحاظ خاتمه خدمت مدعی حقوق و حق سنوات گردد.

۳- بند ۲ دستورالعمل معترض‌عنه تعارض با بند ۸ - ۱ مقاله‌نامه شماره ۹۵ راجع به حمایت از مزد مصوب ۱۳۵۱/۳/۱۱ مجلس سنا نیز ندارد. چراکه اولاً: به صراحت بند ۸-۱ این مقاله‌نامه «برداشت» از مزد مجاز نبوده حال آن که براساس ماده ۲ دستورالعمل تعلق مزد به کارگر خاطی ممنوع اعلام گردیده که منصرف از برداشت مزد است. ثانیاً: وفق بند ۸ - ۱ مقاله‌نامه مذکور برداشت از مزد در حدود قوانین ملی مجاز شمرده شده است. بنا به مراتب نظر به اینکه این سازمان در تنظیم و ابلاغ دستورالعمل آیین‌نامه مستثنی شدن در چارچوب اختیارات و قانون اقدام نموده است لذا رد دعوی مطروحه مورد استدعاست. علی‌رغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامنه آن برای امور حقوقی دولت (هیأت وزیران) تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ پاسخی واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: براساس ماده ۱ آیین‌نامه مستثنی شدن خدام و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیرتولیدی از شمول موادی از قانون کار مصوب ۱۳۷۳/۱۱/۲۶ هیأت وزیران و اصلاحی مورخ ۱۳۸۹/۸/۱۱ که در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۲۶ اعتبار آن به مدت پنج سال تمدید شده، به استثناء شدن مشمولین آیین‌نامه فوق از احکام مقرر در مواد ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۳۱، ۳۲، ۴۱، ۵۱ و ۵۸ قانون کار تصریح شده است و لذا افراد مذکور مشمول سایر مقررات قانون کار هستند. ثانیاً: بر مبنای مواد ۲، ۳، ۷ و ۲۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۶۹: «کارگر از لحاظ این قانون کسی است که به هر عنوان در مقابل دریافت حق‌السعی اعم از مزد، حقوق، سهم سود و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار می‌کند» و «کارفرما شخصی است حقیقی یا حقوقی که کارگر به درخواست او در مقابل دریافت حق‌السعی کار می‌کند» و «قرارداد کار عبارت است از قرارداد کتبی یا شفاهی که به موجب آن کارگر در قبال دریافت حق‌السعی کاری را برای مدت موقت یا مدت غیرموقت برای کارفرما انجام می‌دهد» و «در پایان کار، کلیه مطالباتی که ناشی از قرارداد کار و مربوط به دوره اشتغال کارگر در موارد فوق است، به کارگر و در صورت فوت او به وارث قانونی وی پرداخت خواهد شد.» بنا به مراتب فوق، خدام و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیرتولیدی مشمول احکام مقرر در مواد ۲، ۳، ۷ و ۲۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۶۹ هستند و با توجه به اینکه براساس مواد قانونی مذکور انجام کار در مقابل مزد انجام می‌گیرد و حقوق متعلقه به کارگر بعد از انجام کار حقی است که برای وی مستقر می‌شود و عدم پرداخت آن از ناحیه کارفرما مجوز قانونی ندارد، در نتیجه ماده ۲ دستورالعمل موضوع ماده ۴ آیین‌نامه مستثنی شدن خدام و کارکنان بقاع متبرکه، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا، مدارس علوم دینی موقوفه و موقوفات عام غیرتولیدی از شمول موادی از قانون کار که براساس آن مقرر شده است که: «... کارگر حق مطالبه هرگونه وجهی را از خود اسقاط و سلب می‌نماید.» از جهت آنکه کارگر مستحق کلیه مطالبات ناشی از قرارداد کار و مطالبات مربوط به دوره اشتغال خود است، خارج از حدود اختیار بوده و با مواد ۲، ۳، ۷ و ۲۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران مغایرت دارد و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۰۱۵۸۱

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۳۶ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با موضوع: «آن بخش از بخشنامه شماره ۲۱/۹۹/۲۱۰-۱۳۹۹/۲/۲۷ سازمان امور مالیاتی کشور که براساس آن مقرر شده است که در صورت انتقال داراییهای منقول با بهایی بیش از ارزش دفتری به شرکت موجود یا شرکت جدید کل مبلغ مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده می‌شود از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۹ شماره دادنامه: ۲۹۳۶ شماره پرونده: ۰۰۰۱۵۸۱

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای بهمن زبردست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۲۱۰/۹۹/۲۱ - ۱۳۹۹/۲/۲۷

معاون حقوقی و فنی مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال بخشنامه شماره ۲۱۰/۹۹/۲۱ -

۱۳۹۹/۲/۲۷ معاون حقوقی و فنی مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور را خواستار شده و

در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«به استحضار می‌رساند در بخشنامه مورد اعتراض ابتدا به درستی ذکر شده «ادغام

یا ترکیب تجاری، اجتماعی واحدها یا فعالیت‌های تجاری جداگانه در قالب یک شخصیت

گزارشگری است.» اما در ادامه بخشنامه تفکیک نادرستی میان ادغام و ترکیب بر اساس

بهای دفتری یا بیش از بهای دفتری قائل و چنین حکم شده که «انتقال کلیه داراییها از

جمله حقوق و تعهدات دارایی، دیون و مطالبات به شرکت موجود یا تأسیس شده به

ارزش دفتری در زمره خرید و فروش تلقی نشده و یا خدماتی ارائه نمی‌شود. لذا انتقال

داراییهای منقول شرکت ادغام یا ترکیب شده به شرکت جدید یا شرکت موجود (حسب

مورد) به ارزش دفتری، از مصادیق انجام معامله موضوع ماده ۴ قانون مالیات بر ارزش

افزوده تلقی نمی‌شود در صورت انتقال دارایی‌های منقول با بهای بیش از ارزش دفتری به

شرکت موجود یا شرکت جدید، کل مبلغ، مشمول پرداخت مالیات و عوارض ارزش افزوده

مطابق مقررات مربوطه خواهد بود و مالیات و عوارض پرداختی توسط شرکت جدید یا

شرکت موجود به عنوان اعتبار مالیاتی موضوع ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده و یا

هزینه موضوع تبصره ۵ ماده اخیرالذکر محسوب می‌شود.» در حالی که چنین تفکیکی

اصولاً مبنا و مستند قانونی ندارد و واضح است که اگر چنین انتقالی اساساً از مصادیق

انجام معامله موضوع ماده ۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده تلقی شود، حتی اگر به ارزش

دفتری باشد هم مشمول پرداخت مالیات و عوارض ارزش افزوده است و اگر از مصادیق

انجام معامله موضوع ماده ۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده تلقی نشود هم ولو به بیش از

ارزش دفتری باشد مشمول پرداخت مالیات و عوارض ارزش افزوده نیست و نحوه

ارزشیابی این داراییها به ارزش دفتری یا بیش از آن مطلقاً تأثیری در شمول یا عدم شمول

ماده ۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده بر فرایند ترکیب و ادغام نخواهد داشت. لازم به ذکر

است که از بند (ح) ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای

مستقیم که در بخشنامه به آن استناد شده و معاملات را چنین تعریف نموده «هرگونه

فعالیت اعم از تجاری و غیرتجاری است که منجر به خرید کالا و خدمات و دارایی یا

تحصیل درآمد در ازای فروش کالا و دارایی یا ارائه خدمت برای اشخاص حقوقی و

صاحبان مشاغل موضوع قانون می‌شود» هم، چنین حکمی استنباط نمی‌شود که ترکیب و

ادغام به بهای دفتری، معامله نیست. اما اگر به بیش از بهای دفتری باشد معامله محسوب

می‌شود. لذا به دلیل مغایرت این حکم بخشنامه مورد اعتراض با مواد ۱ و ۴ قانون مالیات بر

ارزش افزوده و خارج از حدود اختیار بودن چنین حکمی درخواست ابطال آن را داشته، با

توجه به تزییع حقوق مؤدیان در این خصوص، درخواست اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و

آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و ابطال از تاریخ صدور بخشنامه را نیز دارم.

متن بخشنامه مورد شکایت به شرح زیر است:

«بخشنامه شماره ۲۱۰/۹۹/۲۱ - ۱۳۹۹/۲/۲۷:

«نظر به ابهامات مطروحه در خصوص فرایند ادغام یا ترکیب دو یا چند فعال

اقتصادی و نحوه مطالبه و محاسبه مالیات بر ارزش افزوده آن، با توجه به مواد ۱ و ۴

قانون مالیات بر ارزش افزوده و بند (ح) ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده

۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی ۱۳۹۴/۴/۳۱ مقرر می‌دارد:

ادغام یا ترکیب تجاری، اجتماع واحدها یا فعالیت‌های تجاری جداگانه در قالب یک

شخصیت گزارشگری است و انتقال کلیه داراییها از جمله حقوق و تعهدات دارایی، دیون

و مطالبات به شرکت موجود یا تأسیس شده به ارزش دفتری در زمره خرید و فروش

تلقی نشده و یا خدماتی ارایه نمی‌شود، لذا انتقال داراییهای منقول شرکت ادغام یا ترکیب

شده به شرکت جدید یا موجود (حسب مورد) به ارزش دفتری، از مصادیق انجام معامله

موضوع ماده ۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده تلقی نمی‌شود.

در صورت انتقال داراییهای منقول با بهایی بیش از ارزش دفتری به شرکت موجود یا

شرکت جدید، کل مبلغ، مشمول پرداخت مالیات و عوارض ارزش افزوده مطابق مقررات

مربوطه خواهد بود و مالیات و عوارض پرداختی توسط شرکت جدید یا شرکت موجود به

عنوان اعتبار مالیاتی موضوع ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده و یا هزینه موضوع

تبصره ۵ ماده اخیرالذکر محسوب می‌شود.» معاون حقوقی و فنی مالیاتی سازمان امور

مالیاتی کشور

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی و قراردادهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور به موجب لایحه شماره ۲۱۲/۴۴۶۲۰ د - ۱۴۰۰/۷/۲۸ توضیح داده است که:

«مطابق مواد ۱، ۱۲ و ۱۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ عرضه

کالاها و ارائه خدمات در ایران و همچنین واردات و صادرات آنها به استثنای موارد معاف

مندرج در ماده ۱۲ و با رعایت قوانین و مقررات ناظر بر موضوع، مشمول پرداخت مالیات و

عوارض می‌باشند و وفق ماده ۴ قانون مزبور، عرضه کالا از طریق هر نوع معامله (اعم از

صلح، هبه و ...) مشمول مالیات و عوارض می‌باشد. از طرفی به موجب ماده ۱۴ قانون یاد

شده «ماخذ محاسبه مالیات و عوارض، بهای کالا یا خدمات مندرج در صورت‌حساب خواهد

بود. در مواردی که صورت‌حساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب

اسناد و مدارک مثبتة احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، ماخذ محاسبه

مالیات بهای روز کالا یا خدمات به تاریخ روز تعلق مالیات می‌باشد.» مضافاً اینکه به موجب

بند (ح) ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم (به

شماره ۲۰۰/۳۹۴۹/۴۶۳۷۸ - ۱۳۹۵/۳/۱۸ مصوب وزیر امور اقتصادی و دارایی) معاملات:

هرگونه فعالیت اعم از تجاری و غیرتجاری است که منجر به خرید کالا و خدمات و دارایی یا

تحصیل درآمد در ازای فروش کالا و دارایی یا ارائه خدمت برای اشخاص حقوقی و صاحبان

مشاغل موضوع قانون می‌شود. با عنایت به مراتب فوق نسبت به فرایند ادغام یا ترکیب دو یا

چند فعال اقتصادی، از لحاظ انتقال دارایی دو حالت متصور است:

(الف) در صورتی که انتقال داراییها در نتیجه ادغام یا ترکیب تجاری، به ماخذ ارزش

دفتری به شرکت‌های موجود و یا تأسیس شده انجام پذیرفته باشد، این نوع انتقال صرفاً

به جهت مستندسازی داراییها صورت گرفته و ماهیت وجوه ثبت شده (ماخذ ارزش

دفتری) نرخ بهای کالاها و خدمات نمی‌باشد، به عبارت دیگر این نوع انتقال دارایی منجر

به خرید کالا و خدمات و دارایی یا تحصیل درآمد در ازای فروش کالا و دارایی یا ارائه

خدمت برای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل «موضوع بند (ح) ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی

موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم) نمی‌باشد و «معامله» محسوب

نمی‌گردد. به علاوه آن که وفق ماده ۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده، ارزش افزوده در این

قانون، تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری

یا تحصیل شده در یک دوره معین می‌باشد و از آنجایی که انتقال داراییها به ارزش

دفتری به شرکت جدید یا موجود، مابه‌التفاوتی را ایجاد نموده و از مصادیق ماده ۴

قانون مالیات بر ارزش افزوده تلقی نمی‌گردد، مشمول مالیات و عوارض موضوع قانون یاد

شده نخواهد بود و ادارات امور مالیاتی جهت رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات

شرکت‌های صدرالذکر مکلف به پذیرش ارزش دفتری خواهند بود.

(ب) در صورتی که انتقال داراییها در نتیجه ادغام یا ترکیب تجاری، به بهایی بیش از

ارزش دفتری به شرکت‌های موجود و یا تأسیس شده انجام پذیرفته باشد، مستند به

قسمت اخیر ماده ۱۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده و از آنجا که این نوع انتقال موجب

تحصیل درآمد (موضوع بند ح ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون

مالیات‌های مستقیم) می‌باشد. لذا کل مبلغ از مصادیق ماده ۴ قانون مالیات بر ارزش

افزوده تلقی و مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده مطابق مقررات مربوطه خواهد بود.

توجه به مراتب مذکور گویای این مطلب است که بخشنامه موضوع شکایت مخالفتی

با قوانین موضوعه ندارد و در حیطه صلاحیت قانونی سازمان امور مالیاتی کشور وفق

ضوابط مقرر در مواد ۱، ۳، ۴ و ۱۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ و بند (ح)

ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم (به شماره

۲۰۰/۳۹۴۹/۴۶۳۷۸ - ۱۳۹۵/۳/۱۸ مصوب وزیر امور اقتصادی و دارایی) و در راستای

توضیحات و رفع ابهام پیرامون «شمول مالیات بر ارزش افزوده فعالان اقتصادی در اجرای

فرایند ادغام یا ترکیب» تنظیم و اعلام گردیده است. لذا با توجه به مطالب معنونه و

منطوق ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تقاضای رد خواسته

شاکی را دارد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با حضور رئیس و معاونین

دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از

بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

براساس مواد ۱، ۳ و ۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷، عرضه

کالاها و ارائه خدمات به غیردر قبال مابه‌ا‌زاء مشمول مالیات بر ارزش افزوده است و عرضه

کالا در مواد فوق، بر انتقال کالا از طریق هر نوع معامله دلالت دارد و این در حالی است

که در فرایند ادغام یا ترکیب دو یا چند فعال اقتصادی و شرکت به معنای عام آن (هم

حیث با نظریات ششگانه تفسیر شورای نگهبان از اصل ۱۳۸ قانون اساسی و بندهای ۷ و ۹ اصل ۳، ۴، ۹۹ قانون اساسی و مواد ۱۹۸ و ۳۷۴ قانون آیین دادرسی مدنی و روح آنها مغایرت کامل دارد و با توجه به عدم مراعات اصل عدم زیاده و قدر متیقن و نیز مغایرت با شرع مقدس تقاضای رسیدگی از آن مقام را خواستارم.

شاکلی در پاسخ به اخطار رفع نقص به موجب لایحه تکمیلی که با شماره ۳۷۶-۹۹ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۵ در دبیرخانه هیأت عمومی به ثبت رسیده اعلام کرده است که:

" اینجانب در زمان اسفند ۹۸ چهل ساله و متاهل بوده ام و با توجه به قاعده نفی عسر و حرج و تمسک آیه (ماجعل علیکم فی الدین من الحرج) آزمون فوق در تاریخ ۲۰ تیر ماه سال جاری برگزار شده است و طی آیین نامه یک بار برگزار می شود. از این لحاظ شرط عمومی استخدام یعنی سقف سنی ۴۰ سال را تمام کرده ام. با توجه به اینکه ثبت نام در بازه زمانی ۱۵ اسفند لغایت آخر اسفند ۹۸ بوده است و معاونت سوادآموزی استان خراسان رضوی از تأیید سوابق بنده خودداری کرده است، پس از این لحاظ تصویب نامه با قاعده لاضرر و لاضرار فی الاسلام مغایر بوده است. با توجه به قانون استفساریه (یک ماده به قانون تعیین تکلیف معلمان حق التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی) مصوب ۱۳۹۹/۲/۳۱ به شماره ۶۹۵/۹۰۹۶ نیز مغایر قانون و نص صریح آن می باشد. همچنین تصویب نامه مورد شکایت مغایر با قاعده فقهی اتلاف می باشد."

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است:

الف - بندهای ۸ و ۹ از ماده ۱ تصویب نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت/۵۶۶۱۰ هـ -

۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران:

" ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

.....

۸ - آموزش دهنده مستمر نهضت سوادآموزی، آموزش دهندگانی که از سال ۱۳۷۹ تا قبل از سال ۱۳۹۲ به صورت مستقیم با نهضت سوادآموزی همکاری مستمر داشته و در هر دوره حداقل دو نفر سوادآموز را تحت پوشش قرار داده و همکاری آنان هم اکنون ادامه دارد.

۹- مشمولین: افراد اشاره شده در بندهای ۵، ۶، ۷ و ۸"

ب - بند (ز) بخش اول دفترچه راهنمای ثبت نام آزمون داخلی آموزشیاران و آموزش دهندگان مستمر (دو نفر و بالاتر) نهضت سوادآموزی قبل از سال ۱۳۹۲ مورخ اسفند ماه ۱۳۹۸:

" بخش اول: تعاریف - مفاهیم برخی از اصطلاحات به کار رفته در این دفترچه به شرح زیر است:

.....

ز - آموزش دهنده مستمر (دو نفر و بالاتر) نهضت سوادآموزی: آموزش دهندگانی که از سال ۱۳۷۹ تا قبل از سال ۱۳۹۲ به صورت مستقیم با نهضت سوادآموزی همکاری مستمری داشته و در هر دوره حداقل دو نفر سوادآموز را تحت پوشش قرار داده و حق الزحمه خود را از محل اعتبارات دولتی دریافت نموده و همکاری آنان هم اکنون ادامه دارد."

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس امور تنظیم لوایح و تصویب نامه ها و دفاع از مصوبات دولت، (معاونت حقوقی رئیس جمهور) به موجب لایحه شماره ۸۳۵۶۶ - ۱۳۹۹/۷/۲۲ توضیح داده است که:

" طبق شقوق (ب و ت) ماده ۸۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به منظور ابطال نظامات و مقررات دولتی، اعلام و ارائه مستندات و موازین قانونی که ادعای مغایرت مصوبه دولت با آن شده است ضروری است. توضیح اینکه در مکاتبه یادشده نه تصریحی به «حکم شرعی یا مواد قانونی که ادعای مغایرت مصوبه با آن شده» گردیده و نه «دلایل و جهات اعتراض از حیث مغایرت مصوبه با شرع یا قانون اساسی یا سایر قوانین یا خروج از اختیارات مرجع تصویب کننده» در طی مکاتبه بیان و ارائه شده است. خواسته دیگر شاکلی دایر بر اعاده به خدمت و الزام به پرداخت حق تأمین اجتماعی ایام آموزش دهندگی نهضت سوادآموزی نیز خارج از صلاحیت های در نظر گرفته شده برای هیأت عمومی مندرج در ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری است و در نتیجه قابلیت رسیدگی و اتخاذ تصمیم در آن هیأت را ندارد. با لحاظ آن که درخواست صدور دستور موقت برای برگزاری آزمون در سال جاری مورد نظر بوده است و با توجه به اینکه اساساً صدور قرار درخواست یاد شده موضوع ماده ۳۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری برای جلوگیری از انجام اقدامات اجرایی است و نظر به برگزاری آزمون از تاریخ ۱۳۹۹/۱/۲۲ با توجه به بند (و) دفترچه آزمون آموزش دهندگان حق التدریس نهضت سوادآموزی در سایت جهاد دانشگاهی، صدور دستور موقت نیز منتفی است. لازم به ذکر است مراتب عدم مغایرت مصوبه در اجرای قانون نحوه اجرای اصول ۸۵ و ۱۳۸ مصوب ۱۳۶۸ و اصلاحات بعدی آن به موجب ردیف ۳۵ جدول پیوست نامه شماره ۶۲۴۹۸/هـ ب - ۱۳۹۸/۳/۸ رئیس مجلس شورای اسلامی اعلام شده است."

اشخاص حقیقی و هم اشخاص حقوقی) که با فرض انتقال داراییهای منقول با بهایی بیش از ارزش افزوده ثبت می شود، اصولاً عرضه ای صورت نمی گیرد و براساس روش حسابداری و مشارکت انجام شده و یا ادغام، اقلام داراییهای منقول در دفاتر با این شیوه ثبت می شوند و با توجه به این امر و با لحاظ تفاوت ماهیت مالیات بر ارزش افزوده با مالیات عملکرد و مفاد رأی شماره ۲۵۵۲ - ۱۴۰۰/۹/۳۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که بر مبنای آن حتی در مورد مالیات عملکرد، ثبت با بهای افزایش یافته مشمول مالیات عملکرد دانسته نشده و ملاً مشمول مالیات بر ارزش افزوده نیست و با عنایت به اینکه عرضه مقرر در قانون مالیات بر ارزش افزوده الزاماً به معنای عرضه به مصرف کننده است و تفاوتی ندارد که مصرف کننده غیر باشد و یا ناظر به خود فرد باشد، بنابراین آن بخش از بخشنامه شماره ۲۱۰/۹۹/۲۱ - ۱۳۹۹/۲/۲۷ سازمان امور مالیاتی کشور که براساس آن مقرر شده است که در صورت انتقال داراییهای منقول با بهایی بیش از ارزش دفتری به شرکت موجود یا شرکت جدید (در فرآیند ادغام یا ترکیب) کل مبلغ مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده می شود و اعتبارات شرکت جدید یا موجود وفق ماده ۱۷ قانون پذیرفته خواهد شد، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۹۹۰۰۳۷۶

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۹۳۷ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با موضوع: «بندهای ۸ و ۹ ماده ۱ تصویب نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت/۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران و بند «ز» بخش اول دفترچه راهنمای ثبت نام آزمون داخلی آموزشیاران و آموزش دهندگان مستمر (دو نفر و بالاتر) قبل از سال ۱۳۹۲ نهضت سوادآموزی (صادر در اسفندماه ۱۳۹۸) که رعایت قیود «همکاری مستمر با نهضت سوادآموزی و ادامه دار بودن همکاری تا زمان حاضر» و «دریافت حق الزحمه از محل اعتبارات دولتی» را الزامی اعلام کرده اند ابطال شد. « جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۱۱/۹ شماره دادنامه: ۲۹۳۷ شماره پرونده: ۹۹۰۰۳۷۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای علیرضا آل عباس

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ۱- بندهای ۸ و ۹ از ماده ۱ تصویب نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت - ۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران ۲- بند (ز) بخش اول دفترچه راهنمای ثبت نام آزمون داخلی آموزشیاران و آموزش دهندگان مستمر (دو نفر و بالاتر) نهضت سوادآموزی قبل از سال ۱۳۹۲ مورخ اسفند ماه ۱۳۹۸

گردش کار: شاکلی به موجب دادخواستی ابطال بندهای ۸ و ۹ از ماده ۱ تصویب نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت - ۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران و بند (ز) بخش اول دفترچه راهنمای ثبت نام آزمون داخلی آموزشیاران و آموزش دهندگان مستمر (دو نفر و بالاتر) نهضت سوادآموزی قبل از سال ۱۳۹۲ مورخ اسفند ماه ۱۳۹۸ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" احتراماً با توجه به مغایرت بندهای ۸ و ۹ ماده ۱ تصویب نامه هیأت وزیران به شماره ۷۹۷۹۵/ت/۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ با مدلول ماده واحده قانون الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی مصوب ۱۳۹۷/۱۶ و ملاً ابطال بند (ز) دفترچه آزمون ثبت نام آموزشیاران و حق التدریس نهضت سوادآموزی در سایت جهاد دانشگاهی مورد درخواست می باشد. اینجانب فوق لیسانس مکانیک و در زمان آزمون هم ۴۰ ساله و متاهل می باشم و در عسرت و تنگی معاش حاصل از این سلب حق شرکت در آزمون، توسط مقامات سوادآموزی استان خراسان رضوی که یک حق مدنی و شهروندی هست محروم کرده اند که با مانع سیستمی و الکترونیکی روبرو شده ام. با توجه به منشور حقوق شهروندی و قانون نشر آزادی اطلاعات و مفهوم مخالف مواد ۸ و ۹ تخلفات اداری، اینجانب مرتکب تخلف اداری نشده ام که از حق شرکت در آزمون محروم گردم. ضمناً با توجه به مغایرت بند ۸ و ۹ ماده ۱ تصویب نامه با اصل عدم زیاده و قدر متیقن برداشتن حداقل دو سوادآموز از این

آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش اصلاحی مصوب ۱۳۹۵/۶/۳ شامل استخدام در ماده الحاقی مصوبه ۱۳۹۷/۶/۱۳ می‌شوند و قانون تفسیر مذکور با اعتبار بخشی مجدد به دو قانون یاد شده شرایط مقرر در آیین‌نامه اجرایی بند ۳ قانون الحاقی ۱۳۹۷ را مورد تأکید قرار داده است. از اینرو افرادی تحت شمول استخدام قرار می‌گیرند که شرایط مندرج در دو قانون اصلاحی ۱۳۹۵/۶/۳ و الحاقی ۱۳۹۷/۶/۱۳ مذکور را دارا باشند از جمله این که همه شرایط مقرر در بندهای ۷ و ۸ آیین‌نامه اجرایی بند ۳ قانون الحاقی ۱۳۹۷/۶/۱۳ در مورد آنها صدق نماید. این در حالیست که در مانحن فیه خواهان فاقد شرایط مورد نظر می‌باشد و تقاضای ابطال بندهای ۸ و ۹ آیین‌نامه یاد شده فاقد وجاهت قانونی است.

در پاسخ به ادعای خلاف شرع بودن مقرره مورد شکایت، قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۱۰۲/۲۸۳۹۹-۱۴۰۰/۸/۲۹ اعلام کرده است که: "موضوع بندهای ۸ و ۹ ماده ۱ تصویب‌نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت/۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران، در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۳ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که به شرح ذیل اعلام نظر می‌گردد: بندهای مورد شکایت فی‌نفسه خلاف شرع شناخته نشد. تشخیص قانونی بودن آن بر عهده دیوان عدالت اداری است." هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: براساس بند ۲ قانون الحاقی یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمین حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۷/۶/۱۳: «آموزشیاران و آموزش‌دهندگان مستمر (دو نفر و بالاتر) که در قبل از سال ۱۳۹۲ با نهضت سوادآموزی همکاری داشته‌اند (مشمولین قانون اصلاحی ۱۳۹۵/۶/۳) پس از شرکت و قبولی در آزمون داخلی که توسط وزارت آموزش و پرورش برگزار می‌شود، با توجه به نیاز آموزش و پرورش، رشته تحصیلی، جنسیت و سنوات خدمت و ظرفیت استخدام اعلامی توسط سازمان اداری و استخدامی کشور باید حداقل دوره یک ساله آموزشی را در دانشگاه فرهنگیان طی کنند و پس از قبولی در آزمون پایان دوره تا پایان قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران استخدام شوند» و در این بند قانونی، از قیودی مانند «همکاری مستمر با نهضت سوادآموزی و ادامه‌دار بودن همکاری تا زمان حاضر» و «دریافت حق‌الزحمه از محل اعتبارات دولتی» برای تصریح به شرایط اجرای حکم مقرر در بند مزبور استفاده نشده است. ثانیاً: براساس تبصره ۱۰ ماده ۱۷ قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمین حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵ که بر مبنای آن وزارت آموزش و پرورش مکلف است نیروهای آموزش‌دهنده تجمیعی نهضت سوادآموزی که قبل از سال ۱۳۹۲ با نهضت سوادآموزی همکاری داشته‌اند را به منظور تأمین نیروی حق‌التدریس با عناوین معلم (آموزگار یا دبیر)، مربی پرورشی، مربی بهداشت، مشاور و اداری به کار گیرد و قانون تفسیر قانون الحاقی یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمین حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی مصوب ۱۳۹۹/۲/۱۵ که مقرر می‌دارد مشمولین تبصره ۱۰ ماده ۱۷ قانون فوق‌الذکر که با وزارت آموزش و پرورش همکاری داشته و حقوق خود را از سرانه مدارس و مشارکتهای مردمی (سازوکار مدیر مدرسه، انجمن اولیاء و مربیان، کارفرما، مؤسس یا شرکتهای طرف قرارداد با آموزش و پرورش) دریافت کرده‌اند، از جمله آموزشیاران و آموزش‌دهندگان مستمر نهضت سوادآموزی، مشمول استخدام در ماده واحده الحاقی یادشده (مصوب ۱۳۹۷/۶/۱۳) می‌شوند و در قوانین مزبور نیز به قیود مندرج در مقررات مورد شکایت اشاره‌ای نشده است. بنا به مراتب فوق، بندهای ۸ و ۹ ماده ۱ تصویب‌نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت/۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران و بند «ز» بخش اول دفترچه راهنمای ثبت‌نام آزمون داخلی آموزشیاران و آموزش‌دهندگان مستمر (دو نفر و بالاتر) قبل از سال ۱۳۹۲ نهضت سوادآموزی (صادر در اسفندماه ۱۳۹۸) که رعایت قیود یادشده را الزامی اعلام کرده‌اند، در حکم قانونگذاری بوده و وضع آنها خارج از حدود اختیار و خلاف قانون است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شوند.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

مدیرکل دفتر حقوقی، املاک و حمایت قضایی وزارت آموزش و پرورش، نیز به موجب لایحه شماره ۸۱۰/۵۹۱۸۸ - ۱۳۹۹/۴/۲۴ توضیح داده است که:

"مطابق ماده واحده قانون اصلاح تبصره ۱۰ ماده ۱۷ قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمین حق‌التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۵/۶/۳ «وزارت آموزش و پرورش مکلف است مربیان پیش دبستانی و نیروهای خرید خدمت آموزشی را که از طریق شرکتهای عمومی و خصوصی در آموزش و پرورش به کار گرفته شده‌اند، با رعایت شرایط مندرج در قانون به کار گیرد و استفاده از سایر نیروها در این زمینه ممنوع است و نیروهای آموزش‌دهنده تجمیعی نهضت سوادآموزی که قبل از سال ۱۳۹۲ با نهضت سوادآموزی همکاری داشته‌اند مشمول این تبصره می‌باشند. بر همین اساس و با توجه به فراز نهایی این ماده واحده که بصراحت مقرر داشته است: «... به کارگیری این نیروها الزامی برای استخدام رسمی نمی‌باشد.» مفاد این قانون الزامی به استخدام مشمولین آن نخواهد داشت. طبق بند ۲ و ۳ قانون الحاقی یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمین حق‌التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۷/۶/۱۳ آموزشیاران و آموزش‌دهندگان مستمر (۲ نفر و بالاتر) مشمولین قانون اصلاح ۱۳۹۵/۶/۳ با شرایط ذیل استخدام می‌شوند:

الف - همکاری با نهضت سوادآموزی قبل از سال ۱۳۹۲

ب - شرکت و قبولی در آزمون داخلی وزارت آموزش و پرورش

ج - نیاز آموزش و پرورش به رشته تحصیلی، جنسیت و سنوات خدمت و ظرفیت استخدام

د - پذیرش افراد منوط به تصویب آیین‌نامه اجرایی بوده است که تصویب‌نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت/۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران ضوابط مربوط به پذیرش افراد مشمول را تعیین نموده‌است.

مطابق بند ۷ آیین‌نامه اجرایی بند ۳ قانون الحاقی یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمین حق‌التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۹۷۹۵/ت/۵۶۶۱۰ هـ - ۱۳۹۸/۶/۳۰ هیأت وزیران برای پذیرش (شرکت) آموزشیاران نهضت سوادآموزی در آزمون داخلی ۵ شرط ذیل لازم و ضروری است:

الف - وجود مجوز گزینش

ب - گواهی آموزش تدریس بدو خدمت و شناسه تدریس در نهضت سوادآموزی

ج - همکاری با نهضت سوادآموزی از سال ۷۹ تا قبل از سال ۹۲

د - دریافت حق‌الزحمه از محل اعتبارات دولتی

و - تداوم همکاری ایشان تاکنون

همچنین وفق بند ۸ آیین‌نامه مذکور برای اینکه آموزش‌دهندگان در تعریف آموزش‌دهنده مستمر نهضت سوادآموزی قرار گیرند باید واجد شرایط ذیل باشند:

الف) از سال ۱۳۷۹ تا قبل از سال ۱۳۹۲ به صورت مستقیم با نهضت سوادآموزی همکاری مستمر داشته باشند.

ب) در هر دوره حداقل ۲ نفر سوادآموز را تحت پوشش قرار داده باشد.

ج) حق‌الزحمه خود را از محل اعتبارات دولتی دریافت نموده باشد.

د) همکاری آنان هم اکنون نیز ادامه داشته باشد.

از سوی دیگر بند (ز) دفترچه آزمون ثبت‌نام آموزشیاران نهضت سوادآموزی دقیقاً شرایط مندرج در بندهای ۷ و ۸ آیین‌نامه اجرایی مذکور را عنوان نموده، این در حالیست که خواهان فاقد شرایط مندرج در آیین‌نامه فوق‌الذکر می‌باشد و از سال ۱۳۹۲ به بعد با نهضت سوادآموزی قطع همکاری نموده است. لذا با ابلاغ آیین‌نامه اجرایی قانون و تبیین تعریف و ویژگی‌های آموزشیاران و آموزش‌دهنده مستمر، نامبرده مطابق مقررات مجاز به شرکت در آزمون داخلی جذب آموزش‌دهندگان مستمر و آموزشیاران نهضت سوادآموزی نمی‌باشد. توضیح اینکه اگرچه آزمون مذکور یک آزمون داخلی است، لکن در صورتی که مجوز ثبت‌نام یا شرکت به افراد فاقد شرایط داده شود. نوعی تبعی و رفتار خلاف عدالت واقع خواهد شد. علیهذا با عنایت به مطالب مطروحه اقدام آموزش و پرورش و نهضت سوادآموزی در چارچوب قوانین و مقررات بوده و تضییع حقی از نامبرده بعمل نیامده است. با عنایت به اینکه طبق قانون تفسیر قانون الحاقی یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمین حق‌التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی که در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۱۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. آموزشیاران و آموزش‌دهندگان مستمر نهضت سوادآموزی مشمول تبصره ۱۰ ماده ۱۷ قانون تعیین تکلیف معلمین حق‌التدریسی و